

UNA MIRADA HOLÍSTICA DE L'EDUCACIÓ INCLUSIVA ALS CENTRES EDUCATIUS DES DE LA PERSPECTIVA DE L'EDUCACIÓ SOCIAL

TREBALL FINAL DE GRAU

ÀREA: DIVERSITAT FUNCIONAL, DISCAPACITACIÓ I VIDA INDEPENDENT

AUTORA: LAURA ROCA I GIFRE

TUTORA: JUDIT GONZANO ARJONA

**CURS 2023/24
UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA (UOC)
GRAU D'EDUCACIÓ SOCIAL**

RESUM

En els darrers anys s'ha produït un canvi de paradigma molt important envers el concepte de l'educació inclusiva. Aquest representa un gran repte pel sistema educatiu actual atès que el seu objectiu és poder oferir una educació de qualitat amb igualtat d'oportunitats a tota la diversitat d'alumnes, independentment de les seves capacitats, així com quina sigui la seva condició familiar, econòmica, cultural, sexual. De tal manera que insta a reduir l'exclusió i abandonament escolar, eliminant totes aquelles barreres que limiten o dificulten l'accés i la participació en l'aprenentatge, així com promovent valors interculturals per fomentar societats més justes, solidàries i inclusives. Per tant, es tracta d'un repte el qual no només pot ser abordat des de les aules dels centres educatius, sinó que és una responsabilitat col·lectiva que requereix la implicació i el treball en xarxa de tota la comunitat educativa. En aquest treball de recerca es proposa conèixer què pot aportar la professió de l'Educació Social en aquest gran repte a partir de dues vies: la primera, mitjançant la revisió bibliogràfica del marc normatiu i conceptual de l'educació inclusiva, així com la trajectòria professional de l'Educació Social a l'àmbit de l'educació formal; i la segona, entrevistant a diferents educadores socials que treballin a diferents escoles i instituts; i també, difonent un formulari a diferents persones que tinguin alguna vinculació amb els centres d'educació primària i secundària. Aquesta investigació permet conèixer quina és la percepció social en referència a l'educació inclusiva als centres d'educació primària i secundària de Girona, així com la valoració de la incorporació de la figura professional d'educadores socials a aquests centres educatius. La revisió i anàlisi de tota la informació recollida permet conèixer quines són les dificultats actuals dels centres educatius per oferir una educació de qualitat per tota la diversitat d'alumnes, així com demostrar com l'Educació Social és una professió de gran valor per tots els centres d'educació primària i secundària per tal de garantir una educació inclusiva.

Paraules clau: Educació Social, educació inclusiva, diversitat, escola, institut, comunitat educativa

ABSTRACT

In recent years there has been a paradigm shift in the concept of inclusive education. This represents a great challenge for the current educational system given that its objective is to be able to offer quality education with equal opportunities to all the diversity of students, regardless of their abilities, as well as their family, economic, cultural, sexual condition. In such a way that it urges to reduce school exclusion and dropout, eliminating all those barriers that limit or hinder access and participation in learning, as well as promoting intercultural values to foster more just, supportive and inclusive societies. Therefore, it is a challenge that can not only be addressed from the classrooms of educational centers, but is a collective responsibility that requires the involvement and networking of the entire educational community. In this research work, it is proposed to know what the profession of Social Education can contribute to this great challenge in two ways: the first through a bibliographic review of the regulatory and conceptual framework of inclusive education, as well as the professional trajectory of the Social Education in the field of formal education; and the second, interviewing different social educators who work in different schools and institutes; and also, disseminating a form to different people who have some connection with primary and secondary education centers. This research allows us to know what the social perception is in reference to inclusive education in primary and secondary education centers in Girona, as well as the assessment of the incorporation of the professional figure of social educators in these educational centers. The review and analysis of all the information collected allows us to know what the current difficulties of educational centers are in offering quality education for all the diversity of students, as well as demonstrating how Social Education is a profession of great value for all centers of primary and secondary education to guarantee inclusive education.

Keywords: Social Education, inclusive education, diversity, school, high school, educational community

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	10
2. JUSTIFICACIÓ	12
3. OBJECTIUS	14
4. MARC NORMATIU	15
5. MARC TEÒRIC	17
5.1. QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ INCLUSIVA?.....	17
5.1.1. EL RECORREGUT CAP A LA INCLUSIÓ.....	17
5.1.2. LA INCLUSIÓ A L'ÀMBIT EDUCATIU.....	19
5.1.3. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.....	22
5.1.4. EL DISSENY UNIVERSAL DE L'APRENENTATGE.....	27
5.1.5. TREBALL EN XARXA.....	33
5.2. L'EDUCACIÓ SOCIAL A LES ESCOLES I ALS INSTITUTS.....	36
5.2.1. DEFINICIÓ I FUNCIONS DE LES PROFESSIONALS DE L'EDUCACIÓ SOCIAL.....	36
5.2.2. VINCULACIÓ DE L'EDUCACIÓ SOCIAL AMB L'EDUCACIÓ INCLUSIVA... ..	38
5.2.3. SITUACIÓ ACTUAL DE L'EDUCACIÓ SOCIAL EN EL CAMP DE L'EDUCACIÓ FORMAL A CATALUNYA.....	41
6. METODOLOGIA D'INVESTIGACIÓ	43
6.1. OBJECTIUS DEL TREBALL DE CAMP.....	43
6.2. PERSPECTIVA METODOLÒGICA.....	44
6.3. DISSENY I PROCÉS DE LA RECERCA.....	45
6.3.1. MOSTRA PARTICIPATIVA.....	45
6.3.2. TÈCNICA DE RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ.....	46
6.3.3. PROCEDIMENT DE LA RECERCA.....	49
6.4. ASPECTES ÈTICS DE LA INVESTIGACIÓ.....	52
7. ANÀLISI DE DADES	53
7.1. RESULTATS I ANÀLISI DEL FORMULARI.....	54
7.2. RESULTATS I ANÀLISI DE LES ENTREVISTES.....	65
8. CONCLUSIONS	70
9. BIBLIOGRAFIA	75
10. ANNEXOS	80
10.1. MANIFEST DE L'AFFAC DE LA CAMPANYA #JOTAMBÉHIVULLANAR.....	80
10.2. LES FUNCIONS OFICIALS DE LES EDUCADORES SOCIALS ALS CENTRES EDUCATIUS.....	81
10.3. GUIÓ DE L'ENTREVISTA.....	82

10.4. PLANTILLA DEL FORMULARI.....	83
10.5. DADES PRINCIPALS DE LES PARTICIPACIONS DEL FORMULARI.....	87
10.6. PLANTILLA DEL DOCUMENT DE LA DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT.....	90
10.7. APORTACIONS AFEGIDES VOLUNTÀRIAMENT A LA PREGUNTA N.º 6 DEL FORMULARI.....	93
10.8. APORTACIONS AFEGIDES VOLUNTÀRIAMENT A LA ÚLTIMA PREGUNTA DEL FORMULARI.....	95
10.9. CODIFICACIÓ PER L'ANÀLISI QUALITATIU DE LES ENTREVISTES.....	98
10.10. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE LES ENTREVISTES.....	99
10.10.1. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 1.....	99
10.10.2. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 2.....	110
10.10.3. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 3.....	121
10.10.4. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 4.....	139
10.11. RESUM ESTRATÈGIC DE LES ENTREVISTES.....	143
10.11.1. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 1.....	143
10.11.2. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 2.....	146
10.11.3. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 3.....	149
10.11.4. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 4.....	152

ÍNDEX DIAGRAMES

DIAGRAMA 1: ELS DIFERENTS FENÒMENS DE FRACÀS I ABANDONAMENT ESCOLAR.....	21
DIAGRAMA 2: CLASSIFICACIÓ DE LES NESE ALS CENTRES EDUCATIUS.....	23
DIAGRAMA 3: COMPARACIÓ ENTRE PRAXIS EDUCATIVES INCLUSIVES I SEGREGADORES.....	25
DIAGRAMA 4: PRINCIPIS I PAUTES DEL DUA.....	29
DIAGRAMA 5: ARTICULACIÓ DE LA FIGURA PROFESSIONAL DE L'EDUCACIÓ SOCIAL AMB L'EDUCACIÓ FORMAL.....	38
DIAGRAMA 6: DISSENY DE LA METODOLOGIA MIXTA CONCURRENT.....	45

ÍNDEX GRÀFICS

GRÀFIC 1: PERFILS PROFESSIONALS DE LES PARTICIPANTS DEL FORMULARI....	54
GRÀFIC 2: RESPOSTES A LA PREGUNTA SI ÉS NECESSARI INCORPORAR EDUCADORES SOCIALS A TOTS ELS INSTITUTS.....	55
GRÀFIC 3: RESPOSTES A LA PREGUNTA SI ÉS NECESSARI INCORPORAR EDUCADORES SOCIALS A TOTES LES ESCOLES.....	55
GRÀFIC 4: RESPOSTES DE L'EQUIP DOCENT ENVERS SI SABEN QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ SOCIAL.....	56
GRÀFIC 5: VOTACIONS DE LES PARTICIPANTS DE QUI CREUEN QUE POT AFAVORIR LA FIGURA D'EDUCADORES SOCIALS ALS CENTRES EDUCATIUS.....	57
GRÀFIC 6: RESPOSTES QUE NO INCLOUEN L'OPCIÓ A TOTA LA COMUNITAT EDUCATIVA A LA PREGUNTA DE QUI CREUS QUE AFAVOREIX LA FIGURA D'EDUCADORES SOCIALS ALS CENTRES EDUCATIUS.....	58
GRÀFIC 7: VOTACIONS DE QUINS REPTES DELS CENTRES EDUCATIUS ES CREU QUE PODEN FER FRONT LES EDUCADORES SOCIALS.....	59
GRÀFIC 8: RESPOSTES A LA PREGUNTA PER QUÈ CREUS QUE ÉS IMPORTANT OFERIR UNA EDUCACIÓ INCLUSIVA ALS CENTRES EDUCATIUS.....	60
GRÀFIC 9: RESPOSTES A LA PREGUNTA PER QUI CREUS QUE ÉS IMPORTANT OFERIR UNA EDUCACIÓ INCLUSIVA ALS CENTRES EDUCATIUS.....	61
GRÀFIC 10: RESPOSTES A LA PREGUNTA SI CREUS QUE ÉS POSSIBLE QUE ALS CENTRES EDUCATIUS APLIQUIN METODOLOGIES QUE SEGUEIXIN ELS PRINCIPIS DEL DUA.....	61
GRÀFIC 11: PERFILS PROFESSIONALS QUE NO SABEN QUÈ ÉS EL DUA.....	62
GRÀFIC 12: PERFILS PROFESSIONALS QUE CONSIDEREN QUE JA HI HA CENTRES EDUCATIUS QUE APLIQUEN EL DUA.....	63
GRÀFIC 13: LLOCS DE TREBALL DE LES PARTICIPANTS QUE CONSIDEREN QUE JA HI HA CENTRES EDUCATIUS QUE APLIQUEN EL DUA.....	63

ÍNDEX IMATGES

IMATGE 1: MAPA DE RECURSOS DE L'EDUCACIÓ INCLUSIVA.....	51
--	----

ÍNDEX TAULES

TAULA 1: DIFERÈNCIES ENTRE EXCLUSIÓ, SEGREGACIÓ, INTEGRACIÓ I INCLUSIÓ.....	19
TAULA 2: COMPARACIÓ ENTRE EL MODEL EDUCATIU TRADICIONAL ENVERS L'INCLUSIU.....	27
TAULA 3: MESURES I SUPORTS UNIVERSALS.....	31
TAULA 4: ÀMBITS I PROFESSIONALS QUE CONFORMEN LA COMUNITAT EDUCATIVA.....	34
TAULA 5: VALORS I PRINCIPIS COMPARTITS ENTRE L'EDUCACIÓ INCLUSIVA I L'EDUCACIÓ SOCIAL.....	40
TAULA 6: ENTREVISTES REALITZADES.....	50
TAULA 7: CONVOCATÒRIA DE 13 PLACES D'EDUCADORES SOCIALS A CENTRES EDUCATIUS DE GIRONA.....	52
TAULA 8: INFORMACIÓ CLAU DELS EIXOS TEMÀTICS DE LES QUATRE ENTREVISTES.....	67
TAULA 9: DADES PRINCIPALS DE LES PARTICIPACIONS DEL FORMULARI.....	90
TAULA 10: APORTACIONS AFEGIDES VOLUNTÀRIAMENT A LA PREGUNTA N.º 6 DEL FORMULARI.....	95
TAULA 11: APORTACIONS AFEGIDES VOLUNTÀRIAMENT A LA ÚLTIMA PREGUNTA DEL FORMULARI.....	97
TAULA 12: RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 1.....	146
TAULA 13: RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 2.....	148
TAULA 14: RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 3.....	152
TAULA 15: RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 4.....	154

Llista d'abreviatures

AFA Associació de Famílies d'Alumnes	NEE Necessitats educatives especials
AFFAC Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya	NESE Necessitats específiques de suport educatiu
AIS Programes d'aula integral de suport	PI Pla individualitzat
AMPA Associació de Mares i Pares d'Alumnes	PIM Programes intensius de millora
ASEDES Associació Estatal de l'Educació Social	PMOE Pla de millora d'oportunitats educatives
CAD Comissió d'Atenció a la Diversitat	RAI Referents d'atenció educativa inclusiva
CDIAP Centres de desenvolupament infantil i atenció precoç	SADI Servei d'atenció a la diversitat i la inclusió
CEE Centre d'educació especial	SEP Suport escolar personalitzat
CEEPSIR Centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos	SIAL Suports intensius a l'audició i el llenguatge
CEESC Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de Catalunya	SIEI Suport intensiu escolarització inclusiva
CSMIJ Centre de salut mental infantil i juvenil	SIS Servei d'intervenció socioeducativa

<p>DUA Disseny Universal de l'Aprenentatge</p>	<p>SPAE Suport del personal d'atenció educativa</p>
<p>EAIA Equips d'atenció a la infància i l'adolescència</p>	<p>TIC Tecnologies de la informació i la comunicació</p>
<p>EAP Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica</p>	<p>TIS Tècnic/a d'integració social</p>
<p>FEI Formadors d'educació inclusiva</p>	<p>UEC Unitats d'escolarització compartida</p>
<p>IS Interaccionisme simbòlic</p>	<p>UNESCO Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura</p>

1. INTRODUCCIÓ

La reforma educativa que es va iniciar a l'Estat espanyol amb la Llei Orgànica General del Sistema Educatiu (LOGSE, 4 d'octubre del 1990), va ser precursora dels nous paradigmes que haurien de fer front les polítiques educatives dels anys posteriors, com són l'atenció a la diversitat i l'educació inclusiva. Amb aquesta es va introduir el concepte de necessitats educatives especials (NEE) per tal d'aconseguir l'accés universal de tot l'alumnat a l'educació. No obstant això, aquestes mesures no garantien una educació de qualitat per a tothom, sinó que es procurava la integració de tot aquell alumnat considerat "diferent" de la majoria, sigui derivant-los a altres centres o altres aules del grup classe, així com ajustant el seu currículum educatiu amb unes oportunitats d'aprenentatges molt desiguals a la resta. Conseqüentment, les institucions educatives han anat fent passos per poder fer front el gran repte d'oferir una educació de qualitat per a tot l'alumnat, partint de la premissa que l'educació és un dret universal i la diferència una característica intrínseca de l'ésser humà, per tant, aquesta ha de ser accessible per tot l'alumnat independentment de les seves característiques personals, socials, culturals o econòmiques.

En la publicació de la Llei Orgànica 2/2006, del 3 de maig, d'Educació, coneguda com la LOMLOE, es valorava que la magnitud i exigències per poder afrontar aquest repte requeria que no només fos responsabilitat i competència de les institucions educatives i dels professionals de les comunitats escolars, sinó que calia la implicació de tot el conjunt de la societat, per tal de poder oferir una educació de qualitat entre totes i per a totes les persones (LOMLOE, 2006). Aquesta necessitat d'implicar els diferents agents de la comunitat educativa, així com fer partícip a tota la societat, pren especialment sentit i força quan es publica el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Aquest marc normatiu marca un inici en el procés de transformació del sistema educatiu. Atès que hi ha un canvi de conceptualització molt important envers l'educació inclusiva. Aquest ja no fa referència únicament a aquell alumnat diagnosticat amb unes necessitats educatives especials o unes necessitats

específiques de suport educatiu (NESE), sinó que aquesta té per finalitat atendre a tota la diversitat d'alumnes que hi ha. De tal manera que tot l'alumnat pugui accedir en igualtat de condicions a una educació de qualitat amb una pràctica educativa que respecti els seus interessos i necessitats, així com vinculada a la seva vida quotidiana. Es tracta d'un canvi de mirada, en la qual l'enfocament de les dificultats no es consideren pròpies de la persona, sinó que les barreres per accedir a l'educació són conseqüència de la seva relació amb l'entorn. Així doncs, l'educació inclusiva és un paradigma que va més enllà de les aules, ja que el seu objectiu és vetllar perquè les societats siguin inclusives i, per tant, els centres educatius ja no es poden concebre com una entitat tancada i autosuficient.

Aquesta concepció d'educació inclusiva està totalment relacionada amb els valors i competències de les professionals de l'Educació Social. Aquestes s'han format acadèmicament i professionalment per poder atendre la diversitat, així com donar resposta a diferents problemàtiques socials, mitjançant accions socioeducatives, les quals vetllen per promoure una societat més inclusiva, justa i solidària. Per tant, la seva competència i habilitat professional pot ser molt rellevant per garantir una educació inclusiva a tots als centres educatius. Però, malauradament l'Educació Social encara és bastant desconeguda en l'àmbit de l'educació formal, tant per la societat en general com per les diferents professionals de centres educatius. A més, a Catalunya només són 85 les educadores socials contractades a diferents centres públics d'educació primària i secundària, la majoria d'ells són declarats d'alta complexitat.

Tenint en compte que l'Educació Social és un dret de la ciutadania i l'educació és un dret fonamental de les persones, aquest treball de recerca pretén conèixer a què fa referència aquest nou paradigma de l'educació inclusiva, així com la seva vinculació amb l'Educació Social. L'estructura d'aquesta recerca està dividida en quatre grans blocs: fonamentació de l'estudi, marc normatiu i teòric, estudi i treball de camp i conclusions. Al primer bloc hi consta la justificació i els objectius de la recerca. Al segon, permet aprofundir, per una banda, amb els conceptes clau per entendre el concepte holístic de l'educació inclusiva, així com conèixer els principis i les pautes del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA) per poder-lo posar en pràctica. I per l'altra, conèixer exactament què és l'Educació Social i

quines són les seves funcions, fent un breu recorregut en la seva trajectòria en el camp professional de l'educació formal i establint quina és la seva vinculació amb l'educació inclusiva. Al tercer bloc, l'estudi i treball de camp, és on s'exposa la perspectiva metodològica, el disseny de la investigació i la seva anàlisi. En aquest cas és mixta, ja que s'han intercalat tècniques qualitatives i quantitatives, entrevistes i formularis respectivament. L'anàlisi de tota la informació recollida dona pas a l'últim bloc, les conclusions de tot el treball realitzat. Al final d'aquest, hi ha l'apartat de referències bibliogràfiques i d'annexos, en el qual hi ha les transcripcions de les entrevistes fetes i la plantilla utilitzada pel formulari.

2. JUSTIFICACIÓ

La societat ha evolucionat molt en relativament poc temps, especialment en els darrers anys els quals han sigut marcats per la pandèmia del coronavirus, la qual va durar entre l'any 2019 fins el 2022. Aquest context social ha potenciat notablement l'ús de les tecnologies, sobretot en infants i adolescents, donant pas a noves formes de relacionar-se, d'expressar-se, de comunicar-se, d'interactuar amb les persones i amb l'entorn. Així com, noves formes de discriminació i d'exclusió, les quals poden donar-se de forma interseccional i en diferents àmbits, especialment en l'educatiu. Aquestes hi són molt presents en l'àmbit educatiu. Exemple d'aquest fet són els nombrosos casos que succeeixen actualment d'assetjament escolar, absentisme escolar i abandonament prematur dels estudis. Conflictes que poden desencadenar a problemàtiques molt més greus com suïcidis, depressions, trastorns d'alimentació, addiccions, vandalisme. El conjunt d'aquestes problemàtiques es poden prevenir i reduir notablement a través de la implicació i treball conjunt de les comunitats educatives, les institucions i la societat en general, per aconseguir un sistema educatiu inclusiu, el qual garanteixi una educació de qualitat per a tot l'alumnat, sense discriminacions ni barreres; ja que si no s'apliquen models educatius inclusius que segueixin els principis del Disseny Universal Aprenentatge (DUA) que donin resposta a la diversitat d'alumnes, és la mateixa escola o institut des

d'on es promouen mecanismes d'exclusió i discriminació, sigui de forma directa o indirecta.

Per això, aquest treball de recerca pretén donar a conèixer aquesta nova concepció de l'educació inclusiva, la qual no només té per objectiu un perfil determinat d'alumnes; així com visibilitzar i donar valor a la professió de l'Educació Social als centres educatius d'educació primària i secundària. Atès que actualment a Catalunya només hi ha contractades 85 professionals a diferents centres d'educació pública; 75 de les quals van ser contractades de forma temporal a centres declarats d'alta complexitat per pal·liar les desigualtats educatives que van sorgir a conseqüència de la situació provocada per la covid-19. Doncs, igual que l'educació inclusiva no és només beneficiosa per atendre alumnes diagnosticades amb necessitats especials, les educadores socials no són importants només per intervenir a centres complexos com si fossin apaga focs.

Tenint en compte aquestes consideracions i que el camp d'estudi d'aquesta investigació és la província de Girona, la pregunta de partida que marca la línia d'aquest treball de recerca és la següent:

- La figura professional de les educadores socials es considera rellevant per garantir una educació inclusiva als centres d'educació primària i secundària de Girona?

3. OBJECTIUS

Objectiu general:

Conèixer, des de la perspectiva de l'Educació Social, el significat del concepte holístic de l'educació inclusiva.

Objectius específics:

1. Conèixer quina relació hi ha entre les funcions professionals de les educadores socials als centres d'educació primària i secundària envers l'atenció a la diversitat i a l'educació inclusiva.
2. Identificar quina percepció tenen diferents professionals de l'equip educatiu de centres d'educació primària i secundària envers l'educació inclusiva i l'Educació Social.
3. Analitzar si les consideracions de diferents professionals vinculades als centres d'educació primària i secundària són coherents amb els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA).

4. MARC NORMATIU

El concepte holístic de l'educació inclusiva el qual va més enllà de les aules per aconseguir una societat més justa, solidària i inclusiva que afavoreixi al desenvolupament integral de tots els seus ciutadans no és un plantejament nou d'aquests darrers anys. Hi ha tot un marc normatiu i polític a nivell internacional que apel·la per garantir una educació de qualitat de forma equitativa per tots els infants. Algunes de les directrius més rellevants són:

- La Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat (2006) advoca per la inclusió educativa.
- L'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE, 2007) afirma que les circumstàncies individuals i socials no haurien de suposar un obstacle per a l'èxit educatiu.
- L'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO, 2009) a través de les directrius sobre polítiques d'inclusió en l'educació, fent seu i desenvolupant el contingut de la Declaració de Salamanca (1994), quan afirma que l'adopció de la filosofia inclusiva pot contribuir significativament a la millora de la qualitat de l'educació.
- El Consell de la Unió Europea (2009) recalca que l'educació hauria de promoure les aptituds inter-culturals i els valors, així com evitar qualsevol forma de discriminació.
- L'Agència europea per a les necessitats especials i l'educació inclusiva (2011) ha actualitzat les seves recomanacions als governs dels països membres assenyalant els principis bàsics que han de presidir la política educativa en l'àmbit de l'educació inclusiva.

(Direcció General d'Educació Infantil i Primària, 2015)¹

Seguint aquest fil normatiu, la UNESCO va revisar algunes d'aquestes directrius i com a resultat, l'any 2015 va publicar el seu últim informe amb el títol *Repensar l'educació: Vers un bé comú mundial?*, en el qual expressa com l'educació és un bé comú essencial, així com la necessitat de transformar-la igual que ho fa la societat per tal de poder donar resposta a les noves exigències culturals, socials, econòmiques i tecnològiques del segle XXI, ja que l'educació és la clau per poder adaptar-nos als canvis, així com poder transformar el món en què vivim. D'altra banda, pel que fa al marc normatiu en l'àmbit

---

¹ Aquestes directrius consten al llibre *De l'escola inclusiva al sistema inclusiu: una escola per a tothom, un projecte per a cadascú* publicat l'any 2015 per la Generalitat de Catalunya. Es pot consultar al següent enllaç: <https://hdl.handle.net/20.500.12694/246>

autonòmic de Catalunya, l'educació inclusiva es fonamenta sobre les següents lleis i decrets:

- **Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació**, la qual fa referència a la necessitat d'adequar l'activitat educativa per atendre la diversitat de l'alumnat i l'assoliment d'una igualtat d'oportunitats i d'accessibilitat. (Decret 150/2017)²
- **Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència**, parteix del principi que es tracta d'una responsabilitat de tota la ciutadania i de tots els poders públics i regula els drets i les mesures de protecció per als infants i adolescents, fent atenció als més vulnerables i als que troben limitacions o barreres per al desenvolupament o la participació. (Decret 150/2017)
- **Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat**, té, com un dels seus objectius principals, aconseguir una societat inclusiva i accessible que permeti d'avançar cap a la plena autonomia de les persones, eviti la discriminació i propiciï la igualtat d'oportunitats per a tothom, especialment per a les persones que tenen discapacitats. (Decret 150/2017)
- **Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu**. Té per objecte garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics dins l'àmbit de l'ensenyament no universitari siguin inclusius mitjançant l'establiment de criteris que orientin l'organització i la gestió dels centres; l'ordenació de mesures i suports per a l'atenció educativa i per a la continuïtat formativa de tots i cadascun dels alumnes, i la diversificació de l'oferta de serveis dels centres d'educació especial per esdevenir, també, centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos per als centres educatius ordinaris a fi de completar la xarxa de suports a l'educació inclusiva. (Decret 150/2017)
- **Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica**, es destaca l'objectiu d'acompanyar l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge perquè pugui desenvolupar les seves capacitats i assolir les competències per créixer i viure en una societat canviant i en evolució constant. Al llarg de les diferents etapes educatives, es promou l'aprenentatge competencial de l'alumne i s'exigeix una gestió d'aula que, partint de l'ús de metodologies i estratègies riques i variades, minimitzi les barreres d'accés i participació en l'aprenentatge. (Direcció General d'Educació Inclusiva, 2023)³

² DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Enllaç de consulta: <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2017/10/17/150>

³ Aquesta normativa consta al llibre *Mesures i suports universals en el centre educatiu: Orientacions per als centres en la planificació de mesures i suports universals* publicat l'any 2023 per la Generalitat de Catalunya. Es pot consultar al següent enllaç: <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/inclusio/mesures-suports-universals-centre-educatiu/mesures-suports-universals-centre-educatiu.pdf>

5. MARC TEÒRIC

5.1. QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ INCLUSIVA?

5.1.1. EL RECORREGUT CAP A LA INCLUSIÓ

Per poder començar a parlar d'educació inclusiva es requereix contextualitzar la realitat a la qual correspon el concepte «inclusió», per això, cal poder entendre què significa el terme «exclusió». Aquest correspon a:

Un procés multidimensional, multifactorial i dinàmic que, mitjançant la coacció exercida tant per les institucions com pel conjunt del cos social, genera una situació de precarització i exclusió a nivell econòmic, jurídica, cultural, professional, polític o d'estatus social en un ciutadà/na o segment de la ciutadania. (Plataforma Educativa, 2019, p. 6)

Aquest procés afecta especialment a totes aquelles persones que són considerades diferents de la «normalitat» socialment establerta, com és el cas de les persones que tenen alguna «discapacitat». Aquestes són moltes les barreres i dificultats que tenen en el seu dia a dia per poder exercir com a ciutadans de ple dret que són, ja que la societat està organitzada per persones no-discapacitades, és a dir, per una «majoria». Des de la perspectiva social, aquest fet és producte de l'efecte segregacionista que la societat promou envers aquelles persones amb necessitats especials diferents de la resta (Planella, 2010). Durant molts anys s'ha responsabilitzat a la mateixa persona de la seva "discapacitat", ja que abans la diferència no era gens acceptada, en el contrari, era rebutjada amb el conseqüent que les persones que tenien discapacitat no eren considerades ni tractades com a persones. Afortunadament, la consciència de la societat ha anat evolucionant gràcies al moviment de diferents col·lectius que han lluitat per garantir i reconèixer els drets de les persones que tenen alguna discapacitat com a membres ciutadans que són. Un moment clau va ser la creació del Fòrum de Vida Independent l'any 2001, el qual va començar a promoure l'ús del terme diversitat funcional en comptes de discapacitat, donant pas a una nova manera d'entendre i enfocar la

“discapacitat”. El terme diversitat funcional és un concepte no discriminatori que al·ludeix a la diversitat de maneres de funcionar de les persones quan interactuen en el seu entorn. Aquest canvi de conceptualització fa parar compte a la societat de la importància d'atendre a la diversitat, ja que si aquesta no s'organitza i s'estructura amb models de caràcter universal és quan apareixen les barreres i dificultats en termes d'accessibilitat, ja sigui en l'àmbit educatiu, social, laboral, que provoquen que determinades persones pateixin discriminació i manca d'oportunitats.

La societat actual ha anat evolucionant per poder reconèixer i atendre la diversitat, però encara queda molt de camí per aconseguir una societat inclusiva en la qual totes les persones puguin participar en igualtat de drets i condicions. Des de la perspectiva social, s'estableixen quatre fenòmens envers el reconeixement o no de la diferència:

<p>EXCLUSIÓ</p> 	<p>Les persones que no s'ajusten a la «majoria», als estàndards de la «normalitat» socialment establerta queden fora de la societat. Se les etiqueta amb categories i etiquetes negatives discriminatòries generadores de més desigualtat i vulnerabilitat. Les diferències són assenyalades i rebutjades.</p> <p><u>Exemple:</u> una escola que denega l'accés a determinats alumnes per la seva discapacitat.</p>
<p>SEGREGACIÓ</p> 	<p>Les persones no tenen els mateixos drets i oportunitats que les considerades «normals», se les separa i discrimina per la seva condició física, psíquica, sexual, racial, religiosa o ideològica. Les diferències són assenyalades i separades.</p> <p><u>Exemple:</u> la separació en diferents aules dels alumnes que tenen discapacitat dels que no en tenen.</p>

<p style="text-align: center;">INTEGRACIÓ</p> 	<p>Es pretén que les persones que són «diferents» de la «majoria» s'adaptin a la normalitat socialment establerta. Es procura aconseguir una homogeneïtat, eliminant o amagant les diferències.</p> <p><u>Exemple:</u> les tasques o activitats dels alumnes amb discapacitat d'una aula siguin diferents de la resta.</p>
<p style="text-align: center;">INCLUSIÓ</p> 	<p>Vinculat amb el terme «diversitat funcional». Aquest ressalta les capacitats de les persones i no les seves discapacitats. Es reconeix la diversitat i l'heterogeneïtat com un fet intrínsec de la naturalesa humana. Es promouen valors com l'equitat i la cooperació per tal de viure en una societat en harmonia on tothom pugui gaudir plenament dels seus drets i tingui les mateixes oportunitats. Les diferències són reconegudes, valorades i acceptades.</p> <p><u>Exemple:</u> l'escola sigui accessible a tothom i ofereixi una resposta educativa que atengui a tota la diversitat d'alumnes. De tal manera que tot l'alumnat pugui participar i realitzar en igualtat de condicions les diferents tasques i activitats del centre.</p>

Taula 1: Diferències entre exclusió, segregació, integració i inclusió. FONT: Elaboració pròpia.

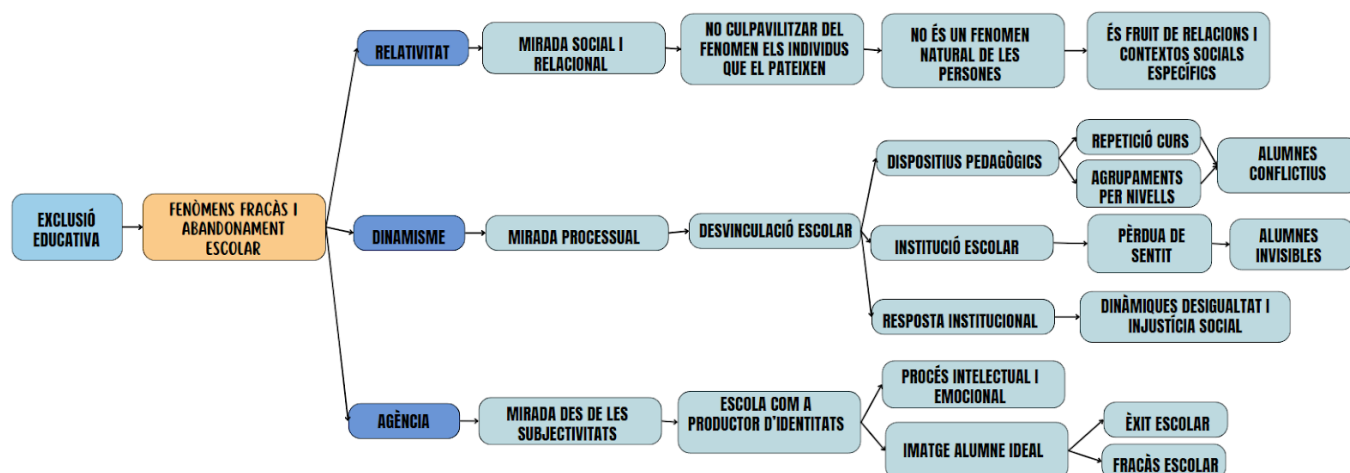
5.1.2. LA INCLUSIÓ A L'ÀMBIT EDUCATIU

L'educació té un gran poder, a través d'aquesta es poden reproduir els mecanismes que generen o disminueixen les desigualtats. Conseqüentment, la base per aconseguir una societat inclusiva que no sigui discriminatòria ni excloent per aquelles persones que

presenten unes condicions personals, socials o culturals diferents de la majoria rau en els centres educatius. En aquests espais és on es conformen les identitats dels alumnes. A través de la interacció social i educativa, adquireixen de forma conscient i inconscient els valors en referència a la diversitat, així com les actituds i trajectòries que adoptin respecte a aquesta: exclusió, segregació, integració o inclusió.

La societat del segle XXI ha canviat molt en els darrers anys i, per tant, no pot ser que el sistema educatiu continuï amb propostes i metodologies rígides que no s'adaptin a la diversitat de l'alumnat actual. La rigidesa i poca flexibilitat a les aules provoca que sigui l'alumne qui s'ha d'adaptar al sistema educatiu i no a la inversa. I si aquest no ho aconsegueix, ja sigui per les seves condicions personals, socials o culturals, hi ha la tendència a culpabilitzar-lo i fer-lo responsable del seu fracàs escolar. Quan és la institució qui s'ha de fer càrrec de poder garantir una educació de qualitat a tota la diversitat d'alumnes atenent degudament les necessitats que requereixin: "el fracàs de la institució és derivat cap al fracàs i l'exclusió de l'alumne minoritari, a la vegada víctima i responsable de la seva condició perifèrica (Gratacós i Ugidos, 2011, p. 30)". Conseqüentment, l'acompanyament i les accions de les professionals que configuren l'equip educatiu i directiu d'aquests centres seran condicionants per dur a terme i promoure metodologies i estratègies educatives inclusives o exclusives. Com per exemple, serien exclusives si davant de casos d'absentisme escolar o baix rendiment acadèmic es decideix utilitzar mesures sancionadores per "castigar" als alumnes, com repetir curs, separació del grup i adaptacions curriculars amb oportunitats d'aprenentatge i sortides professionals molt desiguals. A continuació, es mostra un esquema on s'exposen els tres fenòmens d'abandonament i fracàs escolar promoguts per una educació exclusiva:

Diagrama 1: Els diferents fenòmens de fracàs i abandonament escolar. FONT: Elaboració pròpia. Informació elaborada a partir del llibre *Diversitat cultural i exclusió escolar: dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat* de Gratacós i Ugidos (2011).

L'educació és un dret fonamental i, per tant, les institucions i les comunitats educatives han de vetllar per garantir la seva accessibilitat en igualtat de condicions per a totes les persones. Si no hi ha una inclusió real en els centres educatius, el sistema educatiu contribueix a generar i a promoure, tant de forma directa com indirecta, mecanismes d'exclusió i discriminació que provoquen una desigualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu, social, laboral i econòmic de l'alumnat, especialment en aquell que per les seves condicions personals, familiars i culturals ja es troba en una posició de vulnerabilitat i desavantatge educatiu. Tal com manifesta, Tarabini (2017):

Cal entendre l'èxit, el fracàs i l'abandonament escolar com a realitats construïdes pel sistema escolar mateix; per les seves formes d'organització, pels seus criteris de promoció i avaluació; per les pautes acceptades del que és un "bon" comportament escolar o per determinades concepcions de la capacitat o l'habilitat dels estudiants. (p. 23)

Per tant, per poder construir un sistema més just que sigui inclusiu per tot l'alumnat, cal començar per desnaturalitzar les estructures escolars en les quals es produeix el fracàs i

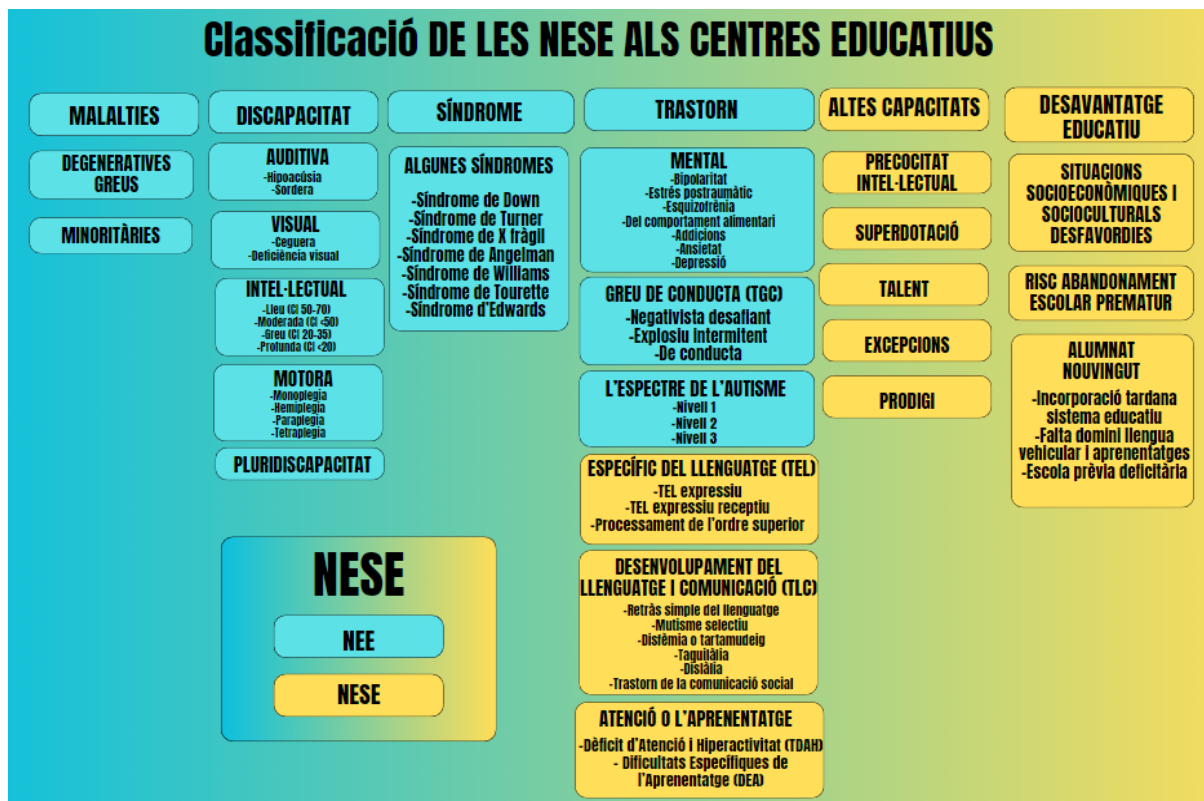
l'abandonament escolar, ja que són situacions que no formen part de la "naturalitat" de les persones, sinó que sorgeixen de les relacions i contextos socials específics. Per això, l'àmbit normatiu insta a replantejar el sistema educatiu perquè sigui inclusiu des d'una visió holística, per tal que tots els centres educatius disposin de les mesures, recursos i formacions necessàries per poder oferir a tota la diversitat d'alumnes una educació de qualitat que respecti els seus ritmes i necessitats, així com, eliminant totes aquelles barreres que impedeixin a determinats alumnes promoure el seu èxit acadèmic. De tal manera que tothom pugui accedir i participar en igualtat de condicions en tots els processos d'aprenentatge.

Es pot dir que es tracta d'una transformació educativa, en la qual els professionals que integren la comunitat educativa tenen un paper molt important com a agents de canvi per assolir aquesta inclusió en l'àmbit educatiu i conseqüentment, social, ja que ells poden conformar valors i actituds que evoquin per la cohesió social i la normalització de la diferència. Tanmateix, aquests tenen un paper molt rellevant per tal que l'educació estigui a l'abast de tothom i no deixi a ningú enrere per les seves «capacitats» que distingeixen de la majoria, pel fet que el tipus de relacions educatives que es promogui a les aules seran determinants per les diferents maneres d'aprendre, d'ensenyar i d'avaluar que podrà optar l'alumnat.

5.1.3. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Quan parlem d'atenció a la diversitat normalment hi ha la tendència a relacionar-ho només amb un col·lectiu determinat d'alumnes, concretament aquells que tenen diagnosticat unes Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) o unes Necessitats Educatives Especials (NEE). Tal fet es pot relacionar amb el canvi conceptual del terme discapacitat a diversitat funcional. Aquest concepte, tal com s'ha indicat abans, no té la finalitat de crear una nova categoria per assenyalar a un determinat col·lectiu, sinó que pretén fer referència a la diversitat com a característica intrínseca de l'ésser humà i, per tant, referir-se a totes les persones. No obstant això, dins el sector que lluita per defensar els

drets de les persones que tenen alguna discapacitat, no hi ha un consens total respecte de deixar de fer ús del terme discapacitat per diversitat funcional, ja que es considera que és molt genèric i conseqüentment, invisibilitza aquest col·lectiu i les discriminacions que pateixen constantment. Per això, és important que les professionals que treballen en els centres educatius siguin coneixedores de les diferents tipologies que engloben les NESE, pel fet que tenir presents les característiques bàsiques d'aquestes permetrà fer un treball preventiu i correctiu segons les necessitats detectades, així com oferir una atenció adequada que s'ajusti a la seva realitat, utilitzant i activant els recursos corresponents. Antigament, hi havia una distinció clara entre les NESE i les NEE, però la normativa actual (Decret 150/2017) contempla que les NESE engloben l'alumnat que tenen diagnosticat NEE. A continuació, es mostra un esquema detallat de les possibles NESE que pot presentar l'alumnat (color groc i blau), i en el qual es distingeixen les NEE (color blau) de les que són únicament considerades NESE (color groc):

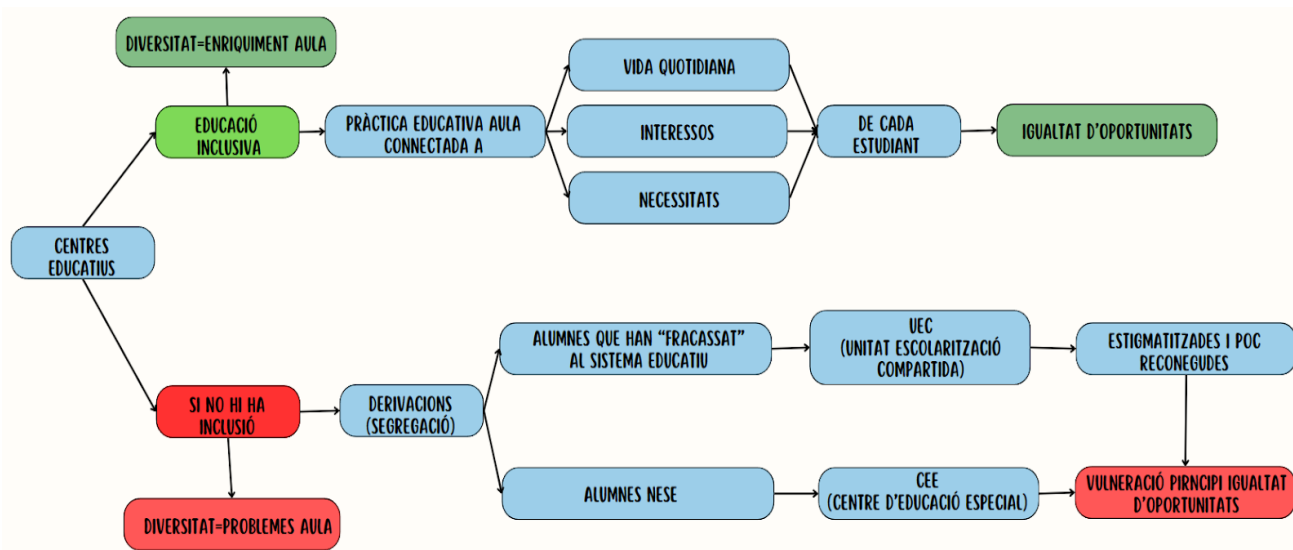
Diagrama 2: Classificació de les NESE als centres educatius. FONT: Elaboració pròpia. Adaptació de la classificació proposada pel Departament d'Ensenyament.

Per tant, des del punt de vista de l'educació inclusiva quan parlem de l'atenció a la diversitat no estem fent referència únicament a l'alumnat que tinguin Necessitats Específiques de Suport Educatiu o unes Necessitats Educatives Especials. Reconèixer la diversitat a l'aula implicar ser conscient de la realitat de les diferents maneres d'aprendre de cada alumne:

La atención a la diversidad y la educación inclusiva no solo se centra en el alumnado con NEAE, sino que ofrece una respuesta a la diversidad por razón de género, etnia, clase social, orientación sexual, logro y discapacidad (Ainscow, 2015). Por ese motivo, se entiende la educación inclusiva como una herramienta contra el fracaso escolar y la exclusión, un cambio en el sistema educativo y la escolarización del alumnado y una obligación política hacia una sociedad más tolerante, justa y equitativa (Escudero y Martínez, 2011). (Pasarín-Lavín, 2021, p. 27)

Aquesta forma de reconèixer la diversitat està vinculada amb el canvi de paradigma educatiu que es pretén assolir amb l'educació inclusiva. No es tracta simplement d'oferir una atenció diferenciada a aquells alumnes que tinguin diagnosticades determinades NESE, ni planificar uns itineraris diferenciats a aquells alumnes que no s'adapten al sistema educatiu, enviant-los a programes que els separin dels seus companys/es de classe, com són les aules obertes o les Unitats d'Escolarització Compartida (UEC). Aquestes praxis són integradores, però no inclusives; parteixen d'un model assistencialista regit per principis segregadors i individualistes. La base de l'educació inclusiva és que cada alumne és únic i irrepetible, conseqüentment, cada un té unes característiques, unes condicions i unes necessitats diferenciades, les quals s'han de tenir en compte per aconseguir que a través de l'educació es pugui desenvolupar amb igualtat d'oportunitats al màxim les seves capacitats. Es tracta d'una transformació del sistema educatiu, en la qual les metodologies aplicades a l'aula segueixin els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge, per tal que l'escola sigui per a tothom i de tothom. És a dir, s'ajusti a les necessitats, interessos i ritmes de tot l'alumnat durant tot el curs acadèmic i des d'una perspectiva holística, la qual té per objecte la participació de tota la comunitat escolar (professors, alumnes, famílies, societat, institucions) introduint valors d'equitat, cooperació i solidaritat que fomentin societats més justes i inclusives que entenguin i reconeixin la diferència com una oportunitat d'enriquiment mutu. A continuació, es mostra

un esquema comparatiu de la realitat de molts centres educatius quan hi ha un enfocament inclusiu amb d'altres que no el tenen:

Diagrama 3: Comparació entre praxis educatives inclusives i segregadores. FONT: Elaboració pròpia. Informació elaborada a partir del llibre *Diversitat cultural i exclusió escolar: dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat* de Gratacós i Ugidos (2011).

Així doncs, l'educació inclusiva va molt més enllà de les qüestions curriculars, organitzatives i metodològiques que tenen lloc a les aules dels centres educatius. Tal com ho expressa Castillo (2012), "(...) és una manera diferent d'entendre l'educació i, si es vol, la vida mateixa i la societat; es tracta més aviat d'una filosofia, d'uns valors" (p. 38). Uns valors als quals corresponen a les següents premisses:

- ❖ L'escola és un espai per a tothom. Ningú és «anormal» ni «normal», ja que totes les persones som igual de diferents. La diversitat humana és una riquesa i un fet intrínsec de la nostra naturalesa. Des de la perspectiva de l'educació inclusiva les diferències individuals es valoren i es conceben com una font d'enriquiment educatiu.

- ❖ L'educació inclusiva vetlla per garantir els drets a l'educació, a la igualtat d'oportunitats i a la participació. L'educació és un dret fonamental i, per tant, totes les persones han de poder tenir ple accés sense cap tipus de discriminació i diferència.
- ❖ La inclusió dels alumnes amb NESE a les aules és beneficiosa per tot l'alumnat. La seva incorporació pot crear espais d'aprenentatges mutus i vincles socioafectius que afavoreixen a la cohesió social i bona convivència.
- ❖ Aquesta concepció de l'educació pot donar respostes eficients als reptes i problemàtiques que no ha pogut fer front el model educatiu homogeneïtzador, com són les diferències socials, culturals, econòmiques de molts alumnes, les quals desencadenen al fracàs escolar i al risc d'exclusió social i laboral.
- ❖ L'educació inclusiva pretén adaptar-se als interessos, capacitats i necessitats d'aprenentatge de cada alumne, ja que tots són diferents; així com les necessitats i interessos d'un mateix alumne poden variar amb el temps. Des d'aquesta perspectiva, es reconeix que tots els alumnes tenen sabers potencials que s'han de posar en acció a través de l'acció educativa.
- ❖ L'escola es concep com una institució oberta, en la qual participi tota la comunitat educativa. Des d'aquest enfocament, els recursos per a la mediació intercultural i comunitària s'utilitzen per fer un treball de prevenció i d'anticipació.
- ❖ L'educació inclusiva reconeix la base de l'aprenentatge educatiu en les interaccions socials. Recau un paper molt important sobre els professionals dels centres educatius el tipus d'experiències que ofereixen en el seu alumnat i el significat que en transmeten.

A continuació, es mostra una taula comparativa amb les diferències més destacades de l'educació inclusiva envers la tradicional:

CENTRE EDUCATIU TRADICIONAL	CENTRE EDUCATIU INCLUSIU
Enfocament integrador	Enfocament inclusiu
Pràctica normalitzadora que amaga les diferències	Reforma educativa que valora la diversitat
Intervenció diferenciada alumnes NESE	Intervenció personalitzada per tot l'alumnat
Implicació professionals del centre educatiu	Implicació i treball en xarxa de tota la comunitat educativa
Currículum normal per la majoria i adaptat pels que tenen NESE	Currículum flexible per tot l'alumnat
Aprenentatge mecànic basada en acumulació de coneixements	Aprenentatge significatiu connectada a l'entorn, així com als interessos i ritmes de cada alumne
Importància resultats obtinguts	Importància procés educatiu
Predomini valors competitiu i individualistes	Predomini valors d'equitat, solidaritat i cooperació

Taula 2: Comparació entre el model educatiu tradicional envers l'inclusiu. FONT: Elaboració pròpia.

5.1.4. EL DISSENY UNIVERSAL DE L'APRENTATGE

La base de l'educació inclusiva radica en poder oferir una educació de qualitat en igualtat de condicions i sense cap discriminació a tota la diversitat d'alumnes, independentment de les seves característiques personals i socials. Per això, es requereix que l'alumnat tingui a l'abast una varietat d'opcions sobre què i com aprendre, dels materials i mitjans que puguin utilitzar, així com les formes d'expressió i d'oportunitats per comunicar tot allò après (Sánchez, 2023). El paradigma del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA) respon a aquesta concepció de l'educació inclusiva. Tal com defineix Adam, Ahufinger i

Aguilar (2022), “el DUA és un model que té la finalitat d’orientar l’atenció educativa i l’organització de les mesures i els suports de manera que els centres puguin personalitzar els entorns, la planificació d’activitats per permetre la participació i l’aprenentatge a tothom” (p. 22). Per tant, és un paradigma que facilita la creació de contextos d’aprenentatge, el qual té molt en compte l’ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), com a eina que facilita la personalització dels diferents factors que intervenen en els processos educatius.

Així doncs, no es tracta d’un model que ofereixi una resposta determinada ni una metodologia de treball en concret, sinó que s’entén com la posada en pràctica de les mesures universals per atendre la diversitat d’alumnes, a través de dissenyar activitats, tasques i continguts que s’ajustin a la realitat i necessitats de cada alumne. El DUA aborda la problemàtica del sistema educatiu tradicional envers l’obstacle que representa per molts alumnes que el sistema educatiu només ofereixi, metafòricament parlant, una única talla i model de sabates. Tots aquells que tinguin dos peus amb una mida estàndard se’ls hi adaptaran perfecte, però tots els altres no els hi encaixaran i conseqüentment, aniran “mal calçats” per la vida. Aquest model podríem dir que permet a l’alumnat escollir i dissenyar la sabata que millor s’ajusti al seu peu (color, mida, format), així com modificar-la quan ho necessitin. Així ho expressa Sánchez (2023):

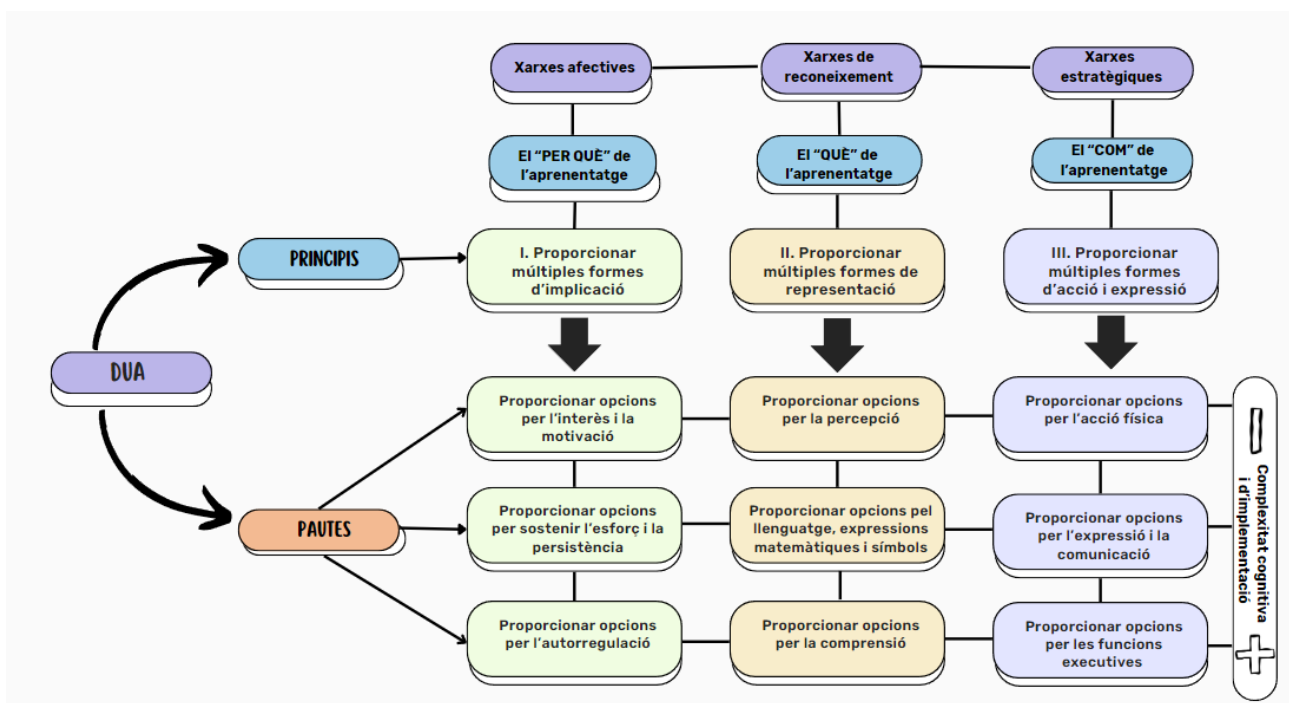
De forma resumida diríem que nos encontraríamos con lo opuesto a la uniformidad que se viene siendo tan habitual en tantas aulas: el esquema de oferta o talla única para todos: mismos contenidos, misma organización de aula, misma actividad, mismo material, mismo tiempo de aprendizaje, misma secuencia, misma forma de presentar los contenidos y de comunicar lo aprendido, misma forma de evaluar, misma forma de apoyar o misma forma de intentar motivar a ... ¡la diversidad de alumnos de su aula!. (p. 22)

L’etapa escolar és un punt de transició molt important de l’adolescència, la qual condiona notablement les trajectòries socials, laborals i econòmiques de les persones. Per això, és una gran responsabilitat per part del conjunt de professionals que conformen el sistema educatiu, procurar que tot l’alumnat tingui les condicions òptimes per accedir de forma satisfactòria als continguts educatius, vetllant d’aquesta manera per la igualtat

d'oportunitats i participació en l'àmbit educatiu i social. Per això, és indispensable que els currículums siguin flexibles per tal que siguin de caràcter universal, ja que del contrari, inevitablement es crearan barreres d'aprenentatge, perjudicant especialment aquells alumnes que les seves capacitats ja disten de la majoria i ja es troben en una posició de desavantatge educatiu. Tal com expressa Thomas Jefferson, "no hay nada más desigual que dar igual tratamiento a gente desigual" (Pasarín-Lavín, 2021, p. 37).

A continuació, es presenta un esquema on apareixen els tres principis que estructuraven el DUA, els quals fan referència a les diferents formes de promoure la implicació per tal que l'aprenentatge tingui un sentit per cada alumne, les diferents formes de representació per aconseguir que tot l'alumnat estigui en igualtat de condicions i pugui accedir sense barreres a l'aprenentatge, i per últim, les diferents formes d'acció i expressió que possibiliten que l'educand de forma flexible pugui donar resposta a les exigències del sistema educatiu.

Diagrama 4: Principis i pautes del DUA. FONT: Elaboració pròpia. Informació elaborada a partir del llibre *El Diseño Universal para el Aprendizaje: Guía práctica para el profesorado* de Sánchez (2023).

Es pot dir que els principis del DUA configuren un model holístic on es presenten els elements claus per obtenir èxit en els processos d'ensenyança i aprenentatge, els quals són l'emoció (xarxes afectives), l'accés a la informació (xarxes de reconeixement) i la flexibilitat en els processos (xarxes estratègiques). Per assolir aquests principis, el DUA concreta unes pautes dissenyades pel Center for Applied Special Technology (CAST) per poder-lo posar en pràctica a l'aula, les quals tal com es pot observar al diagrama anterior, segueixen un ordre jeràrquic vertical segons la seva complexitat en termes de processament cognitiu i d'implementació.

En resum, el paradigma del DUA es basa en el disseny, l'organització i la planificació del sistema educatiu des d'una premissa de la flexibilitat i la diversitat per tal que pugui donar resposta a les necessitats, interessos i ritmes de tot l'alumnat. Des d'aquesta metodologia, el fet que a l'aula hi hagi alumnes que requereixin un suport més intensiu no implica una reprogramació a l'hora de dissenyar i organitzar les classes, ja que s'apliquen mesures i estratègies que afavoreixen l'accessibilitat universal de tot l'alumnat en igualtat de condicions en tots els processos d'aprenentatge. A continuació, es mostra una taula on apareix un recull d'exemples de les possibles mesures i suports universals:

1.PERSONALITZACIÓ DELS APRENENTATGES	2.ORGANITZACIÓ FLEXIBLE DEL CENTRE	3.AVALUACIÓ FORMATIVA I FORMADORA	4.ACCIÓ TUTORIAL I ORIENTACIÓ
<p>1.1. Múltiples maneres per a la representació i per a l'acció i expressió (DUA)</p> <p>1.2. Metodologies que possibiliten les formes flexibles de treball</p> <p>1.2.1. Ambients /Espais</p> <p>1.2.2. Racons/Tallers</p> <p>1.2.3. Aprenentatge cooperatiu</p> <p>1.2.4. Treball per projectes</p> <p>1.2.5. Docència compartida</p> <p>1.2.6. Aprenentatge entre iguals</p> <p>1.2.7. Aprenentatge servei comunitari</p> <p>1.2.8. Capses d'aprenentatge</p> <p>1.2.9. Classe inversa</p> <p>1.3. Suport digital</p>	<p>2.1. Agrupament flexible de l'alumnat</p> <p>2.2. Docència compartida</p> <p>2.3. Flexibilització horària del centre</p> <p>2.4. Participació de les famílies.</p> <p>Comissions mixtes de treball</p> <p>2.5. Formes flexibles de treball</p> <p>2.6. Organització flexible de l'espai</p> <p>2.6.1. L'aula com espai multifuncional</p> <p>2.6.2. Objectius dels diferents espais de l'aula</p> <p>2.7. Organització de mesures i suports</p> <p>2.8. Organització inclusiva d'estones de lleure</p> <p>2.8.1. Dinamitzadors/es de pati</p> <p>2.8.2. Mediadors de pati o guaites</p> <p>2.8.3. Punt d'informació jove</p> <p>2.9. Tècniques de gestió de l'aula</p> <p>2.9.1. Gamificació</p> <p>2.9.2. Càrrecs</p> <p>2.9.3. Rutines</p>	<p>3.1. Avaluació formadora (alumnat)</p> <p>3.1.1. Autoavaluació i coavaluació</p> <p>3.1.2. Rúbrica</p> <p>3.1.3. Portafoli /Carpeta d'aprenentatge</p> <p>3.1.4. Compartir objectius</p> <p>3.2. Avaluació formativa (docent)</p> <p>3.2.1. Bases d'orientació</p> <p>3.2.2. Esquemes</p> <p>3.2.3. Mapes conceptuals</p> <p>3.2.4. Diaris de classe</p> <p>3.2.5. Resums</p> <p>3.3. Aconseguir superar dificultats i errors</p> <p>3.3.1. Tauleta Àgil o Kanban</p> <p>3.3.2. Bastides de suport</p> <p>3.3.3. Hora de consulta</p> <p>3.3.4. Pactar contractes</p>	<p>4.1. Acció tutorial individualitzada</p> <p>4.1.1. Carta de compromís</p> <p>4.1.2. Entrevista amb la família</p> <p>4.1.3. Entrevista tutor-alumne</p> <p>4.1.4. Contractes</p> <p>4.1.5. La tutoria entre iguals</p> <p>4.2. Acció tutorial en grup</p> <p>4.2.1. Cohesió de grup</p> <p>4.2.2. Cercle de diàleg-pràctiques restauratives</p> <p>4.2.3. Assemblea de classe</p> <p>4.3. Programes i projectes específics</p> <p>4.3.1. Prevenció situacions de conflictes</p> <p>4.3.2. Mediació escolar</p> <p>4.3.3. Filosofia 3/18</p> <p>4.3.4. Educació emocional</p> <p>4.4 Orientació acadèmica i professional</p> <p>4.4.1. Orientació acadèmica</p> <p>4.4.2. Orientació professional</p>

Taula 3: *Mesures i suports universals.* FONT: Elaborat pels Referents d'atenció educativa inclusiva (RAI), des del curs 2019-20, Formadors d'educació inclusiva (FEI) i el Servei d'atenció a la diversitat i la inclusió (SADI) durant el curs 2017-18 i per la SD d'Educació Inclusiva durant el curs 2018-2019.

Tal com es mostra a la taula, per posar en pràctica el DUA no es necessiten grans recursos materials i personals, sinó que cal que l'equip educatiu sigui coneixedor dels principis i de les pautes que estructurin aquest model per poder-lo aplicar correctament a l'aula. No obstant això, es pot tenir la sospita que aquestes mesures i recursos no siguin

suficients per determinats alguns alumnes, ja que poden requerir una major adaptació o atenció. Per aquests casos, el sistema educatiu espanyol contempla dos tipus de mesures: les addicionals i les excepcionals, les quals la seva derivació requereix una prèvia avaluació psicopedagògica per poder determinar exactament què necessita, com, quan i per què (Pasarín-Lavín, 2021). Aquesta es concretarà en un pla individualitzat (PI) el qual haurà de constar a l'expedient acadèmic de l'alumne en qüestió.

• **Mesures addicionals o específiques:** estan pensats per aquells alumnes els quals es detecta que les mesures universals no són suficients perquè segueixin el ritme i puguin progressar en l'àmbit personal i educatiu. Conseqüentment, es dona una resposta més intensiva i especialitzada de caràcter preventiu i temporal per tal que l'alumne aconseguixi la potencialitat de la seva autonomia en l'àmbit educatiu. Així com, es fan les adaptacions curriculars pertinents. A continuació, s'exposen les mesures que consten a la pàgina del Gencat:

- Mesures d'acció tutorial específiques
- Suport del mestre d'educació especial
- Suport del professor d'orientació educativa
- Suport escolar personalitzat (SEP)
- Programes intensius de millora (PIM)
- Suport lingüístic i social
- Aules d'acollida
- Programes de diversificació curricular (les aules obertes i els projectes singulars)
- Projectes específics de suport a l'audició i el llenguatge
- Projecte de promoció al poble gitano de Catalunya
- Altres actuacions establertes pels mateixos centres que poden contribuir a l'educació inclusiva dels alumnes

(Generalitat de Catalunya, s.d.)

• **Mesures excepcionals o intenses:** estan pensades per aquells alumnes els quals es detecta que encara presenten dificultats amb les mesures addicionals, o bé, que ja tenen un diagnòstic on s'estipula que requereixen aquest tipus de mesures. Al llarg del temps hi

pot haver alumnes que després d'aquestes intervencions excepcionals mostri importants millores i conseqüentment, necessiti només mesures addicionals. Les mesures excepcionals que consten al Gencat són:

- Suports intensius a l'escola inclusiva (SIEI)
- Suports intensius a l'audició i el llenguatge (SIAL)
- Suport del personal d'atenció educativa (SPAIE)
- Programes d'aula integral de suport (AIS)
- Oferta educativa dels centres d'educació especial (CEE) i dels centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos (CEEPSIR)
- Atenció directa dels professionals de suport del Centre de Recursos Educatius per a Deficients Visuals (CREDV), i dels centres de recursos educatius per a deficients auditiu (CREDA)

(Generalitat de Catalunya, s.d.)

5.1.5. TREBALL EN XARXA

Un requisit indispensable per vetllar que el sistema educatiu ofereixi una educació inclusiva és el treball en xarxa entre els diferents professionals del centre educatiu, recursos de la comunitat, així com amb les famílies. Principalment per dos motius: per una banda, per eliminar les possibles barreres que impedeixen o dificulten l'aprenentatge tant a dins com fora de les aules (àmbit social, cultural, familiar), per tal que tot l'alumnat tingui les mateixes oportunitats d'aprenentatge en qualsevol context educatiu; ja que les dificultats dels infants van més enllà de les seves característiques personals i individuals, el seu entorn també és un factor clau que pot actuar com a generador de barreres o facilitador de capacitats. Des d'aquesta perspectiva holística és important realitzar intervencions socioeducatives coordinades amb diferents professionals que vagin més enllà de les aules, per tal de poder determinar quina és la realitat de cada infant i conseqüentment, quines són les seves necessitats. I per l'altra, per tal que tot l'alumnat tingui les mateixes oportunitats d'aprenentatge en qualsevol context educatiu, així com per traspassar aquest cos de valors a la comunitat per contribuir a generar societats més

justes i equitatives: societats que siguin inclusives. Tot seguit es presenta una taula dels diferents àmbits i professionals que conformen la comunitat educativa, els quals la seva articulació i treball en xarxa és fonamental per garantir una educació inclusiva:

TREBALL EN XARXA	PROFESSIONALS I RECURSOS
ÀMBIT EDUCATIU	<p>-Dins l'escola: Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD), mestres d'educació especial, educadors socials, especialistes de pedagogia terapèutica, especialistes d'audició i llenguatge.</p> <p>-Serveis externs vinculats a l'escola: Equips d'Assessorament i orientació Psicopedagògica (EAP), Suport Escolar Personalitzat (SEP), Suport intensiu escolarització inclusiva (SIEI), Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS), Centre d'Educació Especial Proveïdor de Serveis i Recursos (CEEPSIR).</p>
ÀMBIT SOCIOSANITARI I SANITARI	<p>-Centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP), Equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA), Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ).</p>
ÀMBIT FAMILIAR	<p>-Família.</p> <p>-Associacions de famílies: Associació de Mares i Pares (AMPA), Associació de Famílies d'Alumnes (AFA), Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya (AFFAC).</p>
ENTORN I COMUNITAT	<p>-Ajuntaments</p> <p>-Entitats i serveis del barri i del poble</p>

Taula 4: Àmbits i professionals que conformen la comunitat educativa. FONT: Elaboració pròpia. Informació elaborada a partir del document *Mesures i suports universals en el centre educatiu* de la Generalitat de Catalunya (2023).

Per tal d'articular eficaçment i eficientment el treball en xarxa amb els diferents agents de la comunitat educativa es requereix que s'activin polítiques d'educació inclusiva per tal que el Sistema Educatiu tingui els recursos necessaris per poder atendre la diversitat de l'alumnat. Així com, la predisposició i conscienciació de l'equip educatiu que actua des dels mateixos centres, per tal que es puguin aplicar estratègies i metodologies que segueixin els principis del DUA.

La lluita per aconseguir que el sistema educatiu sigui inclusiu hauria de ser de tots, ja que l'educació és un dret fonamental, i en conseqüència, ha de ser inclusiva: no hi ha educació sense inclusió (AFFAC, 2022). Actualment, aquesta lluita és protagonitzat notablement per part d'associacions de les famílies dels alumnes. Un gran exemple d'aquest fet, és la campanya #jotambéhivullanar promoguda l'octubre del 2022 per l'AFFAC, en la qual denunciem amb el suport d'entitats i col·lectius l'incompliment del Decret d'Educació Inclusiva aprovat el 20 d'octubre de 2017⁴. A continuació, s'exposa un fragment del manifest #jotambéhivullanar (veure Annex per llegir-lo tot):

L'única cosa que hem aconseguit després d'anys de lluita individual i silenciosa és un Decret d'Educació Inclusiva que no s'està complint i uns responsables polítics que, a dia d'avui, encara organitzen taules per discutir com podríem tenir una educació inclusiva. Però les famílies ens hem cansat de viure en el dia de la marmota. No volem més reunions sense contingut, compromisos incomplerts ni debats estèrils que només serveixen per dilatar el procés. Les famílies no esperarem més: la norma està escrita i ara el que cal és que els responsables polítics, com a mínim, compleixin amb el Decret d'Educació Inclusiva que es va aprovar fa 6 anys. I això passa pel desplegament de les mesures universals, addicionals i intensives que es contemplen en el propi Decret. Però ja alertem a tots i cadascun d'aquests representants que aquesta és tan sols una petició de mínims. Perquè no n'hi ha prou amb publicar Decrets, establir mesures i dotar de recursos el sistema educatiu. Això és sens dubte urgent, però no suficient. (AFFAC, 2022)

El Decret 150/2017 es contemplava que en quatre anys es desplegueria totalment, per tal que l'any 2021 el sistema educatiu pogués atendre tota la diversitat d'alumnes sense que

---

⁴ Aquest Decret d'Educació Inclusiva fa referència al Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

cap alumne hagués de patir alguna discriminació o limitació en alguna activitat del centre educatiu per les seves condicions físiques, psicològiques, socioeconòmiques o de salut. Per això, es comprometien que els centres educatius tinguessin a l'abast els recursos personals i materials necessaris, especialment per atendre aquells alumnes diagnosticats amb NESE per tal que poguessin gaudir del dret a l'educació amb les mateixes oportunitats i garanties que la resta.

5.2. L'EDUCACIÓ SOCIAL A LES ESCOLES I ALS INSTITUTS

5.2.1. DEFINICIÓ I FUNCIONS DE LES PROFESSIONALS DE L'EDUCACIÓ SOCIAL

La figura professional de l'educadora social als centres d'educació primària i secundària pot resultar totalment imprescindible per abordar aquest paradigma de l'educació inclusiva exposat. Per poder entendre la seva importància, cal conèixer exactament en què consisteix aquesta professió i quines són les seves funcions. Els documents professionalitzadors elaborats per l'Associació Estatal de l'Educació Social (ASEDES, 2007) defineixen de la següent manera aquesta professió:

Dret de la ciutadania que es concreta en el reconeixement d'una professió de caràcter pedagògic, generadora de contextos educatius i accions mediadores i formatives, que son àmbit de competència professional de l'educador social i que possibilita: la incorporació del subjecte de l'educació a la diversitat de les xarxes socials, entesa com el desenvolupament de la sociabilitat i la circulació social. I la promoció cultural i social, entesa com a obertura a noves possibilitats de l'adquisició de béns culturals, que amplii les perspectives educatives, laborals, d'oci i participació social. (ASEDES i CGCEES, 2007, p. 11)

L'elaboració d'aquesta definició trenca amb l'antiga concepció que el camp de treball de l'Educació Social sigui únicament en l'àmbit de l'educació informal, d'adults o de persones en risc d'exclusió social. Tal com s'exposa aquesta professió és un dret de la ciutadania, per tant, és i ha d'estar a l'abast de tothom. A més a més, es concreta que és de caràcter pedagògic amb l'objectiu de generar diferents espais, accions i estratègies que s'ajustin al

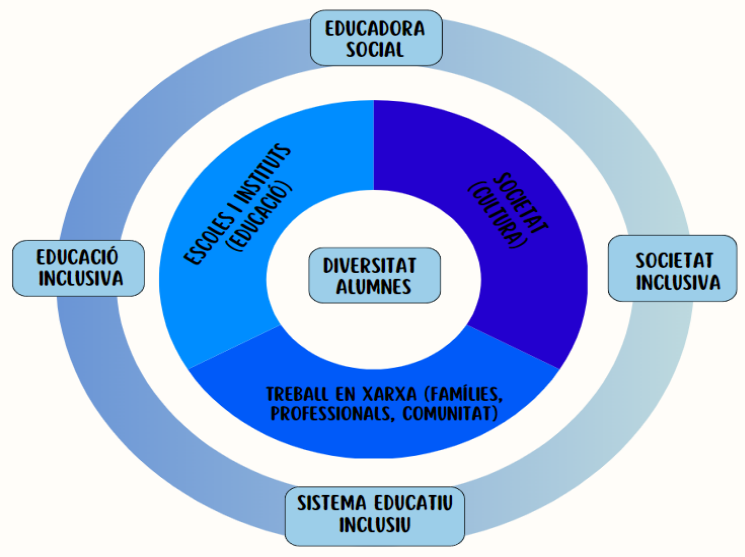

context i necessitats de cada persona per tal d'aconseguir-ne al seu desenvolupament i promoció a nivell social, cultural i educatiu com a membre de la societat de la qual forma part. Aquest objectiu es concreta mitjançant sis funcions que caracteritzen aquesta professió, les quals són redactades als documents professionalitzadors de l'Educació Social com a guia i orientació per la pràctica diària d'aquestes professionals. Aquestes funcions són:

1. Transmissió, desenvolupament i promoció de la cultura.
2. Generació de xarxes socials, contextos, processos i recursos educatius i socials.
3. Mediació social, cultural i educativa.
4. Coneixement, anàlisi i investigació dels contextos socials i educatius.
5. Disseny, implementació i avaluació de programes i projectes educatius.
6. Gestió, direcció, coordinació i organització d'Institucions i recursos educatius.

(ASEDES i CGCEES, 2007, p. 44)

Cal destacar que les tres primeres són pròpies i singulars de l'Educació Social, les quals tenen per finalitat crear contextos i espais educatius que siguin favorables per la promoció social, educativa i cultural subjecte de l'acció educativa. Mentre que les altres tres últimes són de caràcter més genèric i poden ser compartides amb altres professionals. No obstant això, cadascuna d'elles atorguen especialment de sentit que les professionals de l'Educació Social tinguin una vinculació important a tots els centres d'educació primària i secundària, ja que com a especialistes en construir ponts i contextos educatius poden esdevenir l'eix que articuli l'escola (educació), societat (cultura), famílies i altres professionals-recursos (treball en xarxa). És a dir, poden ser una figura clau per crear xarxes de treball amb tot el conjunt de la comunitat educativa, procurant pel benestar i pel bon desenvolupament social i educatiu de tota la diversitat d'infants i adolescents, situant-los sempre al centre i com a protagonistes de l'acció socioeducativa. En el següent diagrama es representa aquesta articulació:

Diagrama 5: Articulació de la figura professional de l'Educació Social amb l'educació formal. FONT: Elaboració pròpia.

5.2.2. VINCULACIÓ DE L'EDUCACIÓ SOCIAL AMB L'EDUCACIÓ INCLUSIVA

L'Educació Social és una professió que procura millorar la qualitat de vida de les persones a través de l'educació, fomentant valors i accions que vetllin per la bona convivència i participació social i comunitària. Les professionals d'aquest col·lectiu procuren la promoció social, cultural i educativa de la persona o col·lectiu a qui acompanyen, a través de la transmissió de béns socioeducatius i culturals que s'ajustin al seu context i necessitats. De manera que esdevenen com un mitjà d'unió entre la societat que l'envolta i la seva cultura. Tal com expressaria Hannah Arendt, l'educador/a social és com un passador de món (Moyano, 2012), el qual procura que cada persona, independentment de les seves característiques personals, socials, culturals, tingui el seu lloc a la societat. Per això, pren molta importància les interaccions entre persones i amb l'entorn, ja que configuren i condicionen l'adquisició, tant de forma conscient com inconscient, de determinats béns educatius, metafòricament parlant, la motxilla d'herència plural cultural que porta cada persona (Saéz 2019). El pedagog Philippe Meirieu (1998) amb la seva obra de

Frankenstein Educador, fa una representació molt clara de la importància que pren l'entorn social més proper quan neix una persona. Cal que les persones que l'han portat al món li facin un acompanyament, ja que per la nouvinguda aquest és totalment desconegut, i per això, les persones del seu voltant li han de fer costat, l'han d'acompanyar en aquest procés d'integració i adaptació.

Des d'aquesta perspectiva de l'Educació Social, pren especialment sentit l'enfocament holístic de l'educació inclusiva envers com les dificultats de molts alumnes en l'àmbit educatiu i social no són conseqüència directa de les seves característiques personals, sinó que les barreres a l'aprenentatge i la participació que puguin tenir es concreten en relació amb la seva interacció amb un entorn que les pot augmentar, ignorar o disminuir. Aquesta mirada social, tal com comparteixen autors com Booth i Ainscow (2006), permet obrir molt més la mirada professional i anar més enllà dels possibles diagnòstics d'alumnes que tenen NESE o NEE, ja que les intervencions socioeducatives no es concreten únicament des d'aquestes necessitats i dèficits de les persones, sinó que aquestes es focalitzen i es valoren pedagògicament com un aspecte clau en els contextos i grups socials com a generadores o no de barreres per l'educació. Algunes d'aquestes poden ser físiques (transport inaccessible o barreres arquitectòniques), institucionals (manca de polítiques reals d'educació inclusiva), recursos (limitats, inadequats o inexistent), actitudinals (discriminació, assetjament, sobreprotecció).

Els professionals de l'Educació Social poden contribuir a detectar i pal·liar els efectes de les barreres que s'amaguen darrere les dificultats d'aprenentatge i participació social i educativa dels alumnes dels centres d'educació primària i secundària, així com actuar de forma preventiva evitant que apareguin o impedingent que aquestes augmentin; sempre de forma coordinada i cooperativa amb els professionals que cada cas requereixi, així com promovent sempre la participació social i comunitària: un aspecte clau compartit des de la perspectiva holística de l'educació inclusiva. Tal com s'ha exposat anteriorment, l'educació inclusiva no és un procés tancat que acaba a les aules, sinó que es tracta de tot un procés transformador promogut per les exigències de la societat actual que vetlla per garantir l'accés a l'educació de qualitat amb igualtat d'oportunitats a tota la diversitat d'alumnes, a

través de la implicació i coordinació de les comunitats educativa. De tal manera que aquest procés actua com un mitjà fonamental pel desenvolupament de societats més justes i democràtiques. Doncs, l'Educació Social és una professió que per la seva trajectòria i recorregut professional, demostra indubtablement la seva capacitat d'adaptació i resposta a contextos canviants i complexos. Així com destacar la seva especialització en el camp de l'educació especial, acompanyant a les persones amb diversitat funcional a través d'accions socioeducatives. Conseqüentment, aquest col·lectiu pot aportar un gran valor a la comunitat educativa, a través d'accions mediadores, educatives, d'acompanyament i de suport envers l'equip docent, famílies, alumnat i comunitat. A continuació, es mostra una taula amb alguns dels principis i valors més destacats que comparteixen l'educació inclusiva i l'educació social:

EDUCACIÓ INCLUSIVA	EDUCACIÓ SOCIAL
Personalització dels processos d'aprenentatge.	Cada subjecte és protagonista de l'acció socioeducativa. Acompanyament personalitzat.
Atendre a tota la diversitat de l'alumnat, valorant i reconeixent la diferència.	Especialistes en atenció a la diversitat i mediació social, cultural i educativa.
Metodologies universals per l'aprenentatge.	Detectar necessitats i interessos de cada subjecte pel seu bon desenvolupament.
Varietat de recursos per l'aprenentatge.	Treball en xarxa per aconseguir els recursos i atenció professional adients per cada cas.
Participació activa a la comunitat educativa de tot l'alumnat, famílies, professionals.	Establir vincles d'unió entre els centres educatius, famílies, professionals i alumnes.
Procés transformador beneficiós per la comunitat el qual pretén que les societats siguin inclusives.	Principi de justícia social i de participació comunitària, per tal de promoure societats més justes, equitatives i solidaries.

Taula 5: Valors i principis compartits entre l'educació inclusiva i l'Educació Social. FONT: Elaboració pròpia.

5.2.3. SITUACIÓ ACTUAL DE L'EDUCACIÓ SOCIAL EN EL CAMP DE L'EDUCACIÓ FORMAL A CATALUNYA

L'any 2018 el Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC) van iniciar una campanya molt potent amb el lema #SumemalEscala⁵ per aconseguir la incorporació de les educadores socials com a agent educatiu a les escoles i instituts, treballant de forma col·laborativa i cooperativa amb l'equip docent i amb el conjunt de la comunitat educativa (altres professionals, famílies, alumnat). Aquest moviment era justificat i argumentat amb l'evidència que les funcions i competències professionals de les educadores socials estan amb total sintonia amb les necessitats i reptes que actualment ha de fer front la institució escolar, els quals alguns d'ells citats al manifest són (CEESC, 2018):

- ❖ Educació integral de l'alumnat
- ❖ Convivència
- ❖ Desigualtats
- ❖ Atenció a la diversitat. Escola inclusiva
- ❖ Absentisme escolar
- ❖ Escola com a comunitat. Relació de l'escola amb l'entorn

El context marcat per la pandèmia de la COVID-19 va agreujar la necessitat de la incorporació d'educadores socials per pal·liar les grans desigualtats educatives que estaven sorgint a conseqüència d'aquesta, i conseqüentment, el curs 2020/21 va ser el primer any que oficialment es van incorporar 75 educadores socials a diferents centres educatius públics de Catalunya, però tots ells amb la característica comuna que eren centres declarats d'alta complexitat. La contractació d'aquests professionals estava contemplada en un pla de xoc a càrrec del Departament d'Educació, anomenat el Pla de Millora d'Oportunitats Educatives (PMOE) del Departament d'Educació (R

---

⁵ Enllaç per llegir tot el manifest del CEESC de la campanya #SumemalEscala: https://www.ceesc.cat/documents/Comunicats/Manifest_Escola_Febrer2019.pdf

EDU/3139/2023). Aquest contempla una continuïtat de tres anys de les educadores socials als centres educatius.

Des del CEESC s'ha continuat treballant per visibilitzar la importància d'aquest perfil professional als centres educatius. Durant aquest temps han elaborat informes per poder avaluar la feina feta i conèixer l'opinió del conjunt de professionals, famílies i alumnes envers aquesta figura. Els resultats han sigut molt favorables, ja que en general, s'ha valorat molt positivament la tasca que duen a terme. Però, sí que apuntaven que hi havia una confusió general per part de l'equip docent, famílies i alumnes del rol i funcions de les educadores socials amb altres professionals, com són les educadores d'educació especial (EEE) o les tècniques d'integració social (TIS). A conseqüència d'això, durant pràcticament tot el següent curs escolar, es va començar un procés en el qual va participar especialment representants del Departament d'Educació i del CEESC, per tal d'estructurar i organitzar les funcions professionals de les educadores socials i així, evitar duplicar i confondre responsabilitats. Com a resultat, per aquest curs 2023/24 es van oficialitzar les funcions de les educadores socials (veure-les a Annex), orientant la feina d'aquestes professionals i perquè els mateixos centres educatius i els seus professionals tinguin clar el seu rol.

Actualment, les línies de treball plantejades pel CEESC, per aconseguir la incorporació del perfil professional de les educadores socials com una figura estructural i consolidada a tots els centres escolars i no només els d'alta complexitat són:

- La demanda de reconèixer la figura de l'educador/a social com a pròpia en el Departament d'Educació i establir-hi un servei amb personal referent de contacte amb les educadores i els educadors socials.
- La necessitat de donar a conèixer, visibilitzar i reconèixer la figura de l'educador/a social per posar-la en valor als centres i a la resta de la comunitat; també en esferes polítiques. Això demana fer constar l'educador/a social en l'organigrama dels centres, amb més presència i incidència, com, per exemple, atribuint-li més funcions a desenvolupar, dotant-la de més capacitat de decisió o establint més coordinació amb la resta de professionals del centre i de la comunitat educativa.

(CEESC, 2022)

6. METODOLOGIA D'INVESTIGACIÓ

6.1. OBJECTIUS DEL TREBALL DE CAMP

El recorregut teòric ens ha apropat a entendre el concepte holístic de l'educació inclusiva, així com conèixer què pot aportar l'Educació Social i quina és la situació actual d'aquestes professionals als centres públics de Catalunya. L'estudi d'aquesta teoria ens convida a fer la següent recerca, per conèixer quina és la realitat de la pràctica professional de les educadores socials que treballen a centres d'educació primària i secundària, així com aproximar-nos de la forma més objectiva possible a la percepció social de diferents professionals en referència a l'educació inclusiva als centres d'educació primària i secundària de Girona, així com la valoració de la incorporació de la figura professional d'educadores socials a aquests centres educatius. Tal com diria Kant, "la recerca sense teoria és cega i que la teoria sense recerca és buida" (Busquet, Medina i Sort, 2004, p. 5). Per això, s'han plantejat una sèrie d'objectius operatius, els quals són conseqüència del desenvolupament i concreció dels objectius específics. Per tant, es diferencien en el fet que aquests són quantificables i mesurables; són els que orientaran el treball de camp i la seva anàlisi posterior:

- ❖ Recollir les consideracions de diferents professionals vinculades als centres educatius envers l'educació inclusiva per a veure si corresponen a aquest nou concepte holístic d'inclusió.
- ❖ Descobrir quines són les dificultats d'aplicar a les aules metodologies que segueixin els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge.
- ❖ Identificar si la figura professional de l'Educació Social és reconeguda i valorada als centres d'educació primària i secundària.
- ❖ Conèixer de quina manera la pràctica professional de les educadores socials que treballen als centres educatius està vinculada amb l'educació inclusiva.
- ❖ Comparar els discursos professionals de les educadores socials envers el seu rol als centres educatius i envers com concebeixen l'educació inclusiva.

Aquests objectius operatius podem agrupar-los per determinar quins són els temes a investigar:

- Percepció social de l'educació inclusiva als centres educatius
- Relació entre l'Educació Social i l'educació inclusiva
- Valoració de la figura de l'Educació Social als centres educatius

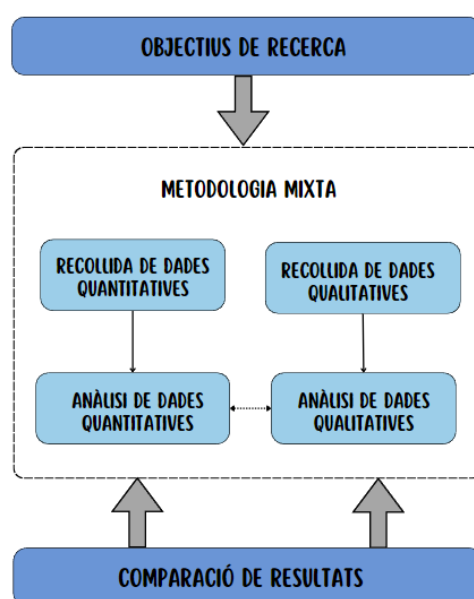
6.2. PERSPECTIVA METODOLÒGICA

Aquest treball d'investigació segueix la línia de Gadamer, quan afirma que “els objectius perseguits per l'investigador són la qüestió fonamental del mètode: *erklären* (explicar), propi d'investigacions quantitatives, i *verstehen* (comprendre), propi d'investigacions qualitatives” (Rodríguez-Gómez, 2018, p. 55). Per tant, l'essència de la qüestió del mètode no rau en la distinció metòdica quantitativa o qualitativa ni els objectes d'estudi naturals o socials, sinó que rau amb els objectius i finalitats de la investigació. Així doncs, la metodologia d'investigació utilitzada per assolir els objectius plantejats en aquest treball de recerca ha sigut mixta, intercalant tècniques qualitatives i quantitatives. La combinació d'ambdues permet la recopilació, anàlisi i valoració d'informació objectiva i subjectiva, permetent una comprensió i interpretació més acurada i profunda envers el fenomen social estudiat. Tal com exposa Rodríguez-Gómez (2018), “les aproximacions metodològiques mixtes permeten, entre altres beneficis, neutralitzar o eliminar biaixos de determinats mètodes quan aquests es fan servir de manera aïllada (p. 56)”. De tal manera que en el moment de desenvolupar l'anàlisi, un mètode informa i complementa a l'altre, oferint una imatge més precisa dels fenòmens estudiats.

Segons la temporització realitzada en la investigació, Creswell distingeix tres procediments diferents en les aproximacions mixtes, poden ser seqüencials, concurrents o transformadors (Rodríguez-Gómez, 2018). En aquest cas, el procediment és concurrent, pel fet que s'han dut a terme de manera simultània i donant la mateixa prioritat a les metodologies quantitatives i qualitatives. I l'enfocament de la investigació és de tipus

comprensiu i interpretatiu, ja que a través de les entrevistes, com a tècnica qualitativa; i formularis, com a tècnica quantitativa, la informació obtinguda permet conèixer de forma explícita quina és la percepció social en referència a l'educació inclusiva als centres d'educació primària i secundària de Girona, així com la valoració de la incorporació de la figura professional d'educadores socials a aquests centres educatius.

Diagrama 6: Disseny de la metodologia mixta concurrent. FONT: Elaboració pròpia. Informació elaborada a partir de Rodríguez-Gómez (2010).

6.3. DISSENY I PROCÉS DE LA RECERCA

6.3.1. MOSTRA PARTICIPATIVA

La identificació i selecció de les persones informants per realitzar les entrevistes s'ha escollit la tipologia de mostreig no probabilístic causal o per accessibilitat: “els individus se seleccionen d'acord amb els objectius de l'estudi i en funció de la facilitat d'accés que hi tinguem” (Rodríguez-Gómez, 2018, p. 66). Les participants són quatre educadores socials que treballen a diferents centres d'educació primària i secundària de Girona: Escola A de

Salt, Escola B de Figueres, Institut C de Banyoles i Institut D de Girona⁶. Aquestes informants podran aportar informació molt rellevant envers la seva experiència professional com a educadores socials als centres educatius i en referència quin concepte tenen de l'educació inclusiva. El criteri de selecció d'aquestes participants s'ha fet tenint en compte que totes elles són professionals de l'Educació Social i estan exercint com a tal a centres d'educació primària o secundària de la província de Girona.

Pel que fa a la selecció de les participants del formulari, s'ha utilitzat un mètode probabilístic o aleatori causal o per accessibilitat (Rodríguez-Gómez, 2018). La mostra de participants a què s'ha pogut accedir ha estat d'un total de 65 persones, les quals presenten 18 perfils professionals diferents vinculats a centres d'educació primària i secundària. Aquesta varietat de perfils aporta un enriquiment d'opinions de caràcter subjectiu per poder aproximar-nos des de diferents visions i camps professionals com es valora la figura professional d'educadores socials als centres educatius i quina percepció tenen de l'educació inclusiva. Aquest formulari tenia per objectiu arribar al màxim de persones possibles vinculades professionalment a centres d'educació primària o secundària, o bé formessin part d'alguna de les Associacions de Famílies d'Alumnes (AFA, AMPA, AFFAC).

6.3.2. TÈCNICA DE RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ

Les tècniques i eines metodològiques que utilitzem per recollir la informació són combinades, per tal d'obtenir informació qualitativa amb les entrevistes i quantitativa amb els formularis:

ENTREVISTA: aquesta tècnica permet obtenir informació subjectiva i de qualitat de determinades persones, segons la seva experiència personal i professional. L'anàlisi d'aquesta informació permet comprendre amb més perspectiva el fenomen social estudiat.

---

⁶ Pel tema de protecció i tractament de dades s'anonimitza els noms dels centres educatius on s'ha realitzat les entrevistes.

Així ho defineix Rodríguez-Gómez (2010), "l'entrevista, en el marc de la investigació social, consisteix en un intercanvi oral entre dues persones o més amb el propòsit d'aconseguir una comprensió més gran de l'objecte d'estudi, des de la perspectiva de l'entrevistat o els entrevistats" (p. 10). És una tècnica, en la qual s'ha de tenir en compte la perspectiva de l'interaccionisme simbòlic (IS), atès que la informació que dona la persona entrevistada és el resultat de les seves interaccions personals, socials i professionals, així com de les interpretacions i significats que aquesta li hagi donat. I al mateix temps, el resultat de l'anàlisi de la informació donada per part de la persona entrevistada dependrà de la descodificació i interpretació que en faci la persona entrevistadora. Tal com expressa, George Herbert Mead, un dels màxims propulsors de l'IS, "El hombre vive en un mundo de Significados. Lo que oye y ve significa aquello que él quiere o puede asumir" (Blumer, 1982).

El format de l'entrevista dissenyada és estructurada, atès que totes les preguntes han sigut redactades i organitzades prèviament en un guió, el qual serà utilitzat per totes les entrevistes. Aquest tipus de disseny es considera òptim per aquesta investigació, ja que facilitarà poder comparar els diferents resultats obtinguts entre les persones entrevistades, és un procés ràpid i precís; atès que és de caràcter superficial, tal com ho defineix Rodríguez-Gómez (2010), aquest tipus d'entrevista, "busca valors objectius útils per a la investigació i no requereix una relació consolidada entre l'entrevistador o l'entrevistat. Es tracta simplement d'un diàleg". En aquest cas, el guió consta d'onze preguntes de resposta oberta, per tal que la persona entrevistada tingui més flexibilitat i matisos en la resposta. Estan ordenades per ordre jeràrquic segons el nivell de profunditat de la temàtica, de més objectives i concretes, per obtenir dades personals i professionals, a més subjectives, per comprendre com interpreten el fenomen social estudiat.

Les entrevistes seguiran l'ordre i l'estructura del guió, per tal que totes les persones responguin a totes les preguntes plantejades, però l'entrevistadora deixarà l'espai pertinent per tal que segons com flueixi l'entrevista, s'elaborin noves preguntes o fils de conversa relacionades amb la temàtica, així com aportacions i opinions per part de l'entrevistada que vagin més enllà de les preguntes realitzades.

FORMULARI: És una tècnica de recollida d'informació amb la qual, tal com defineix Meneses (2016), es pretén “produir dades quantitatives per a tractar-les i analitzar-les estadísticament, preguntant de manera estructurada a un conjunt determinat de persones que representen una població determinada” (p. 11). Per això, és important arribar al màxim nombre de persones, per tal que les dades recollides s'aproximin a la realitat estudiada i puguin ser vertaderament representatives.

S'ha creat un únic formulari *online* a través de Google Forms amb un total de 14 preguntes, les quals la seva tipologia són de caràcter mixt, ja que n'hi ha que són de resposta tancada, per tenir informació quantitativa al màxim representativa possible, i d'altres d'oberta, per tal que els participants puguin aportar informació qualitativa rellevant envers la temàtica, així com possibles respostes que no contempli el formulari. La majoria de les preguntes són de caràcter subjectiu, les quals busquen conèixer les opinions i creences envers el fenomen social estudiat. L'estructura del formulari és la següent. Al principi, apareix una petita explicació indicant que és per un treball acadèmic, així com quin és el seu objectiu. En total hi ha 13 preguntes de caràcter obligatori, les quals estan relacionades, per una banda, a conèixer el perfil professional i lloc de treball de la persona enquestada, així com saber quina vinculació té amb l'àmbit educatiu (pregunta n.º 1, 2 i 3); i per l'altra, per saber quines consideracions tenen envers aspectes claus de l'educació inclusiva (pregunta n.º 4, 5, 6 i 7), així com sobre la figura professional de l'educadora social als centres educatius (pregunta n.º 8, 9, 10, 11, 12, 13). L'última pregunta, la n.º 14, és de caràcter optatiu, la qual ofereix la possibilitat que qui vulgui pot deixar una aportació o un comentari que tingui relació amb la temàtica. Al final del formulari, s'indica que és totalment anònim, s'agraeix la col·laboració i s'ofereix l'opció que qui estigui interessat pot sol·licitar en el correu electrònic indicat el resultat final d'aquest treball. El temps de resposta calculat total és de menys de 2 minuts.

6.3.3. PROCEDIMENT DE LA RECERCA

ENTREVISTA: Com que no es té relació directa amb el camp d'estudi en l'àmbit personal ni professional, els passos realitzats per poder establir el contacte amb les persones entrevistades han sigut:

1. Establir contacte amb el Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de Catalunya de Girona per sol·licitar la seva col·laboració en aquest treball final de grau d'Educació Social. Se'ls hi exposa els objectius i la finalitat d'aquest. Accepten i atenen la sol·licitud esmentada. Des del CEESC faciliten el contacte de dues educadores socials de dos centres educatius de Girona per poder entrevistar. S'aconsegueix establir contacte amb ambdues i realitzar l'entrevista en format virtual. Una treballa a l'escola A de Salt i l'altra, a l'escola B de Figueres.
2. Establir contacte amb una empresa gironina que ofereix serveis educatius a diferents institucions, la qual va ser localitzada per internet mentre es duia a terme l'estudi de camp i context. Aquesta empresa posa a l'abast, entre altres serveis, educadores socials i tècniques d'integració social (TIS) a centres d'educació secundària de Girona. Va respondre la sol·licitud la coordinadora de l'Àrea de Serveis, la qual és educadora social de l'INS C de Banyoles. Va acceptar poder fer-li una entrevista presencialment, i a més, també va facilitar el contacte de l'educadora social de l'institut D de Girona, la qual també ha participat en la recerca, però no de forma remota ni presencial, atès que va preferir contestar i enviar per escrit les preguntes preparades per l'entrevista.

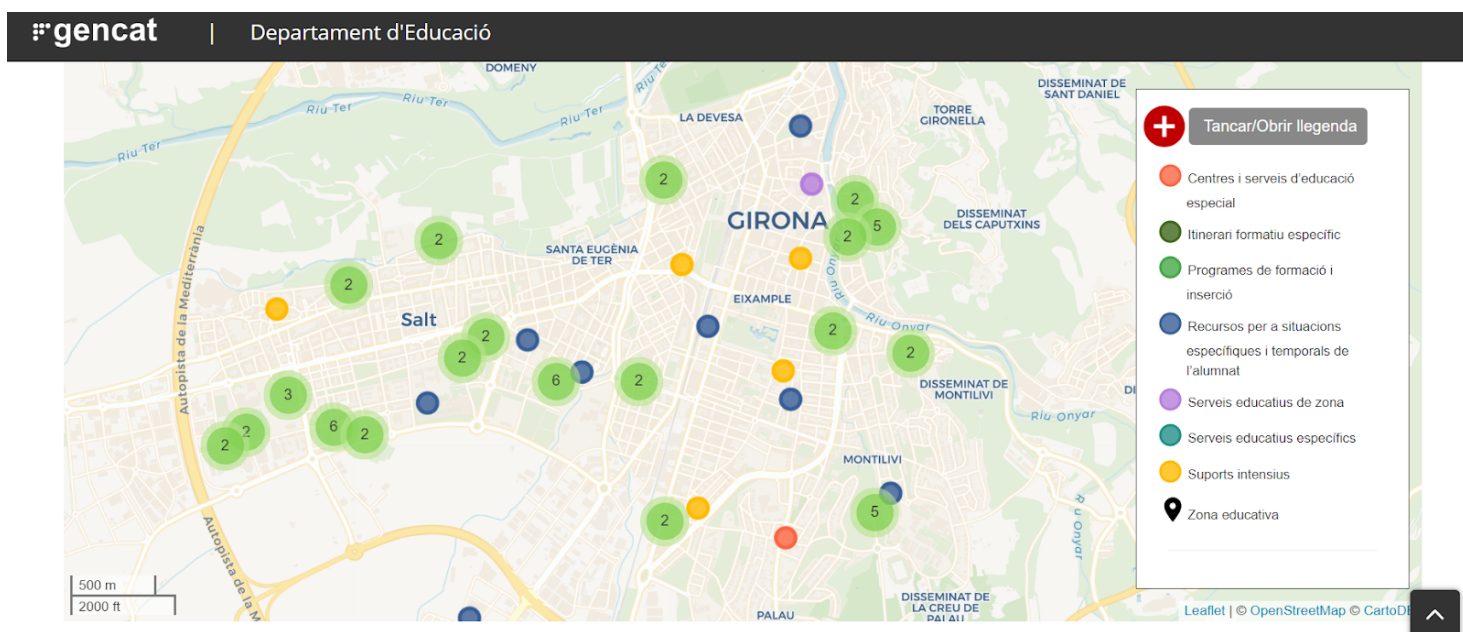
A continuació, es mostra una taula resum amb les dades principals de les entrevistes realitzades:

Entrevista	Educadora Social 1	Educadora Social 2	Educadora Social 3	Educadora Social 4
Centre educatiu	Escola A de Salt	Escola B de Figueres	INS C de Banyoles	INS D de Girona
Nivell educatiu	Educació primària	Educació primària	Educació Secundària	Educació Secundària
Data	27/11/2023	14/12/2023	15/11/2023	4/12/2023
Durada	35 min 49 s	39 min 58 s	50 min 37 s	Format per escrit.

Taula 6: Entrevistes realitzades. FONT: Elaboració pròpia

FORMULARI: El formulari *online* creat a través de Google Forms, va estar actiu des del dia 13 de novembre del 2023 fins el 9 de desembre del 2023. Un total de 27 dies. Per fer-ne difusió i arribar al màxim nombre de persones, s'ha utilitzat el correu electrònic i la xarxa LinkedIn:

1. LinkedIn: amb els filtres que ofereix la plataforma s'ha fet una recerca exhaustiva de professionals que compleixen amb els requisits establerts. A cadascun d'aquests se'ls hi ha enviat un breu missatge sol·licitant la seva col·laboració per respondre el formulari en qüestió, indicant el motiu d'aquest, així com indicant que és totalment anònim i el temps de resposta estimat és de menys de dos minuts.
2. Correu electrònic: a través de la pàgina web del Gencat del Departament d'Educació, s'han obtingut les dades de contacte de molts centres educatius, recursos i suports inclosius de la província de Girona, ja que aquesta ofereix un mapa interactiu de tot Catalunya on s'indiquen els recursos i suports que vetllen per l'educació inclusiva. S'ha contactat especialment en tots aquells dels municipis de Salt i Girona, pel fet que és on es concentren més centres i recursos:

Imatge 1: Mapa de recursos de l'educació inclusiva. FONT: Generalitat de Catalunya, 2023⁷

A través d'un correu personalitzat es procura establir contacte amb l'equip educatiu i directiu de centres d'educació primària i secundària, representants de les associacions de famílies d'alumnes (AFA, AFFAC, AMPA) o professionals de serveis educatius determinats (SIEI, CEEPSIR, EAP, EAIA), demanant la seva col·laboració en la participació del formulari en qüestió; indicant el motiu i finalitat d'aquest, així com garantint el seu anonimat i agraïnt la seva atenció i col·laboració.

D'altra banda, s'ha recuperat la publicació de l'oferta d'ocupació de les 75 educadores que van ser contractades de forma temporal en el marc de la pandèmia a diferents escoles i instituts d'alta complexitat de Catalunya. En aquesta hi consten els noms dels diferents centres, així com la seva localitat. S'ha enviat un correu electrònic amb les mateixes característiques descrites al paràgraf anterior a tots aquells de la província de Girona, els quals en corresponen 13. Així com, s'han cercat les dades de contacte de les AFA corresponent de cada centre educatiu i s'ha procurat establir contacte.

⁷ Mapa interactiu dels diferents recursos de tot Catalunya que ofereix la pàgina del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Recuperat de <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/linies-estrategiques/educacio-inclusiva/index.html>

SERVEIS TERRITORIALS A GIRONA			
EDS022	Girona	Escola El Pla	Salt
EDS023	Girona	Escola La Farga	Salt
EDS024	Girona	Escola Anicet de Pagès i de Puig	Figueres
EDS025	Girona	Escola Mas Masó	Salt
EDS026	Girona	Escola Veïnat	Salt
EDS027	Girona	Escola Silvestre Santaló	Salt
EDS028	Girona	Escola Parc de les Aigües	Figueres
EDS029	Girona	Escola Les Deveses	Salt
EDS030	Girona	Institut Salvador Sunyer i Aimeric	Salt
EDS031	Girona	Institut Vallvera	Salt
EDS032	Girona	Institut Salvador Espriu	Salt
EDS033	Girona	Escola El Gegant del Rec	Salt
EDS034	Girona	Escola Les Arrels	Salt

Taula 7: Convocatòria de 13 places d'educadores socials a centres educatius de Girona. FONT: Generalitat de Catalunya, R EDU/1991/2020⁸

A l'Annex s'adjunta una taula resum amb les dades principals de les 65 participacions que s'han fet al formulari.

6.4. ASPECTES ÈTICS DE LA INVESTIGACIÓ

Aquesta recerca ha requerit la participació de terceres persones en el procés de treball de camp i d'investigació per recollir dades qualitatives i quantitatives. Conseqüentment, s'ha tingut molt en compte el tractament d'aquestes dades, ja que tal com diu la normativa: "l'article 4 del Reglament general de protecció de dades 2016/679 de la Unió Europea 2016/67910 assenyala, encertadament, que tota informació es converteix en dada personal quan és possible identificar-hi a la persona o persones" (Canimas, 2020, p. 9). Tenint en compte això, per respectar la confidencialitat de les dades personals com a obligació deontològica (moral i tècnica) s'ha garantit el dret a l'anonimat i, per tant, en tota

⁸ Convocatòria de 75 places d'educadores socials d'acord al Programa temporal de mesures extraordinàries per al curs 2020-2021 en el marc de la pandèmia per la COVID-19 per a centres educatius del Departament d'Educació.

la investigació no hi consta cap dada identificativa de cap institució ni de cap persona que hagi participat en aquesta recerca. Les persones que han participat en el formulari no s'ha recollit el seu correu electrònic ni cap dada personal. I en el cas de les persones entrevistades, com que s'han tractat dades personals i s'ha requerit la gravació en àudio de la seva veu per poder fer la transcripció posterior, es va elaborar un document de Declaració de Consentiment Informat (s'adjunta a Annex la plantilla utilitzada) on consta detalladament les característiques d'aquesta recerca, qui la fa, quins són els seus objectius; així com tota la informació en referència a com seran tractades les seves dades. A més, a totes les persones participants se'ls hi ha facilitat un correu de contacte per si volen veure els resultats d'aquesta investigació.

Per tant, aquesta recerca ha tingut en compte i ha respectat el codi ètic de la mateixa Universitat (FUOC, 2023), ja que com a membre de la comunitat educativa és un deure i una responsabilitat seguir i actuar respectant els valors, principis i normes d'aquestes: ha respectat tots els drets fonamentals de les persones, ha garantit el dret a la confidencialitat i a l'anonimat de persones i de les institucions, així com el dret a ser informades; ha vetllat per la promoció del coneixement obert, respectant i citant les autories de diferents professionals en tot el procés acadèmic, promovent la participació de forma equitativa i no discriminatòria de persones a l'estudi, sense produir molèsties ni perjudicis a ningú (Canimas i Bonmatí, 2021). I també, s'han utilitzat degudament els diferents mitjans i recursos necessaris per dur a terme la investigació.

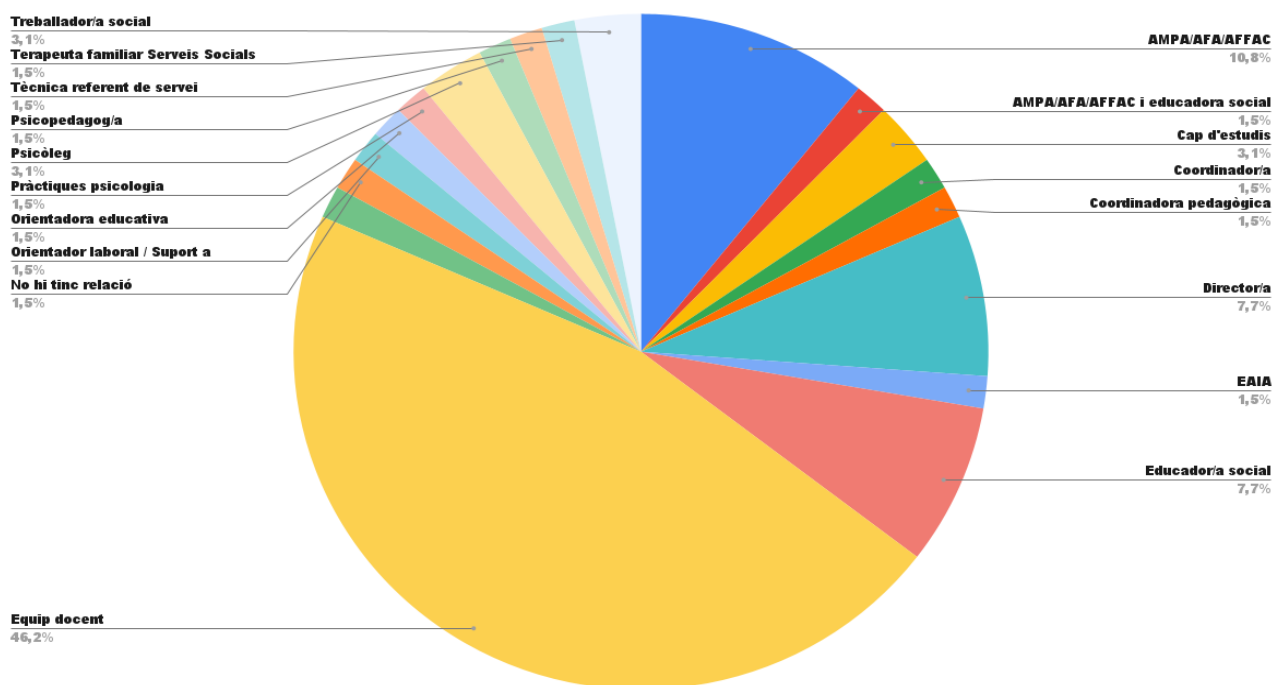
7. ANÀLISI DE DADES

En aquest apartat es presenten els resultats obtinguts de la informació recollida amb els formularis de Google Forms i de les entrevistes; així com la seva anàlisi:

7.1. RESULTATS I ANÀLISI DEL FORMULARI

En primer lloc, cal destacar que en la participació del formulari hi ha hagut una gran varietat de perfils professionals de diferents centres i recursos que d'alguna manera o altra estan vinculats a centres d'educació primària i secundària de Girona. Només hi ha hagut un cas d'una persona que ha participat i ha indicat que no hi té relació directa, però, no obstant això, treballa amb el col·lectiu d'infància i adolescència.

Perfils professionals de les participants

Gràfic 1: *Perfils professionals de les participants del formulari.* FONT: Elaboració pròpia.

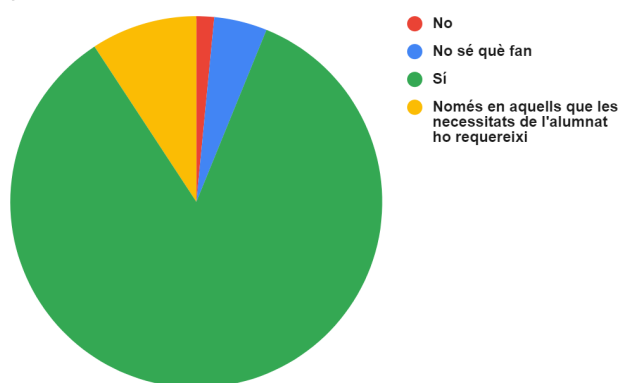
Començant per fer una anàlisi general amb els conceptes claus investigats com són l'Educació Social i l'educació inclusiva als centres d'educació de primària i secundària de Girona, es pot destacar el següent:

De les 65 participants, el 93'8 % (61) han sentit a parlar de l'Educació Social. I d'aquestes, més de la meitat, un 53'8%, saben definir exactament quines són les seves funcions. La

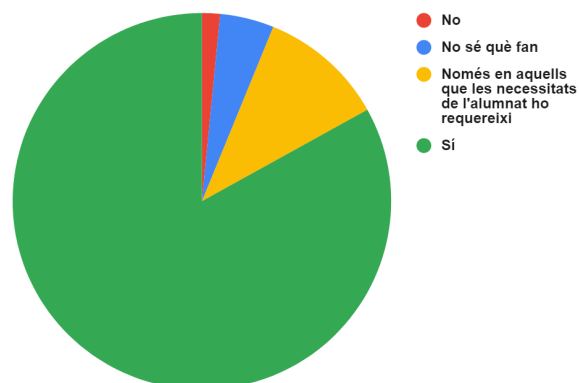
resta, el 6'2% format per 4 participants, no sabia definir què és l'Educació Social. Una d'aquestes en concret, no n'ha sentit ni a parlar; la qual representa un 1'5% de la totalitat. Tot i que només un 53,8% de la totalitat de les participants sap exactament què és l'Educació Social, hi ha un contrast en relació amb la percepció que han tingut les diferents professionals envers la consideració que la figura de l'educadora social pot garantir una educació inclusiva, ja que un 92,3% ha afirmat que sí. L'altre percentatge són respostes que totes corresponen a membres de l'equip docent: un 4'6% correspon que no saben què fan els professionals de l'Educació Social; i l'altre 3,1%, afirma que saben més o menys què és l'Educació Social, però no consideren que puguin garantir una educació inclusiva. Aquest percentatge correspon a dues membres que comparteixen municipi (Amer) i ambdues treballen a un institut.

D'altra banda, els resultats globals de les preguntes si es considera necessari incorporar la figura d'educadora social tant a les escoles com als instituts, els resultats, tal com es pot apreciar a les següents gràfiques, han sortit bastant igualats:

Consideres que és necessari incorporar la figura professional d'educadora social a tots els instituts?

Consideres que és necessari incorporar la figura professional d'educadora social a totes les escoles?

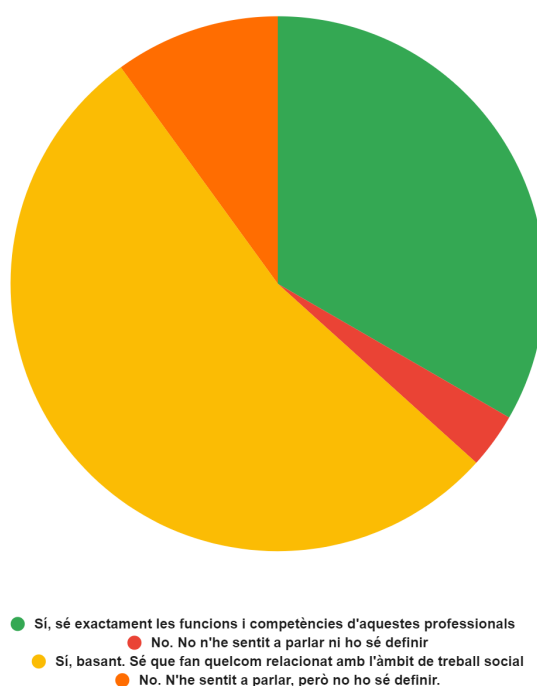
Gràfic 2: Respostes a la pregunta si és necessari incorporar educadores socials a tots els instituts. FONT: Elaboració pròpia.

Gràfic 3: Respostes a la pregunta si és necessari incorporar educadores socials a totes les escoles. FONT: Elaboració pròpia.

Analitzant les respostes d'aquelles participants que no saben definir què és l'Educació Social, veiem que la peculiaritat d'aquestes quatre respostes és que dels diferents 18 perfils professionals, totes elles són d'un mateix perfil, una altra vegada correspon que

són membres de l'equip docent. Conseqüentment, es considera adient representar les respostes de l'equip docent en un gràfic envers la pregunta n.º 8 que té per títol: saps què és l'Educació Social:

Resposta equip docent: Saps què és l'Educació Social?

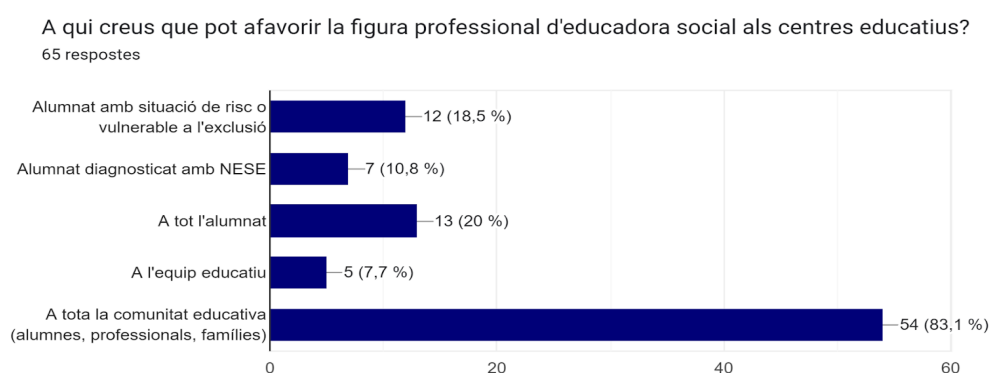

Gràfic 4: Respostes de l'equip docent envers si saben què és l'Educació Social. FONT: Elaboració pròpia.

El color taronja i vermell representa aquest 6'2% de la totalitat que no sap què és l'Educació Social, el qual la meitat de les respostes són de professionals que treballen a escoles i l'altra, a instituts. El color groc, el qual representa més de la meitat de les respostes de l'equip docent no sap definir exactament les seves funcions i competències, però sí que saben que fan quelcom relacionat amb l'àmbit de treball social. D'aquestes respostes, 9 treballen a escoles, 6 a instituts i 1 d'educació postobligatòria. Pel que fa a les participants que saben exactament quines són les funcions i competències de les professionals de l'Educació Social, comparteixen que són 4 membres de l'equip docent a escoles i instituts, 1 és d'educació infantil i 1 altra és d'un CEEPSIR.

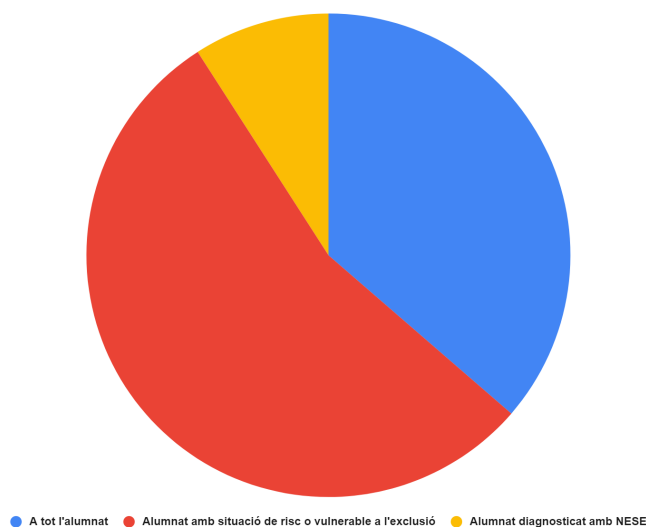
Seguint en la línia d'anàlisi segons el perfil professional si es coneix o no què és l'Educació Social, cal destacar que de les 8 participants que són membres o estan vinculades amb l'AFA/AMPA/AFFAC, $\frac{3}{4}$ parts saben definir exactament què és l'Educació Social i la totalitat de totes elles considera que és una figura que pot contribuir a garantir una educació inclusiva i que és necessària tant a les escoles com als instituts. D'altra banda, de les 5 directores que han participat, 4 treballen a escoles i 1 a un institut. El 80% sap exactament quines són les funcions i les competències d'aquestes professionals. Així com totes consideren també que és una figura que pot contribuir a garantir una educació inclusiva. D'altra banda, el 80% considera que aquestes professionals han d'estar tant a les escoles com als instituts. Aquest 20% restant correspon a una participant que considera que només és necessari incorporar educadores socials a les escoles segons si l'alumnat ho requereix. Així com una altra participant diferent, ha considerat la mateixa opció, però en el cas d'incorporar educadores socials als instituts.

Continuant amb l'anàlisi de les preguntes referents a l'Educació Social, cal destacar que l'opció més votada en referència a qui pot afavorir la figura d'educadora social als centres educatius, ha sigut a tota la comunitat educativa amb 54 votacions de 65 que correspon a un percentatge de 83,1% de la totalitat. I les que menys corresponen a les que fa referència únicament a l'equip educatiu, seguit de l'alumnat diagnosticat amb NESE.

Gràfic 5: *Votacions de les participants de qui creuen que pot afavorir la figura d'educadores socials als centres educatius.* FONT: Elaboració pròpia.

El percentatge restant que no ha marcat a tota la comunitat educativa correspon als perfils professionals d'una psicopedagoga, vuit membres de l'equip docent i dues de l'AMPA/AFA/AFFAC. Aquestes participants les opcions que han votat han sigut les següents:

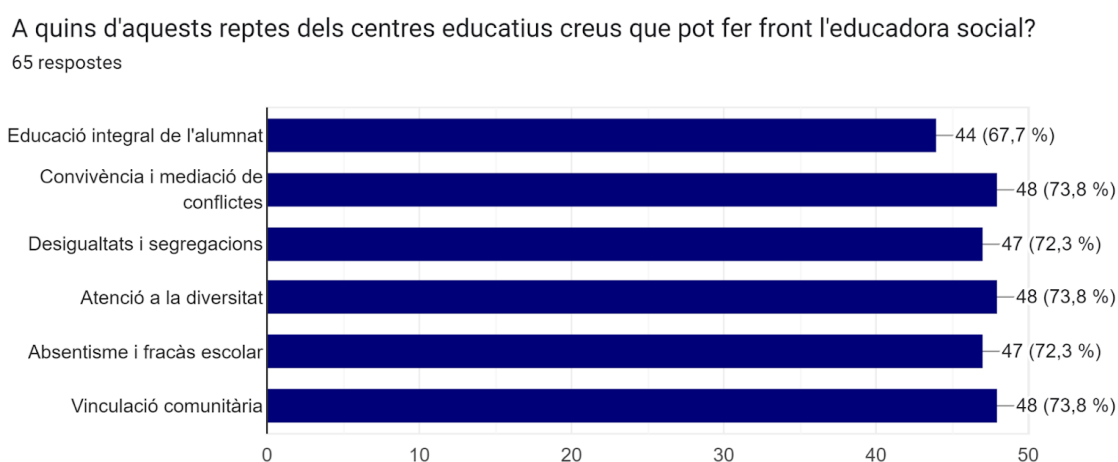

Gràfic 6: Respostes que no inclouen l'opció a tota la comunitat educativa a la pregunta de qui creus que afavoreix la figura d'educadores socials als centres educatius. FONT: Elaboració pròpia.

Tal com es mostra al gràfic, les opcions més votades són alumnat amb situació de risc o vulnerable a l'exclusió que guanya per majoria (color vermell), seguit per l'opció a tot l'alumnat (color blau). Aquests resultats s'ajusten bastant al rànquing anterior de les opcions secundàries més votades en referència a qui pot afavorir la figura de l'educadora social als centres educatius

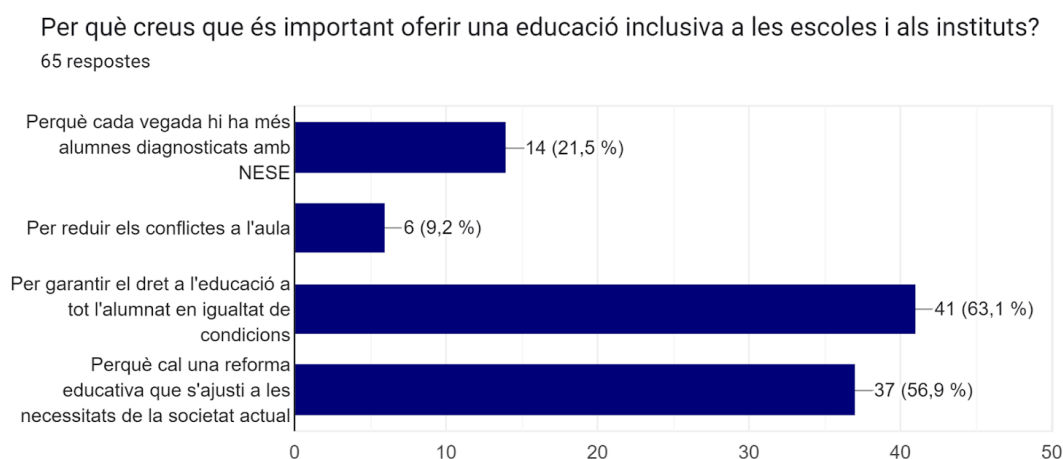
Pel que fa a les consideracions que han tingut les participants en referència a quins reptes dels centres educatius poden fer front les educadores socials, els resultats estan molt renyits. Hi ha hagut empat entre les dues opcions més votades: en primer lloc, hi ha tres opcions que totes elles tenen 48 vots. Aquestes són convivència i mediació de conflictes, atenció a la diversitat i vinculació comunitària. En segon lloc, hi ha dues opcions amb 47 vots cadascuna: desigualtat i segregacions, i absentisme i fracàs escolar. L'última opció

amb 44 vots correspon al repte de l'educació integral de l'alumnat. A continuació, es mostra un gràfic on apareixen les votacions esmentades:

Gràfic 7: Votacions de quins reptes dels centres educatius es creu que poden fer front les educadores socials. FONT: Elaboració pròpia.

Pel que fa al bloc de preguntes que corresponen al concepte d'educació inclusiva, els resultats han sigut els següents. L'opció més votada en referència perquè és important oferir una educació inclusiva a les escoles i als instituts ha sigut la de per garantir el dret a l'educació a tot l'alumnat en igualtat de condicions amb 41 votacions, seguida de la resposta perquè cal una reforma educativa que s'ajusti a les necessitats de la societat actual amb 37 vots. Les dues últimes opcions amb menys de la meitat d'aquests vots correspon a perquè cada vegada hi ha més alumnes diagnosticats amb NESE amb 14 votacions i per reduir els conflictes a l'aula amb 6. Seguidament, s'adjunta la representació gràfica de les respostes d'aquesta pregunta:

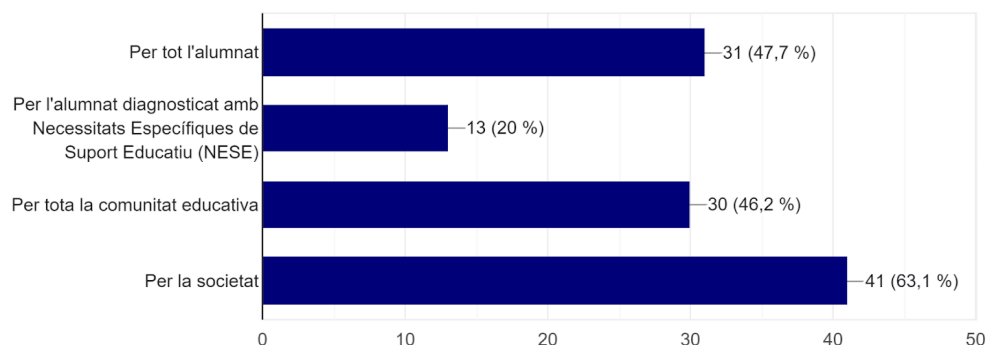
Gràfic 8: Respostes a la pregunta per què creus que és important oferir una educació inclusiva als centres educatius.
 FONT: Elaboració pròpia.

Pel que fa a les respostes de per qui creuen que és important oferir una educació inclusiva a les escoles i instituts, ha guanyat per majoria que es considera important per la societat. En segon lloc, amb la diferència únicament d'una votació de la tercera més votada, són respectivament per tot l'alumnat i per tota la comunitat educativa. L'opció amb menys vots correspon a la resposta que és important únicament per l'alumnat diagnosticat amb NESE. Tals resultats tenen molta similitud amb els anteriors, ja que en ambdós casos les opcions que més votacions tenen envers l'educació inclusiva estan relacionades a què cal una reforma educativa que s'ajusti a la societat actual i que doni resposta a tot l'alumnat. Per tant, no es vincula l'educació inclusiva únicament amb aquell alumnat que pugui tenir diagnosticades NESE. A continuació, es mostra un gràfic on apareixen les respostes comentades:

Per qui creus que és important oferir una educació inclusiva a les escoles i als instituts?

65 respostes

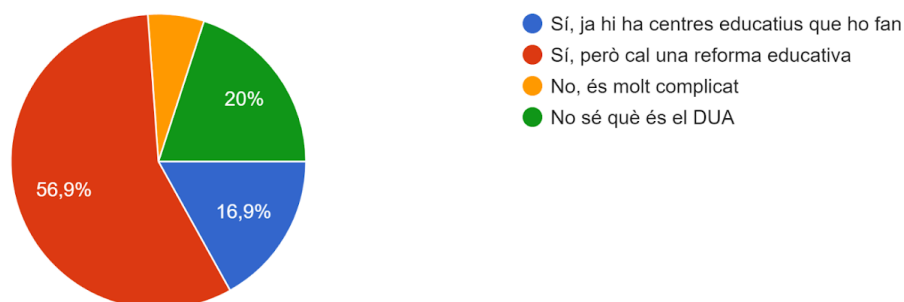
Gràfic 9: Respostes a la pregunta per qui creus que és important oferir una educació inclusiva als centres educatius.

FONT: Elaboració pròpia.

En referència a la percepció si es considera possible que als centres educatius puguin aplicar metodologies que segueixin els principis del DUA, més de la meitat de les participants ha afirmat que sí, tot i que cal una reforma educativa. A continuació, es mostra la representació gràfica de les diferents respostes d'aquesta pregunta:

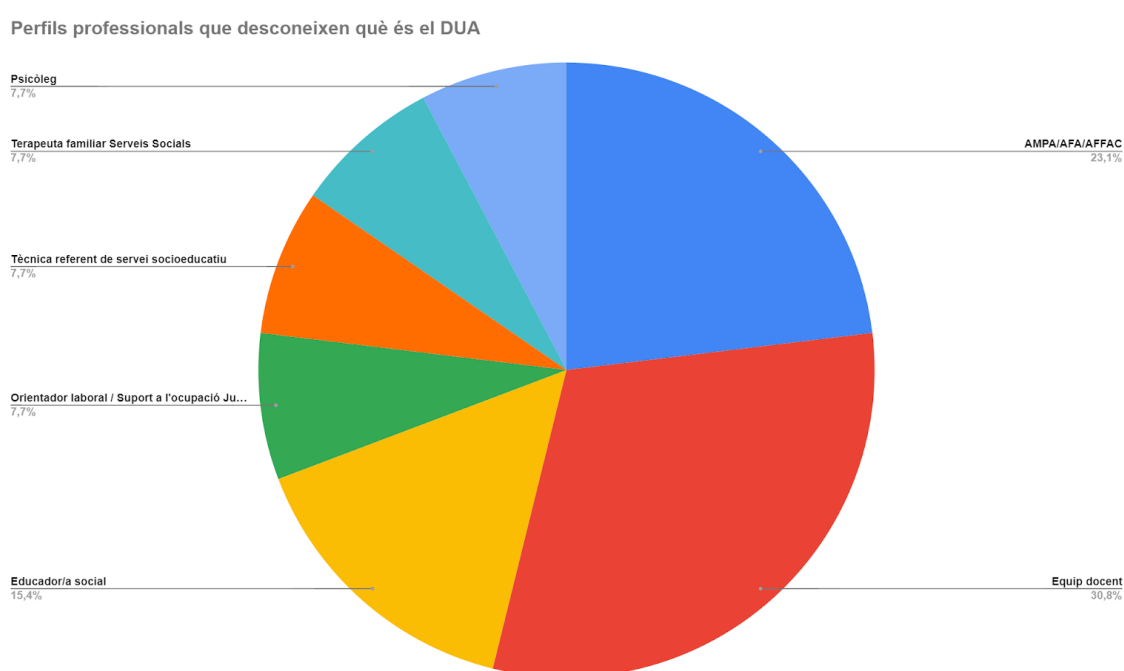
Creus que és possible que a les escoles i als instituts es puguin aplicar metodologies que segueixin els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA)?

65 respostes

Gràfic 10: Respostes a la pregunta si creus que és possible que als centres educatius apliquin metodologies que segueixin els principis del DUA. FONT: Elaboració pròpia.

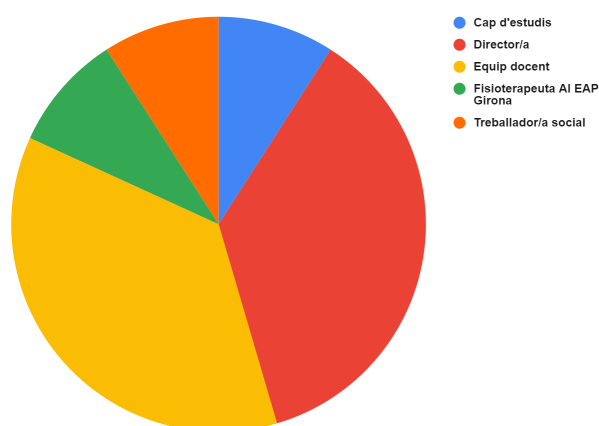
Cal destacar que de totes les participants, hi ha un 20% que no coneix què és el Disseny Universal de l'Aprenentatge. Per això, es considera adient representar gràficament a quins perfils professionals correspon aquesta resposta, ja que hi ha una gran varietat. El rànquing dels tres primers perfils professionals per ordre de més membres a menys, correspon a membres de l'equip docent, membres de l'AMPA/AFA/AFFAC i, per últim, educadores socials.

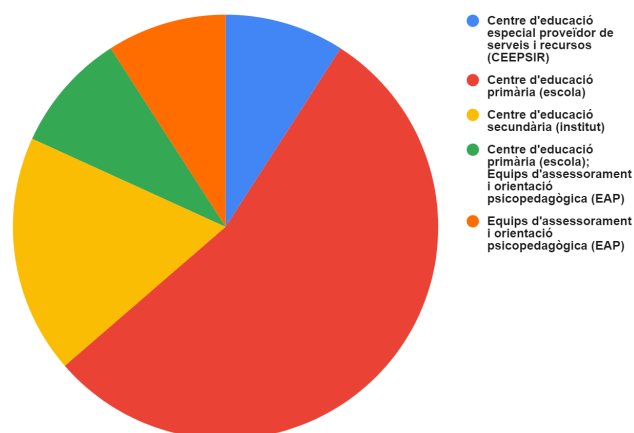
Gràfic 11: Perfils professionals que no saben què és el DUA. FONT: Elaboració pròpia.

D'altra banda, també es considera interessant analitzar els perfils professionals i els llocs de treball de les persones que valoren que ja hi ha centres educatius que apliquen metodologies que segueixen el DUA, el qual representa un 16'9% del total de les votacions.

Perfils professionals que consideren que ja hi ha centres educatius que apliquen el DUA

Llocs de treball dels perfils professionals que consideren que ja hi ha centres educatius que apliquen el DUA

Gràfic 12: *Perfils professionals que consideren que ja hi ha centres educatius que apliquen el DUA.* FONT: Elaboració pròpia.

Gràfic 13: *Llocs de treball de les participants que consideren que ja hi ha centres educatius que apliquen el DUA.* FONT: Elaboració pròpia.

Segons aquestes gràfiques podem veure com una mica més de la meitat treballen a escoles i en segon lloc, a instituts. I pel que fa als perfils professionals, han quedat empatats en primera posició les representacions de membres de l'equip docent i direcció. I en segona posició, també hi ha hagut un empat de la resta de perfils professionals.

Pel que fa a les participants que no consideren que sigui possible aplicar als centres educatius metodologies que segueixin els principis del DUA, representen un 6,2% de la totalitat i totes elles són membres de l'equip docent: tres treballen a una escola i una altra a un institut. Totes són de municipis diferents. De les seves respostes cal destacar que n'hi ha dues que relacionen l'educació inclusiva únicament amb aquell alumnat diagnosticat amb NESE. Una d'aquestes i la qual és l'única, també considera que la figura de l'Educació Social pot afavorir únicament a l'alumnat amb situació de risc o vulnerable a l'exclusió. No obstant això, cal destacar que la meitat d'elles considera que la figura de l'educadora social és necessària a totes les escoles i als instituts.

Finalment, per completar aquest bloc de preguntes envers l'educació inclusiva, a la pregunta sobre què creuen que falta o millorarien per tal que els centres educatius ofereixin una educació inclusiva: com a opció més votada i escollida pel 87,7% de les participants ha sigut que falten més recursos personals. En segon lloc, amb un percentatge de 66,2%, més formacions a l'equip educatiu sobre atenció a la diversitat. Les altres opcions han tingut un percentatge que ronda el 50%: més treball en xarxa amb les professionals dels centres educatius, famílies i comunitat (56,9%), més recursos materials (52,3%), més formacions a l'equip educatiu sobre el DUA (40%). L'única resposta que no ha tingut cap vot és la que afirma que no falta cap recurs als centres educatius, perquè ja són inclusius. No obstant això, cal destacar que en aquesta pregunta hi havia l'opció d'afegir més respostes que no estiguessin al formulari. De les 65 participants, 11 han volgut afegir algun comentari al respecte. Als Annexos es recull aquesta informació en una taula on es distingeix el seu perfil professional, el municipi i el lloc de treball. La majoria de les aportacions fan palesa al factor polític per garantir una educació inclusiva que doti als centres educatius dels recursos materials i personals necessaris, així com es destaca la importància del treball en xarxa entre equips interdisciplinaris formats per diferents professionals, com poden ser educadores socials, orientadores, psicòlogues; així com la necessitat de conscienciar i sensibilitzar a la societat en general envers l'educació inclusiva i l'atenció a la diversitat. De les onze aportacions, únicament n'hi ha dues que són negatives i descarten la viabilitat que els centres educatius puguin ser inclusius; fins i tot, una d'elles manifesta que s'haurien de crear més Centres d'Educació Especial per aquell alumnat diagnosticat amb NESE.

Per concloure aquesta anàlisi, cal destacar que 17 participants de 65 han volgut afegir una aportació al final del formulari relacionada amb la temàtica del treball d'estudi (s'adjunta una taula amb les aportacions a l'Annex). En general, totes elles són de caràcter constructiu que reflexionen envers la importància de garantir els recursos humans i materials necessaris als centres educatius per oferir una educació de qualitat a l'alumnat i que pugui arribar a ser del tot inclusiva. Queda clar com encara molt de camí per fer, especialment en aquells centres declarats d'alta complexitat que es veuen desbordats. Pel que fa a la valoració de la figura de l'educadora social als centres

educatius, hi ha comentaris molts positius que manifesten que és una figura molt necessària que pot sumar molt a la comunitat educativa. I n'hi ha d'altres, en els quals s'aprecia com encara també queda molta feina per fer per tal de reconèixer la importància d'aquesta figura als centres educatius, així com visibilitzar les seves funcions i diferenciar-les de les de la TIS.

7.2. RESULTATS I ANÀLISI DE LES ENTREVISTES

L'anàlisi de les entrevistes realitzada és de caràcter substantiu (Ballestín, 2017), atès que per organitzar i interpretar la informació recollida, s'ha fet mitjançant l'anàlisi de continguts per eixos temàtics i subtemes. Per això, ha sigut necessari primerament transcriure tota la informació recollida, i posteriorment codificar-la amb categories i codis per poder ordenar-la i classificar-la (les entrevistes codificades es troben a l'Annex). Llavors, per poder facilitar la tasca d'interpretació de la informació més important de cada entrevista, s'ha fet una taula per cada una d'elles on apareix la informació classificada per eixos temàtics i subtemes, el seu resum estratègic corresponent, així com les cites literals més rellevants que il·lustren el resum. Aquestes quatre taules també es troben a l'Annex. Finalment, per poder comparar i mostrar la informació sintetitzada, s'ha elaborat una taula on hi ha la informació clau dels eixos temàtics de les quatre entrevistes, la qual es presenta a continuació:

EIX TEMÀTIC	ENTREVISTA 1	ENTREVISTA 2	ENTREVISTA 3	ENTREVISTA 4
1.Trajectòria professional	Educadora social escola de Salt des de fa 3 anys a jornada completa. Pla de xoc Covid. Escola d'alta complexitat.	Educadora social escola de Figueres des de fa 3 anys a jornada completa. Pla de xoc Covid. Escola d'alta complexitat.	Educadora social amb experiència a varis instituts fent jornades de 10 a 12 hores setmanals. Actualment treballa en un Institut de	Educadora social a un institut de Girona des de fa un any.

	<p>Ha sigut un procés difícil, però la feina és molt ben valorada.</p>	<p>Ha sigut un procés difícil, però la feina és molt ben valorada.</p>	<p>Banyoles amb una jornada de 15 hores setmanals. Ve d'una empresa externa i és contractada per l'AFA.</p> <p>Aquesta figura és molt ben valorada i reconeguda, ja que fa anys que funciona molt bé.</p>	<p>La seva feina és molt ben valorada per la resta de professionals del centre educatiu.</p>
<p>2.Educació Social als centres educatius</p>	<p>Treballa en un despatx amb una TIS. La figura de la TIS ja hi era de fa uns anys. Funcions ben diferenciades.</p> <p>Posaria educadores socials a les escoles i als instituts com a figura estructural i a jornada completa.</p>	<p>Treballa conjuntament amb una TIS. Totes dues es van incorporar al mateix moment. Les funcions estan ben diferenciades, tot i que n'hi ha algunes que depèn de la situació, han de parlar-ho.</p> <p>Posaria educadores socials a les escoles i als instituts com a figura estructural i a jornada completa. Destaca que és important el treball preventiu que es pot fer des de les escoles.</p>	<p>No hi ha TIS al seu institut.</p> <p>S'ha trobat en què hi ha molts centres que opten per contractar TIS enlloc d'educadores socials, ja que la despesa econòmica és inferior. Conseqüentment, hi ha moltes educadores socials que treballen a centres educatius, però estan contractades com a TIS.</p> <p>Posaria educadores socials a les escoles i als instituts, però no com una figura estructural del departament d'educació, sinó de serveis socials que fes mitja jornada a dins al centre i l'altra a fora.</p>	<p>No hi ha TIS al seu institut.</p> <p>Considera que és una figura que hauria d'estar a tots als centres educatius, ja que té un paper molt important en la lluita per la igualtat socioeducativa i l'èxit escolar.</p>

3.Educació inclusiva	Calen més recursos personals, materials, econòmics i sobretot, universalitzar l'educació.	Calen més recursos personals i materials. Així, com crear a cada centre educatiu un departament social.	Calen més recursos i personal al Departament d'Educació i als Serveis Socials. Així, com la importància de gestionar-los adequadament i fer un bon treball en xarxa.	S'ha de dotar els centres educatius dels recursos humans i materials necessaris per garantir el dret a l'educació a tot l'alumnat. Aquells que són declarats d'alta complexitat és molt complicat oferir una educació inclusiva.
	L'Educació Social pot aportar un canvi de mirada que ajudi a promoure que la pràctica educativa estigui vinculada amb el context i la realitat de l'alumnat.	Les educadores socials treballen per formar comunitat i aportent aquesta mirada més social per promoure que es connecti la pràctica educativa al context de l'alumnat.	Les educadores socials són una figura clau per garantir la bona convivència en els centres educatius, així com per crear comunitat educativa entre famílies, alumnat i el centre educatiu.	La figura de l'educadora social té un paper molt important en la lluita per la igualtat socioeducativa i l'èxit escolar.

Taula 8: Informació clau dels eixos temàtics de les quatre entrevistes. FONT: Elaboració pròpia.

De les quatre educadores socials entrevistades, dues treballen a dues escoles declarades d'alta complexitat i les altres dues, treballen a dos instituts que no. Aquestes dades no són representatives, evidentment, però tenint en compte el context i el marc teòric, el qual reflecteix que la figura de l'educadora social és poc coneguda als centres educatius per la seva poca presència i els quals pràcticament tots ells són declarats d'alta complexitat; doncs, es valora com quelcom molt positiu que les educadores socials a les quals s'ha pogut accedir per poder fer les entrevistes, una meitat treballa a centres declarats d'alta complexitat i l'altra, no. A més, destacar que una d'aquestes que treballa a un institut té una antiguitat de 13 anys com a educadora social en aquest centre i anteriorment, havia treballat també a altres instituts no declarats d'alta complexitat. Com a aspecte no tan positiu, el perfil d'aquesta educadora social no depèn del Departament d'Educació, sinó d'una empresa externa contractada per l'AFA i fa una jornada setmanal de 15 hores.

Pel que fa a les dues educadores socials que treballen a dues escoles declarades d'alta complexitat, totes dues hi estan treballant a través de la borsa d'educadores socials que es va obrir amb el Pla de xoc per pal·liar les desigualtats educatives a causa de la pandèmia de la covid-19. Totes dues treballen colze a colze amb una Tècnica d'Integració Social (TIS). En un dels casos, es van incorporar totes dues al mateix moment, i a l'altra escola, ja feia anys que hi havia la figura de TIS. Totes dues educadores han exposat que les seves funcions i els seus rols estan ben diferenciats, tot i que a vegades, hi ha algunes tasques en concret que com equip social que són les pacten i arriben a un consens per repartir-se la feina a fer.

Les quatre educadores comparteixen que hi ha funcions de les educadores socials que estan clarament diferenciades de les de la TIS, com és el tema de coordinació i treball amb xarxa amb els professionals de l'institut, les famílies, agents externs, com per exemple, amb Serveis Socials, l'EAP, la SIEI. En canvi, exposen que les funcions que pertocquen més a la figura de la TIS són més d'intervenció directa, si s'ha de fer alguna xerrada, dinamitzar alguna activitat al pati, gestionar algun tema de l'AFA. No obstant això, en més d'una ocasió s'ha mencionat la problemàtica que a vegades hi ha TIS que tenen la formació professional d'integració social i el grau universitari d'Educació Social, però estan contractades com a TIS. Aquest pot ser un dels motius pels quals hi hagi confusió dels seus rols i les funcions, atès que hi ha TIS formades acadèmicament com a TIS i com a educadores socials que porten més bagatge professional als centres educatius que no pas figures d'educadores socials que s'han incorporat recentment sense experiència. Tot i això, totes quatre consideren que la seva feina és molt ben valorada i reconeguda per la resta de l'equip professional del centre educatiu, encara que alguna d'elles ha manifestat que ha sigut tot un procés poder fer-se el seu lloc i guanyar-se aquest reconeixement, ja que hi havia un desconeixement generalitzat de què faria i com ho faria.

Pel que fa a la temàtica de l'educació inclusiva, en l'anàlisi de la informació recollida es pot interpretar com totes quatre tenen punts de vista similars, atès que manifesten la falta de recursos humans i materials necessaris tant al Departament d'Educació com al de Serveis Socials per poder garantir una educació inclusiva real, ja que es troben amb ràtios d'alumnes molt elevades i els quals presenten una gran varietat de diagnòstics. Tot i això,

la interpretació del discurs és positiu i esperançador, en el sentit que totes quatre coincideixen en el fet que cada vegada més s'està treballant en la línia per oferir una educació inclusiva que apliqui models que segueixin els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge. Com a aportacions rellevants, una educadora social ha destacat la importància d'universalitzar l'educació, ja que hi ha molta diferència en la manera de fer i actuar de cada centre educatiu. Això seria molt beneficiós, pel fet que hi ha centres educatius que per falta d'experiència i formació no saben tampoc ben bé com encarar i tractar la diversitat d'alumnes per tal d'aplicar models que siguin inclusius i no segregadors, com és el cas de les aules d'acollida que encara hi ha instituts que les tenen. Així com, la importància de dotar de les professionals adequades per fer segons quins programes i projectes, atès que en dues ocasions, han exemplificat el cas representatiu que el professor de matemàtiques no dugui a terme l'assignatura de valors. D'altra banda, l'enfocament que fan de l'educació inclusiva i la relació que estableixen amb la figura de l'Educació Social és molt similar. Prenent d'exemple, la següent cita literal d'una de les educadores socials que treballa en una escola: "Realment, jo penso, tenim tecnologia, però és que no l'estem fent servir comunitàriament. Aquí és com sobreviure individualment cada escola, cada...no? Jo crec que els educadors socials tenim com aquesta xarxa de coordinar-nos que és molt més àmplia" (Educadora Social 1). Aquesta cita reflecteix la importància del treball en xarxa i de crear comunitat en els centres educatius en un context marcat per les TIC, la qual és la base de l'educació inclusiva i que està a l'abast de les competències professionals de les educadores socials.

El discurs de les quatre educadores socials és que aquesta figura pot aportar aquesta mirada més social als centres educatius per tal de crear comunitat, i a la vegada, promoure que es connecti la pràctica educativa al context de l'alumnat, ja que per exemple, l'educadora social que treballa a l'escola de Salt, identifica moltes pràctiques i activitats que no estan gens connectades a la realitat i a la cultura de la majoria de l'alumnat del centre. A través d'aquests indicadors, podem interpretar com aquestes educadores socials entenen com l'educació inclusiva va més enllà d'atendre únicament aquells alumnes diagnosticats amb NESE. En tot moment la seva intenció és expressar la importància d'establir vincles d'unió entre l'alumnat, les famílies, l'equip docent, l'entorn i

els diferents recursos i agents externs, ja sigui l'EAP, la SIEI, Serveis Socials. El seu discurs és transformador, en el sentit que busquen constantment transmetre la seva mirada a la resta de l'equip professional, per tal que la pràctica educativa estigui connectada amb l'entorn i conseqüentment, tingui un sentit per l'alumnat. Tal com expressa literalment una de les entrevistades, la missió de l'educadora social és "intentar l'èxit educatiu a tots els membres de la comunitat, vetllar perquè tots els alumnes estiguin en un estat de benestar i puguin desenvolupar plenament el seu aprenentatge" (Educadora Social 1). Aquesta cita podem vincular-la amb el concepte holístic de l'educació inclusiva, el qual parteix de la base que és un dret fonamental el qual pretén el desenvolupament integral de tot l'alumnat, promovent uns valors que fomentin societats més justes, solidàries i inclusives.

Per acabar, totes les entrevistades consideren que la figura de l'educadora social hauria d'estar a totes les escoles i instituts. Però, s'ha detectat discrepàncies en com ubicar aquesta figura, atès que en un cas en concret s'ha manifestat que seria molt adient que aquesta figura no fos estructural del Departament d'Educació, sinó que estigués dins de Serveis Social, la qual fes mitja jornada al centre educatiu i l'altra a fora, fent treball comunitari, social, amb les famílies. No obstant això, la interpretació que es fa és que la seva presència és necessària a tots els centres educatius. Als instituts com a element clau per la resolució de conflictes i per crear comunitat. I a les escoles, s'ha destacat la importància de poder fer un treball preventiu amb l'alumnat, ja que és fonamental per evitar que a l'institut explotin, metafòricament parlant, tots els problemes de cop, i evitar que l'educadora social, continuï amb aquest rol d'apagafocs.

8. CONCLUSIONS

Aquest treball acadèmic s'ha sustentat sobre dos grans àmbits com són l'Educació Social i l'educació inclusiva. La realització d'aquesta recerca ha permès conèixer, des de la perspectiva de l'Educació Social, el concepte holístic de l'educació inclusiva. En el marc d'aquest objectiu general es van establir els següents objectius específics:

1. Conèixer quina relació hi ha entre les funcions professionals de les educadores socials als centres d'educació primària i secundària envers l'atenció a la diversitat i a l'educació inclusiva.
2. Identificar quina percepció tenen diferents professionals de l'equip educatiu de centres d'educació primària i secundària envers l'educació inclusiva i l'Educació Social.
3. Analitzar si les consideracions de diferents professionals vinculades als centres d'educació primària i secundària són coherents amb els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA).

A través de la revisió i de l'estudi bibliogràfic, així com l'aproximació metodològica realitzada utilitzant tècniques quantitatives i qualitatives, s'ha pogut abordar els objectius plantejats. A continuació, es presenten les conclusions elaborades a través de la investigació duta a terme.

Per començar, s'ha pogut demostrar i conèixer com l'Educació Social està estretament vinculada amb l'educació inclusiva. És una professió que comparteix els mateixos valors i principis pels quals vetlla l'educació inclusiva. Tant l'Educació Social com l'educació inclusiva tenen com a missió aconseguir que les societats siguin inclusives, eliminant totes aquelles barreres de participació o d'accés que dificulten o impedeixen que els ciutadans que en formen part puguin gaudir dels seus drets de forma autònoma i independent (Planella, 2010); i promovent valors i actituds des d'un enfocament intercultural per tal que les persones respectin i apreciïn la diversitat. Per tant, des d'ambdues perspectives, els fenòmens de l'exclusió o fracàs escolar no es contemplen que siguin causa dels dèficits de l'alumnat, sinó que aquests cal abordar-los des de les relacions i contextos socials específics. Així doncs, per poder minimitzar o eliminar les diferents barreres que limiten la presència, l'aprenentatge i la participació de la diversitat de l'alumnat als centres educatius cal analitzar les diferents cultures, polítiques i pràctiques escolars que tenen lloc (Ainscow, Booth i Dyson, 2006), així com implicar en aquest procés a tots els diferents agents i recursos que formen part de la comunitat educativa.

Pel que fa als resultats de les anàlisis dutes a terme. Per una banda, a l'anàlisi qualitativa s'interpreta especialment aquest concepte holístic de l'educació inclusiva, ja que es distingeix clarament del model inclusiu de l'integrador. Així com, es manifesta la necessitat de treballar en xarxa per tal de no deixar cap alumne enrere, així com la importància de vincular la pràctica educativa de l'alumnat amb la seva realitat i context. En canvi, a l'anàlisi quantitativa del formulari, cal destacar com gairebé una quarta part dels participants encara vincula l'educació inclusiva amb aquell alumnat diagnosticat amb NESE. Així com s'aprecia com encara hi ha un gran desconeixement generalitzat envers l'aplicació de models i pràctiques que segueixin el Disseny Universal de l'Aprenentatge. Exemple d'aquest fet, és que la majoria de les participants ha considerat que és necessari més formacions a l'equip docent per garantir una educació inclusiva als centres educatius. No obstant això, destacar que la meitat d'aquests sí que ha manifestat que cal una reforma educativa que s'ajusti a les necessitats de la societat actual per tal de garantir el dret a l'educació a tot l'alumnat en igualtat de condicions.

D'altra banda, la interpretació que es fa tant de l'anàlisi qualitativa com quantitativa és que la figura d'educadora social és necessària tant a les escoles com als instituts. A les entrevistes s'ha pogut aprofundir i conèixer com són de rellevants les seves funcions, com per exemple, la importància de fer un treball preventiu a les escoles, per detectar possibles barreres o limitacions que estiguin dificultant el desenvolupament integral de l'alumnat; així com a l'institut, a part de continuar actuant preventivament, en aquesta etapa és una transició de molts de canvis, tant pels alumnes que passen de l'etapa de primària a la secundària, com pels que acaben la secundària i continuen o no amb els estudis postobligatoris. Per tant, en els instituts també és molt important el treball que hi pot fer la figura de l'educador social. A més a més, exposen la figura de l'educadora social com un element clau pel treball en xarxa entre les famílies, alumnes, professionals interns i externs del centre educatiu, així com amb altres serveis i recursos de la comunitat. Si bé la percepció de quasi la totalitat dels enquestats és que és una figura que pot contribuir garantir una educació inclusiva, així com més de la majoria afirma que és una figura necessària a les escoles i als instituts, sorprenentment poc més de la meitat de tots els participants sap definir exactament quines són les funcions de les educadores socials.

Conseqüentment, les conclusions que se'n treuen d'aquest contrast és que aquestes dades reflecteixen la poca presència que hi ha actualment d'educadores socials als centres educatius, fet que podem relacionar amb la falta de coneixement de les seves funcions professionals, i que molt sovint, hi hagi confusió amb les d'altres professionals com les del TIS, atès que aquests tenen més trajectòria i presència en l'educació formal. No obstant això, és molt positiu que la percepció d'incorporar aquesta figura als centres d'educació primària i secundària tingui aquestes expectatives de poder sumar a la comunitat educativa per garantir el dret a l'educació de tot l'alumnat.

Per acabar, assenyalar com en ambdues anàlisis s'ha manifestat la necessitat de dotar de més recursos personals als centres educatius, ja que són molts els centres que tenen ràtios d'alumnes molt elevades a les aules, fet que dificulta molt poder garantir una educació de qualitat a tot l'alumnat. Aquesta és una problemàtica que s'agreuja en aquells centres declarats d'alta complexitat, així com en aquells on hi ha un gran nombre d'alumnes diagnosticats amb NESE, els quals no estan rebent els recursos materials i personals suficients, atès que els serveis i recursos externs al centre que donen suport per garantir una educació inclusiva també assumeixen més casos dels que els pertoca.

Es considera que l'aproximació metodològica d'aquesta investigació ha sigut un encert haver seleccionat la metodologia mixta. Aquest tipus de metodologia ha requerit certa complexitat, atesa la laboriosa tasca per poder analitzar i interpretar totes les dades quantitatives i qualitatives. No obstant això, es valora molt positivament haver pogut interpretar de forma transversal les dades, ja que ha permès aprofundir en algunes informacions, dotant de més validesa i precisió els resultats del treball. Així com, ha sigut molt favorable haver pogut accedir a tanta varietat de perfils professionals per respondre els formularis i haver pogut entrevistar de forma tan propera i agradable a quatre educadores socials. També, cal mencionar la facilitat d'obtenir informació i referències bibliogràfiques actualitzades i de fonts fiables, tant de l'àmbit de l'educació inclusiva, com de l'Educació Social a l'àmbit de l'educació formal.

Com a limitació d'aquesta investigació esmentar que el temps disposat ha sigut limitat, conseqüentment ha condicionat la mostra participativa de la recerca quantitativa i

qualitativa a la qual s'ha pogut accedir. Per tant, els resultats no es pot afirmar que puguin ser representatius, especialment en la recerca quantitativa, atès que el nombre de les participants en les quals s'ha pogut accedir per respondre el formulari és relativament petita i dispersa i, en conseqüència, no pot representar cap col·lectiu determinat. D'altra banda, aquesta limitació temporal també es pot dir que ha condicionat notablement l'elaboració d'aquest treball de recerca; conseqüentment, també cal assenyalar que les preguntes plantejades al formulari i a les entrevistes podrien haver sigut més extenses i variades; especialment, en el cas del formulari, atès que una participant en concret, ha manifestat que considera que faltaven més opcions de resposta per aquelles persones que no creuen en l'educació inclusiva.

Tenint en compte aquestes conclusions es donen per completats els objectius de recerca plantejats al principi. Però com qualsevol treball d'investigació, aquest no és un procés finit, atès que a partir d'aquesta recerca poden emergir nous interrogants que obrin noves possibilitats per investigar i aprofundir envers temes que s'han tractat o per millorar l'aproximació metodològica realitzada (Ballestín, 2017). En aquest cas, com a possible futura línia de recerca, es proposa millorar l'aproximació metodològica tenint en compte les limitacions esmentades i extrapolar la mateixa recerca a escala comarcal, o fins i tot provincial, de Catalunya. Accedint al màxim nombre de persones possibles per tal que les dades puguin ser representatives i es puguin comparar els resultats de diferents territoris d'arreu de Catalunya envers com és valorada la figura de l'Educació Social als centres d'educació primària i secundària per garantir una educació inclusiva. La realització i difusió dels resultats d'aquest tipus de recerca es considera un recurs molt important per visibilitzar i donar valor a les funcions de les educadores socials als centres educatius, i en conseqüència, promoure la seva incorporació a totes les escoles i instituts, per tal d'entre tots i totes treballar per construir una societat més justa, solidària i inclusiva.

9. BIBLIOGRAFIA

Adam, A. L., Ahufinger, N. i Aguilar, D. (2022). *La educación dentro de un marco de escuela inclusiva* [recurs d'aprenentatge textual]. Ahufinger, N. (coord.). Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC). Recuperat de: <http://hdl.handle.net/10609/146830>

AFFAC. (2022). *Campanya 'Jo també hi vull anar'* [manifest]. Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya (aFFac), Barcelona. Recuperat de https://affac.cat/wp-content/uploads/2023/10/Manifest-Unitari_Campanya-%E2%80%98Jo-tambe-hi-vull-anar.pdf

ASEDES i CGCEES. (2007). Definició d'educació social. A *Documents professionalitzadors*. Barcelona: ASEDES.

Ballestín, B. (2017). *Introducció a l'anàlisi de dades qualitatives* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Blumer, H. (1982). *El interaccionismo simbólico*. Barcelona: Hora.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva*. [Traduït per Duran, D., Font, J., Giné, C. i Miquel, E.]. ICE-UB. Departament d'educació de la Generalitat de Catalunya.

Busquet, J., Medina, A. i Sort, J. (2004). *La recerca científica aplicada a l'àmbit de la comunicació* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Canimas, J. i Bonmatí, A. (2021). *Guia dels aspectes ètics a valorar en els projectes de recerca amb persones o amb dades personals* (1a edició). Girona, Ed. Servei de Publicacions, Universitat de Girona.

Canimas, J. (2020). *Intimitat* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Catalunya. Resolució EDU/1931/2022, de 17 de juny, per la qual es regula el Pla de millora d'oportunitats educatives (PMOE) per als cursos 2022-2023 i 2023-2024, en el marc de les mesures adoptades pel Departament d'Educació per reforçar els centres educatius amb més complexitat i vulnerabilitat educativa, al qual s'integra el Programa del Ministeri d'Educació i Formació Professional de cooperació territorial per a l'orientació, avenç i enriquiment educatiu PROA+. (DOGC, núm.8695, 23-06-2022)

Catalunya. Resolució EDU/1991/2020 - 75 educadors/es socials, B-18 (06-08-2020).

Catesco. (11 d'octubre, 2015). *Repensar l'educació: vers un bé comú mundial?* (2015) [informe]. Centre UNESCO de Catalunya. Recuperat de <https://catesco.org/2015/10/11/repensar-leducacio-vers-un-be-comu-mundial-2015/>

Castillo, M. (2012). *La intervenció de l'educador social en el marc educatiu formal* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

CEESC. (2021). *Avaluació de la incorporació d'educadores i educadors socials als centres educatius durant el curs 2020/21* [informe]. Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya, Barcelona. Recuperat de: https://www.ceesc.cat/documents/Informes/2021_Informe_ESEscola.pdf

CEESC. (2022). *Impacte ES a les escoles (2022)* [informe]. Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya, Barcelona. Recuperat de: <https://www.ceesc.cat/documents-publicacions/informes-professionals/1467-impacte-escola-2022>

CEESC. (2018). *La figura de l'educadora i l'educador social als centres escolars* [Manifest]. Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya, Barcelona. Recuperat de: https://www.ceesc.cat/documents/Comunicats/Manifest_Escola_Febrer2019.pdf

CEESC. (2023). Les funcions dels educadors i les educadores socials als centres escolars ja són oficials. Recuperat de: <https://www.ceesc.cat/2014-11-03-13-05-23/noticias-blog/1539-funcions-es-2023>

Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 7477, 17 d'octubre. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2017/10/17/150>

Direcció General d'Educació Inclusiva. (2023). *Mesures i suports universals en el centre educatiu: Orientacions per als centres en la planificació de mesures i suports universals*. Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües (coord.). Gabinet Tècnic (ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. Recuperat de <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/inclusio/mesures-suports-universals-centre-educatiu/mesures-suports-universals-centre-educatiu.pdf>

Direcció General d'Educació Infantil i Primària. (2015). *De l'escola inclusiva al sistema inclusiu: una escola per a tothom, un projecte per a cadascú*. Servei de Comunicació i Publicacions (ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Recuperat de: <https://hdl.handle.net/20.500.12694/246>

Espanya. *Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.* (BOE núm. 106, 04-05-2006, pàg. 17158-17207).

Espanya. *Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo.* (BOE núm. 238, 4-10-1990, pàg.28927-2894).

FUOC. (2023). *Codi Ètic de la FUOC: Patronat.* Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Generalitat de Catalunya. (s.d). *Diversitat i inclusió.* XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. Recuperat de <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/>

Generalitat de Catalunya. (2023). *Educació inclusiva: Mapa de recursos de l'educació inclusiva*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. Recuperat de <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/linies-estrategiques/educacio-inclusiva/index.html>

Generalitat de Catalunya. (2023). *Mesures i suports universals en el centre educatiu: orientacions per als centres en la planificació de mesures i suports universals*. Referents d'Atenció Educativa Inclusiva (RAI) de Catalunya i l'equip SADI (Servei d'Atenció a la Diversitat i la Inclusió) (coord.) Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. Recuperat de <https://www.caib.es/sites/diversitat/f/400406>

Gratacós, P. i Ugidos, P. (2011). *Diversitat cultural i exclusió escolar: dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat*. Fundació Jaume Bofill. Recuperat de: <https://fundaciobofill.cat/publicacions/diversitat-cultural-i-exclusio-escolar>

Meirieu, Ph. (1998). *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes.

Meneses, J. (2016). *El qüestionari* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Moyano, S. (2012). *Acción educativa y funciones de los educadores sociales* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Pasarín-Lavín, T. (2021). *Atención a la diversidad. Claves para una inclusión real en el aula ordinaria*. Autoedición 2021.

Planella, J. (2010). *De la discapacitat a la diversitat funcional*. Editorial UOC.

Plataforma Educativa. (2019). *Eixos d'identitat. Pautes per un acció social inclusiva*. *Plataforma Educativa*, 8. Recuperat de: <https://fundacioastres.org/wp-content/uploads/2021/06/Eixos8-Pautes-Accio-Social-Inclusiva.pdf>

Rodríguez-Gómez, D. (2018). *El projecte d'investigació* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Rodríguez-Gómez, D. (2010). *L'entrevista* [recurs d'aprenentatge textual]. Barcelona, Ed. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Sáez, L. (2019). Educadors socials a l'escola: el seu sentit, noves necessitats i noves estratègies. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (71), 15-38. Recuperat de: <https://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/351120/446469>

Sánchez, S. (2023). *El Diseño Universal para el Aprendizaje: Guía práctica para el profesorado*. Nacrea, Madrid.

Tarabini, A. (2017). *L'escola no és per a tu: el rol dels centres educatius en l'abandonament escolar*. Fundació Jaume Bofill. Recuperat de: <https://fundaciobofill.cat/publicacions/lescola-no-es-tu>

10. ANNEXOS

10.1. MANIFEST DE L'AFFAC DE LA CAMPANYA #JOTAMBÉHIVULLANAR

El 20 d'octubre de 2017 va ser un dia marcat amb un somriure al calendari de moltes famílies, un dia on teníem l'oportunitat de sentir-nos orgullosos del nostre sistema educatiu. I la veritat és que, per un moment, semblava que ho teníem a tocar, que amb l'aprovació del Decret d'Educació Inclusiva, per fi tindríem una educació per a tots els nens i nenes, sense distinció. Però, lamentablement, ja han passat 6 anys des d'aquell 20 d'octubre i l'educació inclusiva continua sent poc més que una promesa buida.

És per això que les famílies, amb el suport d'entitats i col·lectius, denunciem l'incompliment del Decret d'Educació Inclusiva aprovat el 20 d'octubre de 2017. I no es tracta d'una formalitat, no és una qüestió de reconeixement, és una qüestió de drets fonamentals. Perquè avui, a Catalunya, encara hi ha més de 200.000 infants i joves amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu que no poden gaudir del dret a l'educació com la resta de l'alumnat. Infants i joves que són apartats de l'aula ordinària durant el temps lectiu, que no poden quedar-se al menjador de l'escola perquè no tenen garantit el suport que necessiten, que són convidats pels propis centres educatius a no anar de colònies o a les sortides escolars, nenes i nens que ni tan sols s'inscriuen a les activitats extraescolars perquè saben que no podran ser atesos com necessiten.

Per a moltes famílies, aquestes activitats tan bàsiques formen part del dia a dia. Els seus fills i filles van a classe amb normalitat i comparteixen l'aula amb la resta de companyes del grup. Segurament són famílies que, a la nevera de casa, hi tenen penjat el menú del menjador escolar i el calendari d'activitats extraescolars. Famílies que la nit abans de les colònies dormen poc i malament, perquè les pessigolles a l'estómac els fan estar amb els ulls ben desperts.

Però per a moltes altres famílies, aquestes activitats són un veritable infern. Els seus fills i filles sovint són separats de la resta del grup en aules a part. A la nevera hi acumulen informes del CDIAP, sol·licituds de Serveis Socials o recordatoris de visita amb metges especialistes. Famílies que, abans de les colònies, dormen poc i malament, perquè han d'explicar als seus fills i filles que ells no hi podran anar, que no cantaran cançons a l'autocar, ni faran jocs de nit, ni dormiran sota les estrelles amb un sac de dormir. Aquesta és la realitat de les famílies amb infants que tenen Necessitats Específiques de Suport Educatiu. Una realitat que només poden sortejar, i amb prou feines, les famílies que, o bé poden pagar de la seva butxaca els recursos que el sistema educatiu no cobreix, o bé poden ajustar la seva jornada laboral per ocupar el lloc que haurien d'ocupar les professionals especialitzades. En qualsevol cas, ja sabem que normalment són les mares, les dones, les que acaben sacrificant la seva carrera professional, el seu temps personal i la seva vida social per evitar que els seus fills i filles siguin sistemàticament exclosos del sistema educatiu i de la societat en general.

I, tot i així, l'única cosa que hem aconseguit després d'anys de lluita individual i silenciosa és un Decret d'Educació Inclusiva que no s'està complint i uns responsables polítics que, a dia d'avui, encara organitzen taules per discutir com podríem tenir una educació inclusiva. Però les famílies ens hem cansat de viure en el dia de la marmota. No volem més reunions sense contingut, compromisos incomplerts ni debats estèrils que

només serveixen per dilatar el procés. Les famílies no esperarem més: la norma està escrita i ara el que cal és que els responsables polítics, com a mínim, compleixin amb el Decret d'Educació Inclusiva que es va aprovar fa 6 anys. I això passa pel desplegament de les mesures universals, addicionals i intensives que es contemplen en el propi Decret. Però ja alertem a tots i cadascun d'aquests representants que aquesta és tan sols una petició de mínims. Perquè no n'hi ha prou amb publicar Decrets, establir mesures i dotar de recursos el sistema educatiu. Això és sens dubte urgent, però no suficient.

L'educació inclusiva ha de deixar de ser una lluita individual de les famílies afectades. És moment que l'educació inclusiva esdevingui una prioritat per a la resta de famílies, pel professorat, pels equips directius i per la societat en general. Perquè garantir la inclusió en educació ens permetrà forjar les bases d'una societat realment inclusiva, una societat que visqui la diversitat com un element positiu i enriquidor. I això ha de ser una prioritat de totes. Perquè si l'educació no és inclusiva, no és educació!.

(AFFAC, 2022)

10.2. LES FUNCIONS OFICIALS DE LES EDUCADORES SOCIALS ALS CENTRES EDUCATIUS

- **Funció 1:** Garantir que l'acollida al centre educatiu de l'alumnat i les famílies en situació de vulnerabilitat social es desenvolupi en un entorn segur i protector, amb un tracte afectiu i una atenció personalitzada.
- **Funció 2:** Vetllar que l'alumnat assoleixi un desenvolupament educatiu, personal i social equilibrat i beneficiós, motivant-los i acompanyant-los, en col·laboració amb la família.
- **Funció 3:** Col·laborar en l'atenció, detecció i prevenció de situacions i conductes de risc de l'alumnat així com en la mediació i resolució de conflictes.
- **Funció 4:** Col·laborar amb l'equip directiu davant situacions d'absentisme de l'alumnat, d'acord amb els protocols establerts en coordinació amb el treballador social de l'EAP en el marc de la comissió d'absentisme del municipi.
- **Funció 5:** Donar suport als tutors/es en la relació amb les famílies i l'entorn i fer un acompanyament a aquelles que es trobin en situació de vulnerabilitat o risc social.
- **Funció 6:** Acompanyar els infants i adolescents en el desenvolupament, autonomia, responsabilitat i habilitats interpersonals i socials que contribueixen a l'equilibri i autoestima personal, en el respecte i la valoració de les altres, així com en el compromís i participació en l'entorn.
- **Funció 7:** Afavorir la integració de l'alumnat en els principals contextos de socialització: escolar, formatiu, laboral, sanitari, esportiu, de lleure i cultural, respectant el seu entorn social i cultural.
- **Funció 8:** Col·laborar en l'impuls i coordinació de les actuacions amb tots els agents del territori que integren la xarxa socioeducativa i de salut.
- **Funció 9:** Promoure el desenvolupament dels protocols del Departament d'Educació i programes específics de Salut, d'Igualtat, de prevenció de violències i les actuacions del Pla Educatiu d'Entorn.

- **Funció 10:** Desenvolupar la corresponsabilitat i parentalitat positiva implicant les famílies en l'itinerari educatiu dels infants i joves així com promovent la seva participació en el centre.
- **Funció 11:** Aportar mirades socials a la funció educativa, promovent l'escola per a tot l'alumnat i l'escola democràtica, en el marc de la comunitat educativa.

(CEESC, 27 Juliol 2023)

10.3. GUIÓ DE L'ENTREVISTA

1. Breu presentació (nom, edat, ocupació, estudis realitzats)
2. Quina és la teva experiència laboral com a educadora social a les escoles/instituts?
3. Quines funcions fas? I a quins espais? (a les aules amb tot l'alumnat, al pati, al despatx?)
4. Per aquest curs 23/24 el CEESC va anunciar que les funcions de les educadores socials a les escoles ja eren clares i oficials. Aquest comunicat ha implicat algun canvi en les teves tasques i funcions al centre?
5. Més enllà d'aquestes funcions professionals, quin consideres que és l'encàrrec institucional de l'Educació Social a les escoles i als instituts?
6. Com és valorada la teva feina per la resta de professionals del centre? En què tens potestat?
7. Què en penses sobre l'educació inclusiva i quina relació creus que té amb l'Educació Social?
8. Des del teu centre educatiu com es contempla l'atenció a la diversitat? Quines mesures s'apliquen, estratègies? Recursos externs?
9. Consideres que l'escola/institut on treballes garanteix una educació inclusiva per tot l'alumnat o encara no s'apliquen del tot models que segueixin els principis de Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA)?
10. Hi ha hagut molt de moviment per part d'associacions de famílies que denuncien l'incompliment del Decret d'Educació Inclusiva aprovat l'any 2017 a través de

campanyes com #jotambéhivullanar de l'AFFAC. Com creus que s'haurien de transformar els centres educatius per tal que siguin inclusius?

11. Consideres que és imprescindible la figura de l'educadora social tant a les escoles com als instituts per garantir una educació inclusiva? Què aporta a la comunitat educativa que no faci un Tècnic d'Integració Social (TIS)?

10.4. PLANTILLA DEL FORMULARI

Educació inclusiva & Educació Social

Aquest formulari és per un treball acadèmic de final de grau d'Educació Social. Té per objectiu conèixer quina és la percepció social en referència a l'educació inclusiva als centres d'educació primària i secundària de Girona, així com la valoració de la incorporació de la figura professional d'educadores socials a aquests centres educatius.

* Indica que la pregunta és obligatòria

1. Relació amb l'àmbit educatiu: *

Marqueu només un oval.

- AMPA/AFA/AFFAC
- Director/a
- Cap d'estudis
- Equip docent
- Coordinador/a
- Educador/a social
- Psicopedagog/a
- Educador/a educació especial
- Treballador/a social
- Altres: _____

2. Lloc de treball: *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- Centre d'educació primària (escola)
- Centre d'educació secundària (institut)
- Suport intensiu escolarització inclusiva (SIEI)
- Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS)
- Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP)
- Centre d'educació especial (CEE)
- Centre d'educació especial proveïdor de serveis i recursos (CEEPSIR)
- Altres: _____

3. Municipi de Girona del lloc de treball: *

_____

4. Per qui creus que és important oferir una educació inclusiva a les escoles i als instituts? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- Per tot l'alumnat
- Per l'alumnat diagnosticat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE)
- Per tota la comunitat educativa
- Per la societat

5. Per què creus que és important oferir una educació inclusiva a les escoles i als instituts? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- Perquè cada vegada hi ha més alumnes diagnosticats amb NESE
- Per reduir els conflictes a l'aula
- Per garantir el dret a l'educació a tot l'alumnat en igualtat de condicions
- Perquè cal una reforma educativa que s'ajusti a les necessitats de la societat actual

6. Quins aspectes creus que falten o milloraries per tal que les escoles i instituts ofereixin una educació inclusiva? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- Cap, ja són inclusius
- Més recursos personals
- Més recursos materials
- Més formacions a l'equip educatiu sobre atenció a la diversitat
- Més formacions a l'equip educatiu sobre el Disseny Universal de l'Aprenentatge
- Més treball en xarxa amb els professionals dels centres educatius, famílies i comunitat
- Altres: _____

7. Creus que és possible que a les escoles i als instituts es puguin aplicar metodologies que segueixin els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA)? *

10. A qui creus que pot afavorir la figura professional d'educadora social als centres educatius? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- Alumnat amb situació de risc o vulnerable a l'exclusió
- Alumnat diagnosticat amb NESE
- A tot l'alumnat
- A l'equip educatiu
- A tota la comunitat educativa (alumnes, professionals, famílies)

11. A quins d'aquests reptes dels centres educatius creus que pot fer front l'educadora social? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- Educació integral de l'alumnat
- Convivència i mediació de conflictes
- Desigualtats i segregacions
- Atenció a la diversitat
- Absentisme i fracàs escolar
- Vinculació comunitària

12. Consideres que és necessari incorporar la figura professional d'educadora social a totes les escoles? *

Marqueu només un oval.

- Sí
- Només en aquelles que les necessitats de l'alumnat ho requereixi
- No
- No sé què fan

13. Consideres que és necessari incorporar la figura professional d'educadora social a tots als instituts? *

Marqueu només un oval.

- Sí
- Només en aquells que les necessitats de l'alumnat ho requereixi
- No
- No sé què fan

14. Vols afegir algun comentari o alguna aportació en relació amb aquesta temàtica?

Moltes gràcies per la teva col·laboració!!

Aquestes dades són totalment anònimes.

Si t'interessa llegir el resultat d'aquest treball final, em pots enviar un correu a lroca05@uoc.edu.

Google no ha creat ni aprovat aquest contingut.

Google Formularis

10.5. DADES PRINCIPALS DE LES PARTICIPACIONS DEL FORMULARI

N.º	Marca de temps	Relació amb l'àmbit educatiu	Lloc de treball	Municipi de Girona del lloc de treball
1	13/11/2023 20:15:13	Equip docent	FP	Girona
2	13/11/2023 21:54:34	Educador/a social	Centre d'educació primària (escola)	Salt
3	16/11/2023 8:27:14	Director/a	Centre d'educació secundària (institut)	Girona
4	16/11/2023 10:16:30	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Girona
5	16/11/2023 11:06:45	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Girona
6	16/11/2023 14:35:28	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Girona
7	16/11/2023 16:28:26	Orientador laboral / Suport a l'Ocupació Juvenil	Servei Municipal d'Ocupació de l'Ajuntament de Girona	Girona
8	16/11/2023 17:30:04	Psicòleg	Centre de Salut Jove	Girona
9	16/11/2023 18:52:29	Psicòleg	Creu Roja Refugiats i Protecció Internacional	Girona
10	16/11/2023 19:11:40	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Girona
11	17/11/2023 8:31:19	Pràctiques psicologia	Centre d'educació secundària (institut)	Calonge i Sant Antoni
12	17/11/2023 9:41:54	Equip docent	Centre d'educació especial proveïdor de serveis i recursos (CEEPSIR)	Girona
13	17/11/2023 11:49:53	AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'educació secundària (institut)	Girona
14	17/11/2023 12:55:35	AMPA/AFA/AFFAC	Coordinadora territorial de l'aFFaC (Associacions Federades de Famílies d'alumnes de Catalunya)	Coordinadora de l'aFFaC a tot el territori
15	17/11/2023 13:17:15	AMPA/AFA/AFFAC	Treballa com a Tècnica territorial de Girona de l'aFFaC i sóc educadora social	Porto tota la provincia de Girona (teletreball) i em moc per tot el territori
16	17/11/2023	Fisioterapeuta AI	Centre d'educació primària (escola),	Girona

	13:36:10	EAP Girona	Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP)	
17	18/11/2023 18:51:13	No Hi tinc relació	Equipo de Mediación i Assessorament Tècnic de Menors de Girona	Girona ciutat
18	19/11/2023 16:25:03	Equip docent	Centre d'educació infantil	Sant Feliu de Guíxols
19	19/11/2023 20:09:06	Coordinadora pedagògica	Centre d'educació secundària (institut)	Sarrià de Ter
20	20/11/2023 8:07:25	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Salt
21	20/11/2023 8:09:30	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Salt
22	20/11/2023 8:23:15	Orientadora educativa	Suport intensiu escolarització inclusiva (SIEI)	Salt
23	20/11/2023 8:35:27	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Salt
24	20/11/2023 9:38:22	Cap d'estudis	Centre d'educació primària (escola), Centre d'educació secundària (institut)	Salt
25	20/11/2023 11:44:48	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Salt
26	20/11/2023 22:05:30	EAIA	EAIA	Girona
27	21/11/2023 8:08:07	Psicopedagog/a	Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP)	Celrà
28	21/11/2023 8:38:18	Treballador/a social	Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP)	Gironès
29	22/11/2023 8:42:09	AMPA/AFA/AFFAC	Sóc Pedagoga social en una entitat del tercer sector	Girona
30	22/11/2023 11:09:20	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Figueres
31	22/11/2023 11:52:22	Director/a	Centre d'educació primària (escola)	Salt
32	22/11/2023 12:08:23	Educador/a social	Centre d'educació primària (escola)	Salt
33	22/11/2023 13:03:08	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Figueres
34	22/11/2023 14:10:36	AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'educació secundària (institut)	Girona
35	22/11/2023 14:26:56	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Girona

36	22/11/2023 15:10:57	AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'educació primària (escola)	Salt
37	22/11/2023 15:52:12	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Figueres
38	22/11/2023 17:39:58	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Figueres
39	22/11/2023 18:12:45	Director/a	Centre d'educació primària (escola)	Salt
40	22/11/2023 20:45:48	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Girona
41	23/11/2023 21:14:30	Treballador/a social	Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP)	Girona
42	27/11/2023 17:08:45	Director/a	Centre d'educació primària (escola)	Salt
43	30/11/2023 9:57:46	Educador/a social	Centre obert	Lloret de Mar
44	30/11/2023 10:12:56	Director/a	Centre d'educació primària (escola)	Les Planes d'Hostoles
45	30/11/2023 10:45:47	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Celrà
46	30/11/2023 12:02:06	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer
47	30/11/2023 13:46:18	Coordinador/a	Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS)	Garrotxa
48	30/11/2023 13:56:25	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer
49	30/11/2023 14:16:52	Educador/a social	Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS)	Salt
50	30/11/2023 14:49:42	Educador/a social	Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS)	Olot
51	30/11/2023 18:45:19	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer
52	30/11/2023 19:38:25	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer
53	30/11/2023 20:47:31	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Olot
54	30/11/2023 20:51:30	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Olot
55	30/11/2023 21:13:19	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Olot

56	01/12/2023 7:09:25	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Olot
57	01/12/2023 12:11:45	Tècnica referent de servei socioeducatiu	Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS)	Salt
58	02/12/2023 13:44:18	AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'Educació Ambiental	Olot
59	03/12/2023 13:40:48	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Celrà
60	03/12/2023 16:49:32	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Sant Hilari Sacalm
61	03/12/2023 18:23:32	Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Olot
62	04/12/2023 8:08:09	Terapeuta familiar Serveis Socials	Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS)	Olot
63	04/12/2023 16:58:04	Cap d'estudis	Centre d'educació especial proveïdor de serveis i recursos (CEEPSIR)	Olot
64	06/12/2023 9:20:16	AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'educació secundària (institut)	Amer
65	06/12/2023 19:30:59	Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Figueres

Taula 9: Dades principals de les participacions del formulari. FONT: Elaboració pròpia.

10.6. PLANTILLA DEL DOCUMENT DE LA DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT

DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT

TREBALL FINAL DE GRAU UNIVERSITARI EN EDUCACIÓ SOCIAL

Aquest document vol informar-vos sobre un treball (d'ara en endavant en direm "Estudi") al que us convidem a participar. Aquest Estudi el duu a terme un/a estudiant en el marc de l'assignatura *treball final de grau* i ha sigut aprovat pel professorat responsable de l'assignatura. La nostra intenció és que rebeu la informació correcta i suficient per a què pugueu decidir si accepteu o no participar en aquest Estudi. Us demanem que llegiu aquest document amb atenció i que ens formuleu els dubtes que tingueu.

Títol de l'estudi: UNA MIRADA HOLÍSTICA DE L'EDUCACIÓ INCLUSIVA ALS CENTRES EDUCATIUS DES DE LA PERSPECTIVA DE L'EDUCACIÓ SOCIAL

Objectiu de l'estudi: En aquest Estudi el que volem és *conèixer des de la perspectiva de l'Educació Social, la importància de posar en pràctica als centres d'educació primària i secundària models d'aprenentatge que responguin al concepte holístic de l'educació inclusiva; així com visibilitzar la importància de les funcions de les educadores socials en aquests centres. Per a fer-ho, volem analitzar les seves respostes de l'entrevista realitzada.*

Responsable de l'estudi: *Laura Roca i Gifre*

Jo, el Sr./la Sra. _____ major d'edat, amb DNI número _____ i correu electrònic _____, actuant en el meu propi nom i representació, mitjançant el present document,

MANIFESTO QUE HE ESTAT INFORMAT/DA DE LES QÜESTIONS SEGÜENTS RELACIONADES AMB L'ESTUDI:

- La meua participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meua decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.
- La participació en aquest estudi consisteix en *contestar unes preguntes de resposta oberta per un TFG d'Educació Social*. La persona Responsable del tractament de les meves dades personals és *la Laura Roca i Gifre*
- Les meves dades personals seran recollides i tractades amb finalitats exclusivament docents i d'investigació i sense ànim de lucre.
- Les meves dades seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la meua identitat a partir de les dades que es recullen.
- Es guardarà secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que no se'm pugui identificar en els resultats de l'estudi.
- Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.
- He estat informat/da mitjançant *correu electrònic* sobre l'Estudi, sobre la seva finalitat i sobre les dades que es recolliran, i he consentit a participar en aquest Estudi.
- En el cas que l'estudi requereixi recollir dades de *so*, aquestes dades es recolliran a través dels mitjans de gravació que utilitzi l'estudiant, i només es faran servir amb la finalitat de realitzar la investigació en el

marc de l'Estudi. Aquestes gravacions només duraran el temps necessari i indispensable per a l'elaboració del treball, i no rebré cap contraprestació econòmica.

- En el cas que l'estudi requereixi recollir dades de so, aquestes dades gravacions es faran servir per a l'Estudi respectant la normativa aplicable i en cap cas suposaran una intromissió il·legítima ni una vulneració dels drets al meu honor, intimitat personal i pròpia imatge.
- El tractament de les dades de caràcter personal de tots els participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les vostres dades de caràcter personal dirigint-vos al Responsable del tractament, identificat a continuació i a través dels canals de contacte establerts.

AUTORITZACIÓ A PARTICIPAR A L'ESTUDI:

Autoritzo al Sr./Sra. *Laura Roca i Gifre*, Responsable de l'estudi, amb DNI número *40374941M* i correu electrònic personal *lroca05@uoc.edu*, Estudiant de l'assignatura Treball Final de Grau (TFG) del Grau en *Educació Social* de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les meves dades de caràcter personal facilitades per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat. A la taula següent es resumeix de manera esquemàtica com es tractaran aquestes dades:

Informació bàsica sobre protecció de dades personals	
Responsable del tractament	<i>Laura Roca i Gifre</i> Correu: <i>lroca05@uoc.edu</i> , Telèf. <i>679529313</i>
Finalitats	- Dur a terme les activitats de recerca detallades al marc de l'Estudi - Només si vostè ens ho autoritza, gestionar la autorització d'ús de la seva imatge i utilitzar el material fotogràfic i audiovisual que contingui la seva imatge i veu al marc de l'Estudi.
Legitimació	- Consentiment de l'interessat. - En cas que es recullin gravacions, el seu consentiment per l'ús de la seva veu (àudio).
Destinatari	Les seves dades seran utilitzades únicament per <i>Laura Roca i Gifre</i> i no es comunicaran a tercers sense el seu consentiment, excepte en el supòsits previstos per la llei.
Drets dels interessats	Podreu exercitar el vostre dret d'accés, rectificació, suspensió, oposició, portabilitat i limitació enviant un correu electrònic a <i>lroca05@uoc.edu</i> , adjuntant una fotocòpia del DNI o document acreditatiu de la seva identitat.
Informació addicional	Podreu revisar la informació addicional sobre el tractament de les dades personals a l'apartat següent.

A _____, a ___ de _____ 20__

El Sr./La Sra. _____ (nom i firma)

AUTORITZACIÓ PER A L'ÚS DE SO

Amb la finalitat de dur a terme la investigació en el marc de l'Estudi i l'elaboració del treball, necessitarem fer gravacions de la veu dels participants en l'Estudi.

Fent una creueta al requadre següent, dono permís a *Laura Roca i Gifre* per fer ús del material d'àudio que elabori durant la realització de les activitats que formin part de l'Estudi en les que vostè serà partícep i on, en virtut de l'Estudi, apareixi la seva veu durant el temps necessari i indispensable per a l'elaboració de l'Estudi i sense cap contraprestació econòmica.

L'estudiant es compromet a que la utilització d'aquestes gravacions respecti la normativa aplicable i que en cap cas suposi una intrusió il·legítima ni una vulneració dels drets a l'honor, intimitat personal i pròpia imatge dels participants.

Autoritzo l'ús de la meua veu en els termes indicats.

A _____, a ____ de _____ 20__

El Sr./La Sra. _____ (nom i firma)

10.7. APORTACIONS AFEGIDES VOLUNTÀRIAMENT A LA PREGUNTA N.º 6 DEL FORMULARI

Relació amb l'àmbit educatiu	Lloc de treball	Municipi de Girona	Aportacions a la pregunta: Quins aspectes creus que falten o milloraries per tal que les escoles i instituts ofereixin una educació inclusiva?
AMPA/AFA/AFFAC	Coordinadora territorial de l'aFFaC (Associacions Federades de Famílies d'alumnes de Catalunya)	Província Girona	És un tema de voluntat política, l'octubre de 2017 el Departament d'Educació va aprovar el conegut com a Decret d'Educació Inclusiva. Aquest Decret havia de servir perquè els infants que tenen Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) poguessin gaudir del dret a l'educació amb les mateixes condicions que els seus companys i companyes. Perquè el millor lloc on poden estar els infants que necessiten un suport addicional és amb la resta del grup, i perquè no hi ha res millor per a

			una aula que viure la diversitat en positiu. Lamentablement, però, aquest Decret mai s'ha desplegat plenament. El Departament d'Educació mai ha elaborat les mesures necessàries fer-lo efectiu, ni ha destinat els recursos materials i humans adequats per posar-lo en pràctica. Segons la normativa, els responsables educatius tenien 4 anys per desplegar aquest Decret, un termini que va acabar just fa un any, l'octubre de 2021.
AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'educació secundària (institut)	Girona	Més professionals de l'àmbit de l'educació, però no docents (orientadors, psicòlegs, educadors, etc.).
AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'educació secundària (institut)	Amer	Cal més normalització de la diversitat i per fer-ho calen recursos materials i personals. Depèn de la bona voluntat dels professors moltes vegades. Hi ha d'haver un compromís polític des de les institucions.
AMPA/AFA/AFFAC	Soc Pedagoga social en una entitat del tercer sector	Girona	Més sensibilització de la comunitat, més sensibilització envers els drets de les persones i dels infants en concret.
Director/a	Centre d'educació primària (escola)	Salt	Equips interdisciplinaris.
Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Olot	Crear escoles específiques per a certs tipus d'alumnat amb NESE i acabar amb l'engany de que la escola inclusiva funciona.
Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer	És que no crec en una escola inclusiva i el formulari no contempla la opció.
Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer	Crec amb l'escola inclusiva, però no ens hem format, no s'ha disminuït la ràtio d'alumnat.
Equip docent	Centre d'educació especial proveïdor de serveis i recursos (CEEPSIR)	Girona	Interès per la inclusió.

No hi tinc relació	Equip de Mediació i Assessorament Tècnic de Menors de Girona	Girona ciutat	Més quantitat de personal experimentat i amb funcions específiques.
Psicòleg	Creu Roja Refugiats i Protecció Internacional	Girona	Més facilitats a l'accés escolar per amb nens/es amb NESE en situacions familiars precàries.

Taula 10: Aportacions afegides voluntàriament a la pregunta n.º 6 del formulari. FONT: Elaboració pròpia.

10.8. APORTACIONS AFEGIDES VOLUNTÀRIAMENT A LA ÚLTIMA PREGUNTA DEL FORMULARI

Relació amb l'àmbit educatiu	Lloc de treball	Municipi de Girona del lloc de treball	Aportacions a la pregunta: Vols afegir algun comentari o alguna aportació en relació amb aquesta temàtica?
AMPA/AFA/AFFAC	Soc Pedagoga social en una entitat del tercer sector	Girona	Caldrà definir molt bé la diferència entre la feina que fa un/a integrador/a social i un/a educador/a social, perquè des del meu punt de vista en l'àmbit educatiu i en d'altres àmbits hi ha similituds.
AMPA/AFA/AFFAC	Centre d'educació secundària (institut)	Amer	De la inversió que fem en els infants i adolescents depèn el futur de tot@s.
AMPA/AFA/AFFAC	Coordiadora territorial de l'aFFaC (Associacions Federades de Famílies d'alumnes de Catalunya)	Província Girona	Des de l'aFFaC et compartim el link de la campanya de l'aFFaC https://affac.cat/affac/jo-tambe/ , on trobaràs argumentari, el nostre manifest i les accions que estem duent a terme. també et convidem a que la puguis incloure en el teu treball de final de grau. Gràcies per contactar amb nosaltres. Salutacions.

AMPA/AFA/AFFAC i educadora social	Tècnica territorial de Girona de l'aFFaC	Província Girona	Crec que a dia d'avui ja hem fet un pas endavant incorporant figures d'integradores socials als centres, però queda curta i a més penso que se'ls està donant una tasca errònia. Estic trobant-me amb Integradores socials i no educadores socials (si més no a títol escolar) però elles sí que tenen la titulació d'educadora. Tot i això, les tasques que tenen és la de dinamitzar l'AFA, ajudar a les famílies a descarregar l'APP de l'escola... crec que no es té en compte la necessitat real i l'interés d'afegir aquestes figures. Fer que les famílies puguin vincular més fàcilment amb el centre educatiu, poder fer xarxa entre les famílies, per tant dinamitzar aquests espais, però no dinamitzar l'AFA i obrir-los un compte bancari! Per favor. També m'he trobat amb TIS que fan formacions de català i això em sembla una bona optimització del servei. Però cal que des del Departament pensin més en les necessitats reals i s'elabori una documentació clara de les tasques d'aquestes persones, molt ben incorporades en els centre educatius. Diria que directament hi ha un desconeixement del que és ser educadora social des del Departament.
Director/a	Centre d'educació primària (escola)	Salt	Ha de ser una figura puntal al centre per tal de treballar la cohesió social
Director/a	Centre d'educació secundària (institut)	Girona	Tenim en plantilla una educadora social que fa molt bona feina.
Educador/a social	Centre obert	Lloret de Mar	És una figura que només pot sumar i que està molt encarada a l'alumnat però que és molt necessari també per treballar amb l'equip docent i famílies.
Educador/a social	Centre d'educació primària (escola)	Salt	Veient el perfil d'alumnes que actualment tenim a les escoles de màxima complexitat, els recursos que disposem, no crec en l'escola inclusiva, almenys com actualment està plantejada des del Departament.
Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Salt	Els instituts necessiten de recursos i personal per a poder fer front a aquesta problemàtica (molts alumnes NESE) trobada en molts instituts.
Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Olot	En moltes de les preguntes del test, no he pogut respondre el que penso ja que falten opcions. Partint del punt de vista de que no crec en la inclusivitat en l'escola actual tal i com està gestionada, les preguntes t'obligaven a contestar com si hi estessis a favor.

Equip docent	Centre d'educació primària (escola)	Olot	És una figura necessària però actualment, la situació precària de l'escola, almenys la pública, en relació a recursos humans i econòmics és tant gran que faltarien mans de qualsevol àmbit educatiu/pedagògic/psicològic... per garantir uns mínims més enllà del que tots i totes les professionals ja estem fent.
Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer	Fa molts anys que treballo a ensenyament i mai he conegut cap educador social que es presenti a l'equip docent, o que treballi coordinament amb els tutors i professorat. Si volem una escola inclusiva estaria bé que treballéssim colze, a colze, tots junts.
Equip docent	Centre d'educació secundària (institut)	Amer	Hauries de donar la possibilitat de resposta a les persones que no creiem en l'educació inclusiva. En moltes preguntes de resposta obligatòria hem de respondre qualsevol cosa, per contestar.
Fisioterapeuta EAP Girona	Centre d'educació primària (escola); Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP)	Girona	Crec que es una figura poc reconeguda en l'àmbit educació. I és difícil saber quines funcions pot assumir, però està clar que els docents i personal de suport no té formació per resoldre conflictes i assegurar la l'igualtat entre l'alumnat. Segur que un educador social! Endavant.
No hi tinc relació	Equip de Mediació i Assessorament Tècnic de Menors de Girona	Girona ciutat	Penso que no només cal incidir en la figura de l'educador social per garantir una educació més inclusiva sinó també d'altres formacions com els criminòlegs, professionals que poden treballar els conflictes i les discriminacions dins el centre escolar o afegir majors psicòlegs per tractar qüestions psicoemocionals durant la infància i l'adolescència.
Psicòleg	Creu Roja Refugiats i Protecció Internacional	Girona	La feina d'educador/a social té una feina molt important que aporta moltíssim en acollida i integració de l'alumnat així com a l'àmbit personal d'aquests.
Treballador/a social	Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP)	Girona	Sobre la incorporació d'aquest perfil professional als centres educatius, cal abans definir les funcions a fer.

Taula 11: Aportacions afegides voluntàriament a la última pregunta del formulari. FONT: Elaboració pròpia.

10.9. CODIFICACIÓ PER L'ANÀLISI QUALITATIU DE LES ENTREVISTES

1. Trajectòria professional Codi: **TP** Color: ●

1.1 **Formació acadèmica** Codi: **TP-FAC** Color: ●

1.2 **Experiència professional** Codi: **TP-EP** Color: ●

1.2.1 **Funcions** Codi: **TP-EP.F** Color: ●

1.2.3 **Valoració de les companyes** Codi: **TP-EP.VC** Color: ●

1.2.3 **Experiències viscudes** Codi: **TP-EP.EV** Color: ●

2. Educació Social als centres educatius Codi: **ESCE** Color: ●

2.1 **Evolució de les funcions** Codi: **ESCE-EF** Color: ●

2.2 **Encàrrec institucional** Codi: **ESCE-EI** Color: ●

2.3 **Valoració de la seva importància** Codi: **ESCE-VI** Color: ●

2.3.1 A les **escoles** Codi: **ESCE-VI.E** Color: ●

2.3.2 Als **instituts** Codi: **ESCE-VI.I** Color: ●

2.4 **Diferències amb la figura TIS** Codi: **ESCE-DIFTIS** Color: ●

3. Educació inclusiva Codi: **EI** Color: ●

3.1 **Consideracions personals** Codi: **EI-CP** Color: ●

3.1.1 **Significat** Codi: **EI-CP.S** Color: ●

3.1.2 Aportacions pel **Decret d'Educació Inclusiva** Codi: **EI-CP.DEI** Color: ●

3.2 **Relació amb l'Educació Social** Codi: **EI-RES** Color: ●

3.3 **Experiència en el lloc de treball** Codi: **EI-ET** Color: ●

3.3.1 **Recursos atenció diversitat** Codi: **EI-ET.RAD** Color: ●

3.3.2 **Dificultats** Codi: **EI-ET.D** Color: ●

10.10. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE LES ENTREVISTES

10.10.1. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 1

Nom alumne: Laura Roca i Gifre	TFG d'Educació Social
Data de l'entrevista: 27 novembre del 2023	Modalitat: Virtual
Hora de l'inici de l'entrevista: A les 15 h	Duració de l'entrevista: 35 minuts 49 segons
Persona entrevistada: Educadora Social 1	Lloc de treball: Escola A de Salt

TRANSCRIPCIÓ – 1a entrevista

Entrevistadora (Ent): Hola, Sara. Primer de tot, moltes gràcies per voler col·laborar amb el meu treball de final de grau. Tal com t'he comentat per correu electrònic, aquest té per objectiu conèixer des de la perspectiva de l'Educació Social, la importància de posar en pràctica als centres d'educació primària i secundària models d'aprenentatge que responguin al concepte holístic de l'educació inclusiva; així com visibilitzar la importància de les educadores socials en aquests centres. A continuació, gravaré les preguntes d'aquesta entrevista per poder fer la transcripció posterior, i recordar-te que les dades que apareixeran en el treball són totalment anònimes. Si et sembla bé, comencem per la primera pregunta. Si em pots fer una breu presentació, sobre qui ets, quins estudis has realitzat?

Educadora Social 1 (ES1): Vale, jo soc la Sara. He estudiat educació social i també he fet varis màsters: el màster de professorat, de serveis a la comunitat i després més màsters, però més especialitzats en coach PNL... l'última part més d'acompanyament terapèutic psicològic..... TP-FAC

Ent: Molt bé. I quina és la teva experiència laboral com a educadora social a les

escoles i instituts?

ES1: Vaig començar més que res al principi tot treballant en un centre obert. Llavors, allà com a educadora em coordinava moltes vegades amb escoles i instituts. I després vaig estar un temps que vaig estar treballant a infància i justícia juvenil. I després vaig entrar com a educadora social en aquesta escola de Salt, que és on treballa actualment. Vaig començar com un projecte que va sortir després de la Covid que era més aquesta figura d'encabir l'educador dins de les escoles de màxima complexitat per donar, pal·liar una mica l'esquerda que quedava de les escoles amb un factor alt de persones novingudes. Més que res eren funcions molt idealitzades, que era com intentar que..... **TP-EP**

Ent: Fer una mica d'apagafocs, no?

ES1: Sí. La desigualtat entre els alumnes, de caire més econòmic i de caire social baix no sigui tan desigual. Per tant, intentar l'èxit educatiu a tots els membres de la comunitat, vetllar perquè tots els alumnes estiguin en un estat de benestar i puguin desenvolupar plenament el seu aprenentatge..... **ESCE-EI**

Ent: M'has comentat que actualment encara hi ets com a educadora social en aquesta escola, oi?

ES1: Sí, el que passa és que estic de baixa, em van operar el juliol del genoll i m'estic recuperant..... **TP-EP**

Ent: Ah, val d'acord. I aquí concretament quines funcions fas i a quins espais, és a dir, treballes des de les aules, al pati, en un despatx, com t'organitzes el teu dia a dia?

ES1: Tenim un despatx, jo i la TIS, la integradora social. Allà al costat de direcció. Llavors és més que res un espai petitó per si hi ha algun alumne que l'hem de treure de l'aula per treballar individualment, doncs anem allà. Llavors, les funcions que fem? De fet, entre la TIS i jo hi ha una mica de diferència, però a vegades costa de diferenciar. Les meves funcions seria més coordinació amb els equips externs que servia a serveis socials, l'EAP, coordinacions amb els de l'Institut; per exemple, si hi han germans, o els que fan de sisè i passen a primer d'ESO, fem un acompanyament també. Després coordinació amb els centres oberts, casals dels infants, tot un programa d'extraescolars que hi ha a Salt, també fem coordinació. Llavors, tots els recursos externs entraria amb les famílies, atenció i acompanyament amb les famílies, per exemple famílies novingudes que ja arriben a l'escola, se'ls hi fa com una acollida d'ostres quan heu arribat, on esteu vivint, necessiteu res? sabeu que existeix serveis

socials? Acabeu d'arribar, parreu l'idioma? teniu feina? Més que res saber quatre o cinc pinzellades. També fer l'acompanyament tema beques, menjador, beques de necessitats educatives especials. I després també hi ha tot l'acompanyament a lo que són mestres, que moltes vegades l'índex és molt gran, tenen 25 alumnes a l'aula. Llavors ostres mira, no puc contactar amb aquesta família per fer l'entrevista. Si els veus? Em pots donar un cop de mà? O mira, he detectat que aquest nen fa tres o quatre dies que no porta esmorzar. Coses així. I també situacions com hi ha nens que la lien molt a l'aula i llavors, ens diuen ostres podries venir, endur-te'l de a l'aula... I pactem com unes hores i fem un treball més individual. Doncs intentem parlar amb el nen, també com dir ostres mirar què és el que et passa, què és el que t'afecta o no, amb què et podem ajudar, què és el que necessites.....TP-EP.F

i ESCE-DIFTIS.

Ent: Perfecte. I amb la figura aquesta del TIS, el tècnic d'integració social, el TIS, també va començar com tu amb el tema de la Covid o ja hi era de fa temps? Ho dic pel tema de les funcions com...

ES1: Fa 14 anys. A Salt fa 14 anys que hi són.....ESCE-DIFTIS

Ent: Vale, doncs aquesta persona sí que ja té com les funcions molt ben marcades, no? Potser en aquest cas? O com us heu acoblat l'una amb l'altra? O us heu dividit feines?

ES1: Feien moltes funcions que nosaltres hem tingut que assumir i llavors, vam fer com una mica de disputa perquè es pensaven que anàvem allà a treure'ls-hi la feina, realment... i la cosa va ser com ostres no, és que hi ha feina per a tu i per a mi. I va ser que tu potser estàs assumint feines que no et pertoquen, perquè no te les estan pagant, com per exemple elaborar informes per al servei social. O sigui, realment sí que les pots fer i està molt bé, però no sé, no... Perquè també hi ha molta gent d'aquesta que és educadora social que està contractada com a TIS. Llavors aquí ja hi ha molt de problema, també... Ja et dic, jo quan vaig entrar sí que vaig tenir una mica de disputa i llavors, va ser com ostres, jo treballaré aquí, tu treballaràs aquí. Llavors sí que ens costava una mica buscar espais per coordinar-nos. Tampoc teníem despatx en aquell moment. Llavors, el segon any, va demanar trasllat per una escola més a prop de casa seva. I després va venir una altra TIS i llavors, aquesta sí que es va adaptar més.....ESCE-DIFTIS

Ent: Clar, ha sigut més fàcil. Ella ha hagut de preguntar què li toca fer. Ha sigut més fàcil... Llavors, per aquest curs 23- 24 el CEESC va anunciar que les funcions de les

educadores socials a les escoles ja eren clares i oficials. Aquest comunicat ha implicat algun canvi en les teves tasques i funcions al centre? Aquesta oficialització de les funcions? O van fer un comunicat on eren publicades totes les funcions, que crec que no sé si n'hi ha 14, que són clares i oficials i és això, si ha afectat d'alguna manera amb alguna tasca o...?

ES1: No. Realment, o sigui, he tingut la sort de que l'equip directiu, és molt... en plan bueno Sara doncs tu ja sabràs el que has de fer, no? Sí que de vegades em diuen ostres, no, situacions de per exemple, quan hi ha un nen que es queda a l'escola i ningú el ve a buscar, ostres el pots acompanyar? Perquè teòricament soc una de les úniques figures que pot acompanyar un nen, no sé perquè... I era com... Em demanen coses així però per tot nosaltres és com tot el que estàs fent ja ens va bé, saps ? O sigui que en cap moment ens hem assentat amb l'equip directiu , mirar les funcions, que és el que feia, que és el que no estava fent.....TP-EP.F

Ent: D'acord. I més enllà d'aquestes funcions professionals, quin consideres que és l'encàrrec institucional de l'educació social a les escoles i als instituts, o sigui l'encàrrec general, quina missió creus que tenen aquestes professionals a les escoles i instituts?

ES1: Jo crec que hi ha com moltes línies que es poden abordar, perquè una educació inclusiva real no s'està fent des del punt... per molts àmbits eh, des del punt en què a les escoles quan expliquen històries o expliquen contes doncs no tenen moltes vegades la realitat del context en el què estan parlant, tots els contes són de nens blanquets... Potser treballar amb la realitat que hi ha a la meva escola, a la meva escola, només n'hi ha un 3% de nens blanquets. O tots els vídeos que posen de Bon dia, bon dia de la Gelabert... Hi ha vídeos que potser no són adequats perquè ells no es veuen reflectits. Llavors, per a mi això és com molt clau i traspasar aquesta mirada als docents és com que no la tenen. És com que els hi parlo d'anys llum. O de l'hora de parlar, comunicació no violenta. Moltes vegades, jo em quedo parada perquè, com es dirigeixen els mestres als alumnes? si fos una altra persona adulta i fos una figura femenina, potser estarien parlant de que és violència de gènere. Però com és un nen petit, se'ns permet, no? Així què faràs, on aniràs, no? I doncs, aspectes com aquests o a l'hora de què és presta més atenció, si saben llegir o escriure o sumar o restar i els que els hi costa més se'ls intenta com repetir les mateixes coses però no se'ls hi obre el camp cap a un altre aspecte com les arts, gestió emocional, no? Jo crec que aquí és com un encàrrec on hi ha la part més social que hauríem de poder

fer feina. Però clar, jo sempre dic que soc la única bandarada que estic davant d'aquest discurs davant de l'escola i clar, a vegades costa.....EI-RES i

ESCE-EI

Ent: Clar, sembla que parlis un altre idioma, no?

ES1: Sí, sí. Bueno jo els hi parlo molt perquè jo, per exemple, he sigut una nena dislèxica i m'ha costat molt llegir i escriure. Llavors, hi ha mestres que estan molt capficats en que no saps... i jo els hi dic jo no sabia llegir ni escriure tampoc. A vegades, hi han coses que ensenyeu els nens que jo crec que no en sé...I jo estic aquí; i puc ser ciutadana; i soc bona persona també.....TP-EP.EV

Ent: Clar, marca molt l'acompanyament que se'ls hi faci més quan hi ha capacitats diferents, no? que són molt diferenciades els uns dels altres i si tots els hi fas el mateix doncs un se'n sortirà però potser l'altre no, no... no serà adient.

ES1: Sembla com si no saps llegir, escriure, sumar, resta o multiplicar, no seràs res a la vida.....TP-EP.EV

Ent: Ja... el sistema educatiu actual encara està molt centrat amb això. Llavors, com és valorada la teva feina per la resta de professionals del centre? En què tens potestat? I més en el teu cas, com que és una figura relativament nova l'educadora social a l'escola, com és rebuda de cares als altres professionals?

ES1: Ara cada vegada millor, se'ns reconeix més. Al primer any era com què fas? O sigui, vale, ets l'assistenta social? no l'educadora. Ah, doncs quina diferència hi ha entre assistenta i l'educadora? Llavors, era molt així. O situacions en les que jo m'oferia per treballar-ho jo o per parlar jo amb la família i em deien: no no, jo soc la tutora i ja ho porto jo. Bueno, hi han coses que... Però que també és difícil perquè ets nou, ets l'últim que has arribat i jo també soc més jove de tota la meitat que hi ha allà. I era com bueno, ja anirem veient el que fas i ara també, al ser reconeguda, que m'hagin donat un espai, un despatx al costat de l'equip directiu, que també és una zona de pas on passa tothom, la gent també entra, t'explica, t'exposa... Saps? Abans era com que havia d'anar preguntant bueno com va? Què ha passat? Fa uns dies que no ve aquest. Saps què li passa? Has trucat? Vols que truqui jo? No? Doncs ara ja venen i t'ho diuen.....TP-EP.VC

Ent: Molt bé. T'has guanyat el teu espai i el teu reconeixement com a educadora en aquest cas.

ES1: Sí. I també, al ser una figura que tenia com unes funcions molt generals que nosaltres tampoc teníem clar com aconseguir que tot l'alumnat tingui garantia d'un èxit

escolar, doncs era com... Vinc a fer això. Com ho faré? Doncs no ho sé, saps?.....ESCE-EI i TP-EP.EV

Ent: Ja, ja... I què en penses sobre l'educació inclusiva i quina relació creus que té amb l'educació social?

ES1: Jo crec que l'educació inclusiva és com una utopia, perquè no..... EI-CP

Falten molts recursos econòmics, molts recursos de gent. Realment amb 25 alumnes a l'aula amb tota la diversitat que hi ha... o sigui ja només parlant de Salt la diversitat cultural que hi ha i llavors, diversitat de diagnòstics, no? Que si tenen TEA, TEL, retards greus d'aprenentatge... Llavors estan tots allà i només hi ha com una aula específica que és la SIEI que es fa amb una educadora, que és una tècnica d'integració social i és una mestra d'educació especial. Ja creuen que amb aquestes dues figures poden assumir tot el volum i realment és com molt complicat. Jo realment l'escola inclusiva és que és molt difícil, perquè... A mi em sap greu perquè és com un tapar forats. Moltes vegades has d'agafar el nen i dir-li què és el que tu necessites? Que és el que podem fer a tu? Com et podem ajudar, saps? Perquè no estem arribant. No s'arriba.....EI-ET.D

Ent: Ja, t'entenc...I creus que l'educació social pot aportar alguna cosa a l'educació inclusiva, per intentar anar-ho treballant o...?

ES1: Bueno, un canvi de mirada en els mestres potser, no? Per exemple, en comptes de posar alumnes més conflictius al final de tot de l'aula, no? Doncs, dir ostres, com ho podem fer? Com ho podem fer diferent, no? És que jo no el puc atendre. Vale, doncs potser podem buscar la manera de que el puguis atendre, no?.....EI-RES

O sigui, jo a vegades em sento una mica corcó. Vaig allà i toco una mica els nassos, saps? Però bueno amb carinyo. Però és una de les coses que he de fer. Jo el meu primer any sempre anava a l'equip directiu i la cap d'estudis un dia em diu: a què et vens a barallar avui? I jo era com, és que jo no em vinc a barallar. I era perquè sempre venia com a dir: aquest nen està passant això, com ho podem canviar, saps? I era com... jo li vaig dient mira, tu tens una filla, no? I va a una escola. Doncs si a la teva filla li passa el mateix i jo espero i desitjo que hi hagi algun mestre o alguna mestra doncs que pugui mirar més enllà, no?.....TP-EP.EV

Ent: Està clar, estem aquí per acompanyar-los. I des del teu centre educatiu com es contempla l'atenció a la diversitat? Quines mesures s'apliquen? Hi ha recursos externs, quines estratègies duen a terme?

ES1: La veritat que hi ha un equip d'educació que atén a la diversitat que és la SIEI. Hi ha dues mestres d'educació especial, més, depèn dels anys, hi ha com una vetlladora que assumeix molt d'aquest acompanyament. I ara s'ha contractat una psicòloga, però més encarada cap a nivells d'aprenentatge o cognitiu de la Fundació Carme Vidal Xifra que parla de neurociència i tot això. Llavors, s'intenta fer com un bànum de què és el que tenim, quins alumnes tenim i com se'ls pot acompanyar. Llavors, hi ha els que se'ls hi adapta el currículum i també tenen com una etiqueta dins del seu currículum. N'hi ha dels que s'adapta el currículum, però no els hi posen l'etiqueta aquesta. Perquè l'etiqueta aquesta ha de passar per l'EAP. L'EAP és qui diu ostres té TEA o és dislèxic. Dins d'aquest ventall no tots passen per l'EAP, perquè o sigui... per aula estarem parlant que potser hi ha de sis a vuit nens que necessiten atenció adaptada. Llavors, també tenen una metodologia de treball que es diu Pla de treball que va molt bé, que no segueixen llibres sinó que segueixen com unes fitxes que els profes adapten. Llavors els profes adapten com tres nivells. Llavors, el nen ja si has acabat el primer nivell, pots fer una altra fitxa i pots fer un altre, que això els hi va molt bé i ho fan de forma autònoma i ells ja es motiven. I dintre del que hi ha...mitjanament. Els que no es poden, potser, adaptar molt bé són els nens que potser estan a tercer o cinquè i no saben llegir ni escriure. Llavors, aquets ja són alumnes de SIEI i a l'aula potser tenen un bloc amb fitxes per pintar i estan tot el dia pintant, excepte quan ve la mestra de la SIEI i hi està amb ells. Aquí sí que costa... Aquests teòricament són els que haurien d'anar a l'escola d'educació especial, però com hi ha ara tot el protocol d'escola inclusiva, doncs no... Si no és que van amb bolquers i se'ls hi cau la baba.....EI-ET.RAD

Ent: Ja, ja... Si no tenen molta dependència a nivell físic ja no els deriven.

ES1: No... A mi em fa patir, perquè aquest any a sisè ja n'hi havia un que per anar a l'institut... No sabíem si anar a l'institut ordinari o derivar a l'institut amb escola d'educació especial. I realment estic com a veure què és el que passa, perquè aquest nen era com... Bueno, dubtàvem. ....EI-ET.D

Ent: Però això ho pot decidir també la família? Hi té paraula en aquest cas? És a dir, dius que ho dubtàveu vosaltres, però la família pot decidir si va a l'institut ordinari o si va a un centre d'educació especial?

ES1: Sí, però si ja les professionals de l'escola no ho tenen clar... tu li dones el vànol a la família quan tu ho tens clar, no? I llavors tu intentes com vendre-ho, en plan mira, és que potser aniria molt bé que anés amb un altre tipus d'escola, saps? Perquè també

estem parlant de famílies que no són blanques... econòmicament... O sigui que no sé fins a quin punt tampoc saben la realitat que té el seu fill. Moltes vegades costava, amb aquesta mare concretament, hi havia molts professionals treballant perquè pogués tirar endavant. Perquè era, o sigui ell era un nen de sisè però la mare feina com si estigués a P5. I era com vale, hi ha això... però no l'has de tractar com un nen de P5, perquè és que no l'estàs ajudant. I llavors, era com ho estem fent? Saps? perquè per ella era molt més fàcil tractar-lo com un nen de P5.....EI-ET

Ent: Ja t'entenc, massa sobre protecció. Però, clar, és el que dius, tampoc no saben com fer-ho... Així consideres que l'escola on treballes garanteix una educació inclusiva per a tot l'alumnat o encara no s'apliquen del tot models que segueixin els principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge. Del DUA, no sé si n'has sentit a parlar?

ES1: No, no. Què és?.....EI-ET

Ent: És com un model educatiu en el qual l'estructura i organització de les classes, s'ofereixen diverses estratègies, diferents recursos, per poder donar resposta a tots els alumnes per tal que puguin seguir el ritme. És a dir, que s'adapti l'escola a tots els interessos i capacitats dels diferents nens.

ES1: A gran gruix, sí. Però, hi ha com més de 7 alumnes, a nivell de tota l'escola, amb un retard greu que no tenen els mecanismes o els mitjans, perquè potser els hi podries fer com un programa amb una tablet, no? i que estiguessin allà aprenent, però el mestre potser no té aquests coneixements, no té aquest temps. Llavors, quan va a la SIEI, sí que se li explota tot això. Però també a la SIEI no saps si haurien d'atendre 8 i n'atenen com 15...O sigui, també els hi costa.....EI-ET.D

Jo crec que també és una cosa nova que s'estan trobant, perquè cada any n'hi ha més i a base de que vagin adquirint més d'aquests alumnes, jo crec que potser ja tindran un calaix d'activitats o recursos.....EI-CP

Ent: D'acord. Hi ha hagut molt de moviment per part d'associacions de famílies que denunciïn l'incompliment del decret d'educació inclusiva aprovat l'any 2017 a través de campanyes com #jotambéhivullanar de l'AFFAC, no sé si n'has sentit a parlar?

ES1: Sí.....EI-CP.DEI

Ent: Doncs, com creus que s'haurien de transformar els centres educatius per tal que siguin inclusius?

ES1: Doncs, això, més personal, i més equipaments també. I realment, jo no sé fins a quin punt és com també universalitzar l'educació, perquè tu vas a una escola i funciona d'una manera, te'n vas a un altre i funciona d'una altra. Cada escola té la

seva manera de funcionar i jo crec que això també el que genera pels professorat, que no sempre està en aquella escola, és arribo, m'haig d'adaptar al model d'aquesta escola, als seus alumnes i ja estem al tercer trimestre i ens hem de preparar la cançó de final de curs. Llavors, és com... no? A mi em fa molta gràcia perquè si tu vas a un CAP mèdic t'atendran igual a un de Barcelona, a un de Girona o a un de Salt. Llavors, intentar aconseguir que l'educació pública sigui igual per tothom. Val que si tu treballes en un bosc, puguis explicar i fer excursions més al bosc, però que no sigui tan canviant. La meua escola té el pla de treball, però de l'entorn és de les úniques que treballen aquesta metodologia. Llavors, jo també crec que fer-ho més fàcil i més universal i també, poder implicar a tot el volum de gent que està treballant a l'administració a generar eines per poder treballar, per exemple, amb nens amb TDA. Ha funcionat molt bé quan estem explicant el cicle de l'aigua tot això; vinga, podeu... Realment, jo penso, tenim tecnologia però és que no l'estem fent servir comunitàriament. Aquí és com sobreviure individualment cada escola, cada...no? Jo crec que els educadors socials tenim com aquesta xarxa de coordinar-nos que és molt més àmplia. Quan em venen i em pregunten tenim aquest cas d'aquest nen que no sé què... jo el primer que busco és com entitats o associacions que hi hagin sobre aquest cas i escric un correu: Hola, bones. Mira, em trobo en aquesta situació, tinc una família que podria derivar i tal...? però crec que a nivell de mestres o d'educació es tan com.. no sé... hi ha com rivalitats o no sé.....EI-CP.DEI

Ent: Si, ja t'entenc... De moment hi ha potser molt encara el concepte d'abans que les escoles són entitats com tancades i aquest canvi de mirada, d'obrir-se i universalitzar-se és tot un procés. Vull dir que al final tampoc no compten gaire potser amb el tema de la participació de les famílies o de la comunitat o amb altres serveis. Vull dir que al final només es centren en el que hi ha a les aules, cadascú té la seva manera de fer i ja està. I això és el que s'hauria de començar a canviar...

ES1: Sí, sí. I que és com molt polític també. Depèn del que tinguis a dins de l'escola vigila què parles i on ho dius, perquè pot ser perds llibertat, podem tenir problemes i és com ostres.....EI-CP.DEI

Ent: Ja, ja... I consideres que és imprescindible la figura de l'educadora social tant a les escoles com als instituts per garantir una educació inclusiva?

ES1: Sí, jo crec que sí.....ESCE-VI

Ent: Tant a les escoles com als instituts?

ES1: Sí, tot i que als instituts jo posaria més d'una figura i depèn de quines escoles també. Els instituts estan molt sols i hi ha tanta feina a fer.....**ESCE-VI**

Ent: Ja m'ho penso. I l'última pregunta, què aporta a la comunitat educativa una educadora social que no faci un TIS, un tècnic d'integració social? En aquest cas m'ho podràs definir molt bé si treballes colze a colze amb una TIS.

ES1: Jo crec que a nivell de... per lo que jo veig, eh? Perquè també hi ha les TIS que han estudiat educació social i que tenen com el background aquest, no? Però si parlem d'una TIS que només ha fet dos anys de cicle, no? Que no s'ha format més després quatre anys amb la carrera. Perquè clar, jo quan em trobo amb una TIS que ha estudiat el cicle i després, ha estudiat la carrera... dic és que estàs més formada que jo. Però, em sap greu no tant contractat com això. No t'estan pagant, o sigui rebaixa, ja sé que tu ho pots fer, benvinguda, endavant, però no et toca. Llavors, jo crec que el tema de redactar informes, coordinació amb serveis externs, tot el que sigui també... hi ha moltes vegades, bueno jo amb el que m'he trobat, eh, confidencialització de dades i tot això, se'ls hi escapa molt de les mans. En el sentit en què tu t'assabentes d'un cas, d'una situació, perquè t'han explicat algo de serveis socials, ràpidament ja estan parlant amb el mestre, explicant-li...Llavors, jo soc més previsor, més... Bueno és una cosa que hem de saber, però deixem a veure com està aquest nen, perquè si no ja li transmetem tota aquesta informació a la mestra i aquesta ja el mira amb una altra mirada, ai pobret, el que li està passant, estiguem pendent d'ell... Llavors, això tampoc ajuda, no? O sigui, coses així de jugar, no, que és important saber o no, el tema d'elaborar informes. També moltes vegades, a l'hora del llenguatge, també, de què dius i què no dius... I més coses així. Que també són coses que costen molt d'explicar i dir-li a algú que no ho està fent. Com li traspasses, no? Perquè si això veig que no ha de ser així i... per què? Perquè jo ho tinc al cap. No hi ha cap manera segons digui ben bé com actuar depèn quins casos.....**ESCE-DIFTIS**

Ent: Ja... i com a curiositat, m'he trobat que també hi ha molt de dilema amb el tema de que les educadores socials hagin de fer o no una jornada completa a les escoles o instituts. Tu estàs a favor de que es requereix que hi hagi una jornada completa?

ES1: Sí. O sigui, realment... Sé que hi ha per exemple els EAPS, no? Que tenen una jornada completa però que van a moltes escoles i molts instituts, no? I que hi van voltant i tal... Parla amb un EAP i pregunta-li com està i si està fent útil la seva feina, no? Perquè ells van, posen l'etiqueta i adeu, me'n vaig. O sigui, no fan cap feina. Llavors, què faríem nosaltres si estiguéssim contractades mitja jornada? Aniria i... no

mira, hem detectat que aquests casos de negligència, cita a les famílies... No les conec de res. O sigui, vindria, els hi passaria un full amb unes preguntes, tindria uns indicadors, elaboraria un informe que derivaria o no, segons el que jo vegi aquell dia, no? És que realment jo crec que és que... jo almenys faig molta comunitat amb les mares de l'escola, amb les famílies, amb els recursos, amb els mestres... O sigui que potser jo veig la meva feina més eficient així. Potser algú que té un pensament més de dretes i vol un altre tipus de salvi i no dedicar a aquestes famílies tants recursos. Però jo penso, la meva figura quan no hi era, les escoles també funcionaven, no és que hagin canviat algú.....ESCE-VI

Ent: Ja, és tot un procés de millora.. Perquè tu amb les famílies quan hi quedés és per casos puntuals o ja de forma rutinària busques el moment per trobar-te amb totes elles?

ES1: Jo estic a la porta d'entrada i de sortida. O sigui, sempre estic allà. Com: Hola, que tal com va, ai mira... O parlant de coses: hem de fer la Castanyada, necessito mares, tenim una reunió de l'AFA, perquè tot això també ho promovem nosaltres.....TP-EP.F

Ent: El tema de l'AFA ho gestioneu vosaltres?

ES1: Una mica, perquè no hi ha una dinamització de l'AFA com hi hauria amb una escola del centre de Girona que totes les mares o totes les famílies ja estaven en funcionament. Els hi costa molt, es creuen que no són capaces, que no ho sabran fer... I llavors és com no, si això és molt fàcil, ens reunim, penseu el que voleu fer i ho fem i ja està. Perquè són les mares i moltes mares no parlen l'idioma, acaben d'arribar, tenen molts de fills i no es veuen capaç de poder assumir, no? I jo els hi dic, sí, sí, ja ho farem. Com fer les coses més fàcils. I després sí que hi ha situacions en què cito a les famílies i hi parlo: Ostres, doncs hem vist que el teu fill, per exemple, quan els EAP els cita i li traspassa que té dislèxia, té TDH, té DIL, que no sé què... doncs jo després els cito i li dic: ostres, com aneu? Necessiteu algun recurs? Com ho esteu gestionant a casa? amb l'escola, amb la mestra parleu...saps? Com que és un acompanyament d'aquest aspecte més humà.....TP-EP.F

Ent: Vale, perfecte Sara. Doncs amb això ja acabo les preguntes que tenia preparades pel meu treball. Moltíssimes gràcies per haver volgut col·laborar i et volia recordar que a la transcripció totes les dades seran anònimes i que si estàs interessada, et faré arribar els resultats finals del treball.

10.10.2. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 2

Nom alumne: Laura Roca i Gifre	TFG d'Educació Social
Data de l'entrevista: 14 de desembre del 2023	Modalitat: Virtual
Hora de l'inici de l'entrevista: A les 17:15 h	Duració de l'entrevista: 39 minuts 58 segons
Persona entrevistada: Educadora Social 2	Lloc de treball: Escola B de Figueres

TRANSCRIPCIÓ – 2a entrevista

Entrevistadora (Ent): Hola, Alba. Primer de tot, moltes gràcies per voler col·laborar amb el meu treball de final de grau. Tal com t'he comentat per correu electrònic, aquest té per objectiu conèixer des de la perspectiva de l'Educació Social, la importància de posar en pràctica als centres d'educació primària i secundària models d'aprenentatge que responguin al concepte holístic de l'educació inclusiva; així com visibilitzar la importància de les educadores socials en aquests centres. A continuació, gravaré les preguntes d'aquesta entrevista per poder fer la transcripció posterior, i recordar-te que les dades que apareixeran en el treball són totalment anònimes. Si et sembla bé, comencem per la primera pregunta. Si em pots fer una breu presentació, sobre qui ets, quins estudis has realitzat?

Educadora Social 2 (ES2): Em dic Alba, soc de Barcelona però vaig venir aquí a treballar (Figueres). Anteriorment era integradora, bueno, vaig acabar la carrera.....TP-FAC
i vaig estar treballant en diferents sectors fins que es va obrir la borsa d'integradors socials i vaig començar a treballar com a integradora social a dos o tres instituts del Baix Llobregat, Vallès Occidental, etcètera.....TP-EP

Ent: Vale, perquè tu has fet el cicle formatiu de grau superior d'integració social o tens la carrera d'educació social?

ES2: Jo tinc la carrera d'educació social però... bueno hi vaig accedir des d'un cicle superior d'educació infantil. I el fet de jo en aquell moment, ara per exemple no et deixen entrar a la borsa d'educadora d'educació especial a la Generalitat. Però, en aquell moment sí que et deixava accedir tant a integració social com a educadora d'educació especial, com a grau superior, perquè no especificava quin tipus de... I el fet de tenir educació social que era educació superior, doncs ja et donava... ja podia accedir com a integradora social..... **TP-FAC**

I vaig estar uns quants anys treballant com a integradora social sempre a instituts..... **TP-EP**

I bueno, em vaig anar formant, vaig fer el màster del professorat a la UB. L'educació social també a la UB. I un altre màster de Dret de Família i infància de la UB. I doncs bé, amb diferents cursos, històries..... **TP-FAC**

i va ser a partir del 2020 que es va obrir la borsa. Bueno no hi havia borsa en realitat. O sigui, van sortir 75 places. I vaig tirar currículum... i això. Després em van entrevistar de Lleida i de Girona. Jo volia apropar-me aquí pel gironès, a Figueres. Bé, per coses de la feina de la meua parella. I ja tenia la intencionalitat d'apropar-me. I bé, doncs això va ser tant com a parella, com a professionalment, per créixer i vaig arribar a una escola, aquesta on soc ara de Figueres. No havia treballat mai a una escola. I va estar bé per veure les dues visions, les maneres de fer o quins serien... O sigui és molt diferent un institut que una escola per molts motius..... **TP-EP**

Ent: D'acord, perquè tu com a educadora social ara estàs en aquesta escola de Figueres i has estat en algun institut contractada com a educadora social?

ES2: No, he estat com a integradora. Però, què passa? Aquí, per això hi ha la lluita dels integradors socials, que ho entenc, eh? Però potser no estaven fent les funcions que tocava. Perquè eren més funcions d'educadora social. El que passa que com que, bueno, això és una realitat, cobren menys, feia falta aquella figura i de fet no n'hi havia tants, o sigui, de fet, abans del 2017, que és quan es va obrir per segona vegada la borsa d'integradors, o segona o tercera vegada, n'hi havia molt pocs. Va ser a partir del Covid que es va triplicar..... **ESCE-DIFTIS**

Ent: Ja, ja. I així en aquesta escola hi estàs des de l'any 2020, no?

ES2: Sí, de la primera convocatòria.

Ent: D'acord. I quines funcions fas i a quins espais? És a dir a les aules, amb tot l'alumnat, al pati... Com funciona la teva rutina?

ES2: Buf... no tinc rutina perquè surten bolets, no? -Riem totes dues-. A veure, jo com dic, l'integrador social potser no tocava fer aquelles funcions. És per això que ara reclamen doncs ostres hi han educadors socials quines són les teves funcions i quines són les meves, no? Perquè en moltes ocasions era qui feia de pont entre els serveis socials, EAP, EAIA o el que fos.....**ESCE-EF**

Sobretot a instituts que era quan... Per això dic que als instituts és quan et trobes amb el problema de que no s'ha fet prevenció des de primària. Llavors, és quan ja peten les coses, que si autolesions.....**ESCE-VI.E**

Ent: Sí, sí, ja s'ha de córrer.

ES2: Sí. Aquí a primària, doncs, ja et dic els meus companys a Girona. Només hi ha tres instituts a Girona on hi ha tres educadors socials. I tot lo altre són escoles perquè ara es vol treballar molt el tema de prevenció.....**ESCE-VI.E**

Què treballem? Ostres, des que vaig entrar fins ara han canviat molt les meves... O sigui, tinc les mateixes funcions però ha variat molt segons la necessitat.....**ESCE-EF**

Per exemple, el que estem treballant molt ara són habilitats parentals amb les famílies, cosa que abans no treballàvem. Podem treballar també benestar emocional, també amb famílies. Ara hem creat l'AFA, hem ajudat a portar... Que abans no hi havia AFA i amb moltes escoles a sobre, amb màxima complexitat que no... En el meu cas, és una escola que és, bueno, el 96% és nouvingut. Bueno, amb persones sobretot del Marroc.....**TP-EP.F**

Ent: O sigui entenc que aquesta escola també està declarada com a alta complexitat, no?

ES2: Sí, per ràtio i per... Però a més a més, o sigui, clar, culturalment són de primera generació o de segona generació aquests nens o famílies, pares o mares; però, moltes vegades no tenen xarxa associativa, les mares sobretot, i ho busquen moltíssim. El tema del càstig, el tema de treballar totes aquestes coses i formar part d'algo. Doncs és una cosa que es treballa molt.....**TP-EP.F**

Ent: I aquestes tasques com les realitzes? Vull dir clar, treballes, entenc que treballes molt amb les famílies i com ho fas? Concertes reunions o com ho gestiones?

ES2: Amb les famílies doncs, entre el director, bueno, tenim una CAEI social, que és formada per una integradora, una educadora, una treballadora de l'EAP i el director. I ens reunim. Primer de tot, decidim quines actuacions es poden fer tant en nens com en famílies. I a partir d'aquí, es fan comunicats per tal de fer votacions o per generar algunes... O sigui, i porta a porta, anar trucant a cada una de les famílies que hi ha aquest curs, que hi ha això altra. Després també com que ens coordinem amb serveis socials i amb l'EAP, doncs des d'allà també fan pressió de: ehh, que sabem que hi ha aquest curs, per tant és interessant que hi assisteixis i tal. I intentem anar bastant a la una en aquest sentit.....TP-EP.F

Ent: D'acord. I tutories grupals o individuals amb els nens en fas?

ES2: Sí. Sobretot cicle superior pel tema de traspàs de primària a secundària. I veure aspectes emocionals, higiene... després també tot el tema de gènere. Més en la seva cultura. Bueno, no està massa acceptat... I bueno, diferents aspectes. També el tema d'autoestima. No ho sé. Potser m'estic esplaiant, eh? Digue'm-ho tu també.....TP-EP.F

Ent: No, no, ja em sembla bé. Com més informació al final millor per poder-ho valorar i comparar-ho també amb les altres educadores. Vull dir està perfecte. Per aquest curs 23/24 el CEESC va anunciar que les funcions de les educadores socials a les escoles ja eren clares i oficials. Aquest comunicat ha implicat algun canvi en les teves tasques i funcions del centre?

ES2: Sí. O sigui no ha implicat un canvi... A veure, eren molt similars al final. O sigui, tu quan... És que no ha variat massa. Sí que s'han implementat algunes.....ESCE-EF

Ent: Vale, que no es feien potser, no?

ES2: Sí que no es feien o que, per exemple, amb el projecte de convivència, bé, ara ja el nou... bueno el COCOVE, la figura del COCOVE i.....EI-ET.RAD

Ent: No la conec aquesta figura. COCOVE es diu?

ES2: Coordinador de convivència?.....EI-ET.RAD

Ent: Ah, vale.

ES2: O de benestar emocional i tal... Clar des de tots els sectors, tant treballadors socials com educadors socials i tal, s'ha reclamat molt el fet de que, clar, aquella persona de convivència doncs poguéssim ser nosaltres. I en el meu cas, penso que formo part de la comissió. Potser no soc, com que no soc docent, no puc tenir una coordinació perquè no me la pagaran. I més quan nosaltres el que hem de lluitar és

per la nostra continuïtat i que baixem des del... O sigui, al ser personal d'atenció educativa, serem suport, no? Però bueno, és igual. Això és una lluita que a mi em sembla molt bé. Però bé, ja només formar part ja és un passet, saps? El projecte de convivència l'estem creant. Tot i que no siguem aquesta figura de coordinació, doncs potser anteriorment no se'ns contemplava en aquest aspecte, no? sinó que era més... Bueno és que jo en el meu cas he tingut canvi d'equip directiu.....ESCE-EF

Ent: Clar, això també ha promogut canvis, no?

ES2: Exacte. I llavors no és des d'aquest any sinó des de l'any passat que potser hi ha hagut més moviment.....TP-EP

Ent: Vale. I com a curiositat, a la teva escola també hi ha TIS, hi ha integradores socials o només hi ha educadores socials?

ES2: Sí, sí també hi ha una TIS.....ESCE-DIFTIS

Ent: Ah, sí? I estan ben diferenciades les vostres funcions o teniu disputes?

ES2: A veure hi ha algunes que no estan ben diferenciades. Però bueno, jo penso que també és qüestió de bona voluntat i vale, doncs mira... És a dir, jo tinc clar que jo em posaré en contacte amb serveis socials. I la integradora també ho té clar. Però per exemple, amb un tema d'AFA o si s'han de... Que és potser més funcions meves de família, però a dintre del seu pla també està integrat d'alguna manera, perquè és un treball amb famílies i tal, doncs anem amb equip. I si no és per aquí, o sigui, jo penso que ja va per aquí el departament de dir, ostres al final quan tu eres una integradora et trobaves com un bolet, no? I a mi m'ha passat moltes vegades de dir, vale, tots son docents i que fot aquesta que està entrant i que no hi ha... En canvi, al ser un equip, pots fer més força. I jo penso que sí, que en el meu cas, jo estic contenta perquè ens complementem molt en quant a funcions i si no estem d'acord, sempre ho acabem de parlar. I l'equip directe també té molt clar els rols de cada una.....ESCE-DIFTIS

Ent: Perfecte. I més enllà d'aquestes funcions professionals, quin consideres que és l'encàrrec institucional de l'educació social a les escoles i als instituts? O sigui, la finalitat global? Quin és l'encàrrec perquè hi han d'haver hi educadores socials a les escoles i instituts?

ES2: Per què? Doncs perquè és una figura que... Bueno, que perquè cada cop hi ha més violència, primer de tot. I si no hi ha una prevenció, anirem posant policies per tot arreu... Penso que, o sigui, que s'ha de valorar aquest punt de vista més social, perquè hi ha cada cop el perfil que et ve d'alumnat sigui amb pocs recursos socioeconòmics o amb depèn de quines necessitats socials, no? Té més mancances.

Per què? Perquè els pares no són a casa, perquè bla bla bla bla. I penso que és molt important que s'instal·li a tots els centres educatius. Perquè si no, o sigui, és important tenir una mirada global. I penso que és una figura que no pot fer qualsevol. Igual que jo no puc fer de profe o no puc fer d'això, dir que una persona que no està formada per fer aquestes... I quan dic qualsevol em refereixo, o sigui, jo no soc docent. Bueno, soc docent,estic en llista de docents però ara mateix no soc mestra. Però no em fotis a fer un mestre classes de valors, per exemple, perquè posarem una pel·li o no sé què... En canvi, doncs no vol dir que jo faci la classe, però que si et sembla bé aquesta dinàmica, que tu que detectes quines mancances hi ha a l'aula o vols treballar el racisme o vols treballar el dia de la dona o vols treballar el que sigui, et faig una proposta o fem-ho conjuntament. Però que ja no només és sensibilitzar a l'alumnat sinó també al professorat. És important.....ESCE-EI i ESCE-VI.

Ent: Està clar. I en el teu cas com és valorada la teva feina per la resta de professionals del centre? Tens poder de decisió i tal? Reconeixen la teva feina?

ES2: Sí. A veure costa...Al principi costava molt, o sigui a veure.....TP-EP.VC

Ent: Què fas aquí, no? Devia ser la pregunta.

ES2: Exacte. Qui és aquesta persona que està aquí en el seu despatx? conjuntament amb una integradora social que tampoc mai n'hem tingut. És a dir, en el meu cas es van implementar les dues figures en el mateix moment, tot i se'n de màxima complexitat des de feia anys. I va ser, i ara aquestes què fan? ostres, passen aquí i analitzen a veure, fent sociogrames, analitzant quines són les relacions entre l'alumnat o què fan tal... Poc a poc han anat veient que potser no a curt termini, però igual que passa amb tot el tema d'educació, vas veient resultats. I resultats vol dir que no es barallen al pati o que són capaços o intenten de fer una mediació o et parlen de què és l'empatia o què és el sexisme o quines diferències hi ha entre els homes i les dones tenim, si tenim els mateixos drets i tenim sentiments iguals, que som diferents però iguals... Bueno diferents aspectes que si no s'haguessin treballat perquè ja és la tercera... o sigui a més a més és la tercera llengua d'aquestes criatures, perquè segurament sabran el francès, el marroquí i el tercer és el català. Doncs, ja no només per vocabulari sinó per interioritzar que.... Bé, per posar paraules a les coses en comptes d'anar directament a hòstia directa.....TP-EP.VC

Ent: Està clar. I què en penses sobre l'educació inclusiva i quina relació creus que té amb l'educació social?

ES2: Ahir vaig fer una formació d'educació inclusiva que s'ha penjat a l'Xtec. Ja te la passaré, si la trobo... Bé, educació inclusiva penso que estan apretant moltíssim, ja no només a nivell... O sigui, des del decret del 2017 aquest d'inclusió, on van començar a... Penso que estan apretant molt amb el tema de necessitats educatives específiques, diferències a nivell acadèmic, a l'educació per a tothom, i d'altra banda, també estan incloent-hi tota la part d'aquesta social o... I penso que hi ha gent que mestres de fa mil cinquanta anys que són més escèptics a tot això, però que a poc a poc es va fent un treball.....EI-CP

I penso que aquí falten recursos, en comptes de fer-nos un contracte de tres anys i al cap de dos anys, doncs... ens haurien de fer estructurals, jo penso. Igual que una psicopedagoga és necessària, potser una especialista també a nivell social és... I cap aquí m'emprenyo, no? Perquè estan donant molts diners a les escoles per material i històries, però després d'aquests diners no es poden utilitzar per contractar personal. Quan el que fa més falta és personal i està molt bé l'educació inclusiva. Cada cop s'estan fent més coses i van posant més professionals, però sembla que encara estan una mica reticent aquest aspecte. Potser ho preguntaves des d'un altre punt de vista, no sé..... EI-CP,DEI i ESCE-VI

Ent: No, no, ja em serveix. I tant. I ara la pregunta era aquesta, a veure l'educació social què creus que pot hi pot aportar perquè les escoles i els instituts garanteixin una educació inclusiva?

ES2: Doncs precisament, ja et dic, no només els nens sinó els professionals de l'aula, que no s'ha de segregar. Això de fer grups i petites mitges miquetes. Al final tu estàs separant de l'aula a totes aquestes criatures. A no ser que sigui per fer un treball més intern o fer una aula d'acollida i tal. Però no segreguis perquè això no és inclusió. I llavors veure que, o fer veure no tothom té la mateixa motxilla i que per tant, no pots demanar uns deures, perquè els mateixos deures són segregadors a tot l'alumnat. Hi ha diferent tipologia d'alumnat. Doncs són petits... És que és la gota malaya. Jo penso que som els toca collons de... -Riem totes dues-. Perquè... Què fas aquí? O sigui, fitem el dit a la llarga o serveis socials, eh? Que no hi ha la beca aquesta de no sé què... I som els pesats que estem allà donant el botonet.....EI-RES

Ent: Sí, clar despertant consciències una mica, no?

ES2: Sí, sí, i formant comunitat.....EI-RES

Ent: Està clar. I des del teu centre educatiu com es contempla l'atenció a la diversitat? Quines mesures s'apliquen? i recursos externs en teniu? Teniu nens amb diversitat funcional?

ES2: Diversitat funcional no, tenim més a nivell TEA, cognitiu. Bé, hi ha la psicopedagoga, també hi ha mestres d'educació especial, audició i llenguatge. Si hi ha tema de conducta que va més enllà o TDAH, o més enllà de... Incontrolables. Es crida al CREDITIC que és per tot el tema de conducta i veure com mesurar tot això i quins protocols establir per tal de... Bueno, t'assessora, fa un assessorament i et va fent un seguiment de tot això. I m'has dit quines...?..... EI-ET.RAD

Ent: Sí, tot això. Quines mesures s'apliquen i si teniu recursos externs que donin suport per atendre aquest tipus d'alumnes?

ES2: El CRP, sí. En el cas de que, per exemple, un nen amb diversitat funcional, o tingui una discapacitat visual o que està... A través de la Seguretat Social se li està establint que aquell nen tingui una discapacitat confirmada i que per tant pugui tenir una persona cuidadora a la qual... O sigui, que puguin ser els pares els cuidadors i se'ls hi pagui, bàsicament. O que puguin accedir a certs del CRP, certes coses per ajudar-lo en el seu dia a dia. A nivell pedagògic, no.....EI-ET.RAD

La veritat és que sé això, sé que hi ha més coses però que no s'arriba a l'aula. O sigui no hi ha una llista d'espera així de gran.....EI-ET.D

Ent: D'acord... I aquests alumnes en concret, els que em comentes que tenen per exemple, autisme o TEA, els separen de l'aula o s'intenta que segueixin el ritme?

ES2: S'intenta i que hi hagi més suports per exemple, o en comptes de fer desdoblaments, doncs que hi hagi més suports a l'aula d'un altre docent o d'una persona... tenim TEI també o que més... vetlladores també en tenim. O mateixos mestres o nosaltres. Per això et dic, potser no són les meves funcions, però aquesta criatura té darrere, no només a la part d'aquesta part de discapacitat o de diversitat...Quan dius diversitat funcional a.... físic, mental...?..... EI-ET.RAD

Ent: Sí, sí, a tots els que tinguin alguna discapacitat, vull dir. Diversitat funcional ja és un terme que engloba això, si tenen discapacitat física, intel·lectual, vull dir, que ho engloba tot, ja que fa referència a diferents maneres de funcionar com si diguéssim. És més genèrica. Hi ha gent que hi està a favor d'utilitzar-la i hi ha gent que està en contra perquè ho considera com un eufemisme, saps? Vull dir, també hi ha una mica de controvèrsia.

ES2: Vale, no, jo... O sigui, sé això. Però pensava que et referies a física més aviat. O sigui, en tenim molts.....EI-ET

Ent: Molts perfils diferents, no?

ES2: Exacte. TDAH, també. Sobretot TEAS. I doncs això.....EI-ET

Ent: I tu consideres que l'escola on treballes garanteix una educació inclusiva per a tot l'alumnat o encara no s'apliquen del tot models que segueixin els principis del disseny universal de l'aprenentatge? El famós DUA, no sé si et sona?

ES2: De fet, o sigui el que et passaré té a veure i... Bé, té a veure no, o sigui, et parla d'això però a més a més de.. Jo penso que sí, perquè precisament el que diu és el que...una de les coses que diu és que no és el mateix la inclusió, no és el mateix la segregació que la.... hi havia una altra paraula.....EI-CP

Ent: La integració, pot ser?

ES2: No, no era integració, era una altra paraula que era... Bé, ja t'ho diré o ho veuràs allà. És més, o sigui, la integració és un vale, estic a dintre, però.....EI-CP.S

Ent: Però fem diferències.

ES2: Fem diferències. O sigui, jo per exemple, et convido a una festa però tu t'has d'estar al raconet.....EI-CP.S

Ent: Sí, tal qual.

ES2: Sí, jo penso que fa... O sigui, serveix bastant i que a l'escola sí que s'està fent. I cada vegada més. He de dir que en el meu cas el director, el nou director, és educador social.....EI-ET

Ent: Ah vale! Així també hi ha molt d'avantatge.

ES2: Hi ha estat a justícia.....EI-ET

Ent: Està molt bé. Té una altra perspectiva també. Molt bé... I de les últimes preguntes...Hi ha hagut molt de moviment per part d'associacions de famílies que denuncien l'incompliment del decret d'educació inclusiva aprovat l'any 2017 a través de campanyes com #Jotambéhivullanar de l'AFFAC. Et sona a tu aquest moviment?

ES2: Em sona a aquest moviment però en el nostre cas no.....EI-CP.DEI

Ent: D'acord i com creus que s'haurien de transformar els centres educatius per tal que siguin inclusius?

ES2: Primer de tot posar personal. Incloure les figures de... Ja no només et dic d'educadors sinó dels integradors. Aquests que estan de programa també penso que... Però que haurien d'anar de la mà com si fos un departament igual que es fa a

secundària. Però en comptes de fer el departament d'orientació, doncs fer el departament social. Perquè al final el d'orientació té la psicopedagoga, no sé què, el que està a l'aula d'acollida que ara ja no es pot fer l'aula d'acollida però al final es fan xurros perquè això sigui així. I després hi ha la integradora o hi ha la integradora i l'educadora. Doncs hi ha d'haver un departament que es dediqui a això perquè si no al final sempre ho anem a apartar.....EI-CP.DEI

Ent: Ja, està clar. I consideres que és imprescindible la figura de l'educadora social tant a les escoles com als instituts per garantir una educació inclusiva?

ES2: I tant!.....ESCE-VI

Ent: I tu els posaries a jornada completa que això hi ha una mica de discrepàncies a vegades? En jornada completa a tots els llocs?

ES2: Sí, sí. I tant.....ESCE-VI

Ent: D'acord. I aquesta que l'havíem comentat una mica abans... què aporta l'educadora social a la comunitat educativa que no faci un TIS, un tècnic d'integració social?

ES2: Que no ho faci? Jo penso que la visió és diferent. És una visió, vull dir, jo no soc integradora, però pel que veig, en el meu cas, he de dir que treballant amb dues integradores socials amb les quals he treballat, una només era integradora i l'altre... a veure... és integradora, té filologia, però sempre ha estat en moviments socials i de fet volia fer educació social. Té una altra mirada.....ESCE-DIFTIS

Ent: En quin sentit?

ES2: Que veu el territori. No és allò d'atenc allò i soluciono el problema, sinó allà on hi ha un problema hi ha una oportunitat. Jo penso que és això, aquesta mirada de dir tenim aquest problema, tenim aquests... Encara que no siguin visibles aquí a Figueres, ens passa que a diferència de Barcelona, o sigui, tu t'escaparàs un moment de Barcelona i no hi ha res, no hi ha recursos, no hi ha centres oberts...No hi ha... Doncs crea'ls, saps. Agafa i posa't en contacte amb el Museu del Joguet i fes una activitat amb l'AFA per tal de... I llavors a partir del Museu del Joguet agafa i digues totes aquelles famílies que han donat o han fet intercanvi de joguines o montes una història per tal de que aquella família doncs li sigui accessible arribar a la cultura. Tot això és un exemple, no? Comences a veure mil exemples que ostres potser aquella persona no era conscient de que hi havia això en el seu territori o no tenia cap company al qual poder-se recolzar o hi ha tal recurs que no s'havia accedit per A, B,

C, D... I també el tracte amb l'infant és diferent, jo penso. I amb les famílies. Veure el potencial.....ESCE-DIFTIS

Ent: També hi ha diferents objectius, no? Podríem dir?

ES2: Molt, molt. I capacitats d'anàlisi, també penso. Més eines, més ventall de dir, doncs aquí podríem fer a... Vull dir, no ho sé. Al tenir diferents branques dintre de la carrera, encara que ens donem compte al sortir... Dir hola bon dia, he de fer una contenció i això no m'ho han explicat, no? Però... jo penso que et dona eines, perquè és això... vull dir, fer créixer a tota la comunitat, no només famílies que... les famílies aquelles pobretes, m'entens?.....ESCE-DIFTIS

Ent: Sí, sí, a totes. Sense discriminar.

ES2: Sense discriminar. Però les que ja tenen un nexa social o que tenen serveis socials al darrere, les altres poden tirar d'aquestes. I si poden tirar d'aquestes... O sigui és un dominó que... I veure les prioritats dintre de l'escola. O sigui, tu no pots veure la prioritat i acabar d'entrar com un bolet i dir aquestes són les meves funcions.....ESCE-DIFTIS

Ent: Ja, ja. Està clar, t'has de fer el teu lloc, una mica.

ES2: T'has de fer el teu lloc i penso que cada cop més s'escolta. Els meus companys de Girona estan molt contents. El primer any es treuen dels pèls, eh? Però...TP-EP.VC

Ent: Bueno, però està molt bé que hagi anat a millor, no? Que no fos al revés, que hi hagués molt bones expectatives i que després anés malament, no? Doncs ha sigut al contrari. Us heu anat guanyant aquí nom i reconeixement. Que això és del que es tracta... Doncs, perfecte Alba, amb això ja acabo les preguntes que tenia preparades pel meu treball. Moltíssimes gràcies per haver volgut col·laborar i et volia recordar que a la transcripció totes les dades seran anònimes i que si estàs interessada, et faré arribar els resultats finals del treball.

10.10.3. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 3

Nom alumne: Laura Roca i Gifre	TFG d'Educació Social
Data de l'entrevista: 15 novembre del 2023	Modalitat: Presencial
Hora de l'inici de l'entrevista: A les 9:45 h	Duració de l'entrevista: 50 minuts 37 segons
Persona entrevistada: Educadora Social 3	Lloc de treball: Institut C de Banyoles

TRANSCRIPCIÓ – 3a entrevista

Entrevistadora (Ent): Hola, Maria. Primer de tot, moltes gràcies per voler col·laborar amb el meu treball de final de grau. Tal com t'he comentat per correu electrònic, aquest té per objectiu conèixer des de la perspectiva de l'Educació Social, la importància de posar en pràctica als centres d'educació primària i secundària models d'aprenentatge que responguin al concepte holístic de l'educació inclusiva; així com visibilitzar la importància de les educadores socials en aquests centres. A continuació, gravaré les preguntes d'aquesta entrevista per poder fer la transcripció posterior, i recordar-te que les dades que apareixeran en el treball són totalment anònimes. Si et sembla bé, comencem per la primera pregunta. Si em pots fer una breu presentació, sobre qui ets, quins estudis has realitzat?

Educadora Social 3 (ES3): Vale, em dic Maria. Tinc 38 anys, jo soc educadora social i pedagoga.....TP-FAC

Aquí a l'institut exerceixo com a educadora social i fa uns 13 anys que estic en aquest institut. En una jornada, que això també ho comento, clar, jo vinc d'una empresa externa que contracta l'institut. L'institut contracta els serveis d'aquesta empresa i jo faig una jornada setmanal de 15 hores en aquest institut. Això vol dir que vinc tres dies a la setmana. I no ho faig tota la jornada sencera, per exemple avui començo a dos quarts d'onze.....TP-EP

Ent: D'acord. I la teva experiència laboral com a educadora, quina és a les escoles i instituts? Has treballat només en aquest institut, has treballat també en alguna escola?

ES3: Jo quan vaig acabar de sortir de la carrera, em vaig posar a treballar en un CRAE. No em va agradar gens l'experiència, també era molt època de Nadal i era un cobrir tornos però sense sentit. I aquí em va sobtar bastant i vaig tenir l'oportunitat al gener que hi havia una empresa que es creava de nou que va comptar amb mi i vaig començar a treballar ja directament a instituts. Vaig estar a l'Institut de Celrà, a l'institut de Cassà, combinava, és a dir, havia fet deu hores a cada lloc o dotze, i al cap d'uns anys vaig entrar aquí.....TP-EP

Ent: D'acord. Jornada completa a cap lloc, oi?

ES3: Jornada completa a cap lloc. Sempre l'empresa, i això sí que és important. En el meu cas, ha vetllat que tingui una altra jornada perquè si no seria impossible que portés 13 anys a un institut. La jornada de amb més hores és de 15 hores i fa dos cursos que la faig, és a dir, des de la meva segona baixada a la maternitat fa res, dos cursos queestic a 15 hores, abans estava a 12 hores, sempre he estat a 12 hores.....TP-EP

Ent: I quines funcions fas i a quins espais, és a dir, a les aules amb tot l'alumnat, al pati, al despatx? Com et distribueixes la jornada?

ES3: Bé, una mica l'objectiu general del centre, perquè jo també sempre quan arriben l'alumnat a primer d'ESO em vaig a presentar la meva figura. Per això fa uns anys que ho faig i va super bé, perquè ja et coneixen, d'entrada. I sempre dic que el meu objectiu màxim és vetllar per la convivència del centre. A partir d'aquí, jo quines funcions faig? Faig la coordinació del projecte singular de centre. El projecte singular es diu Projecte Pots i és un projecte adreçat a l'alumnat de tercer i quart d'ESO, 15 a 16 anys, que fan pràctiques a una empresa en aquest cas els dies de la setmana, dimarts i dijous i els altres tres dies venen a l'institut. Jo soc la figura a nivell d'empresa. Per tant, recerca d'empreses, seguiment de l'alumnat en aquestes empreses, els faig una hora conjuntament amb l'orientadora de tutoria, també fem un quadern de seguiment i treballem en més aspectes laborals, de riscos i així, que tingui una mica de sentit amb el que estan fent. I després formo part d'aquestes avaluacions d'aquests alumnes...TP-EP.F

Ent: Una curiositat que tinc, a aquests projectes hi pot accedir tot l'alumnat o son només per aquests que tenen adaptacions curriculars?

ES3: No. Aquests projectes singulars, em sembla que ja es fan tots els instituts, però cada institut ho organitza a la seva manera. Sí que hi ha un criteri que és que cal ser alumnat de 15 a 16 anys, això segur, però després com ho vulguis enfocar, no té res a veure amb cada institut. Depèn de moltes coses. Hi ha instituts que tenen aules obertes i aquí no hi ha aula oberta. I molt sovint aquest alumnat de presentació formal forma part de les aules obertes. Aquí, com que no hi és, doncs ja no és això. El criteri que teníem, a més aquest any ha canviat una mica el criteri, el criteri que teníem fins ara era un projecte que estava ubicat a tercer d'ESO per a alumnat repetidor. Això vol dir que amb el projecte no tenien el graduat, però quan acabaven el curs era, com que ja anaven a fer els 16 anys, era o ens anàvem a PFI o ens anàvem a fer un quart amb un any més. Perquè vol dir que hem aprofitat molt el tercer repetir amb aquest projecte. Però aquest any és el primer any que tenim dos alumnes que són de l'any natural que els hi toca, quan van entrar a tercer era amb l'any que els hi tocava. Però era una cosa que ja es veia a primer, a segon, que aquests alumnes necessitaven aquest projecte. Per tant, ara tenim projecte a tercer, per l'alumnat repetidor, i a quart, per a aquests dos alumnes. I aquests alumnes, tenim alumnat, és a dir, aquí no tenim aula oberta, però hi ha el grup PIM, que és un grup reduït, flexible. És un grup reduït d'uns 15 nanos, alguns són a dintre d'aquest grup i d'altres no. I tenim perfils d'alumnat conductual, però altre alumnat que està desmotivats del sistema educatiu i això és com l'impuls per a veure si avancem. I a més a més, com més sentit pels repetidors, per no tornar a fer un tercer normal, no? Una altra vegada el mateix, es planteja això a la família. Per exemple, aquest any dels quatre que van repetir, dos han acceptat el projecte, un no, i l'altre al final ha anat a un altre institut. Per tant, s'intenta això. I ja et dic que tenim un alumnat que està en el grup flexible i l'altre no. Aquests alumnes tampoc no fan cap grup a part. És a dir, ells el dilluns i el dimecres i divendres, com en aquest institut, fan les matèries curriculars. Això sí, si van al grup flexible, doncs les mates en lloc de fer un nou grup classe general, van amb aquest grup reduït. Que a més és la mateixa. S'està fent mates a nivell classe i el grup reduït amb un altre professor.....EI-ET.RAD

L'únic que sí que hi ha una hora que ens trobem per fer tutoria, això sí.....TP-EP.F

Ent: Individuals o grupals?

ES3: Grupals amb el grup POTS.....TP-EP.F

Nosaltres també la línia de grup pots màxim són 9 alumnes. En aquest any en tenim cinc. La previsió és que el curs vinent n'entri algun altre, però en tenim cinc. Vull dir que, és un grup molt reduït. Altres instituts el tenen a 20. El nostre és un grup reduït i podem

mantenir que vagin al seu grup classe que
 toqui.....EI-ET.RAD

Sí que després la dificultat que hi ha és que, quan s'organitzen els horaris, s'intenta que
 les matèries matemàtiques, català, castellà es puguin fer majoritàriament dilluns,
 dimecres i divendres, però de quatre hores de mates és impossible que hi tinguin cabuda
 aquí. Què passa? Es perden a vegades una hora d'alguna matèria. Però, després amb el
 professorat i l'equip d'orientació, ja s'intenta equilibrar, perquè només siguin avaluats per
 les hores que venen.....EI-ET.D

Tornant a les meves funcions. Després hi ha dinamització del pati. Més que dinamització,
 presència al pati. Els tres dies que vinc faig el pati. Ara mateix aquest any el pati és una
 franja horària de les 11h a 10h i a les 11.45, vale? I jo no tinc assignat cap zona de pati,
 com hi ha professor de guàrdia que sí; doncs el meu objectiu és voltar, observar, aprofitar
 per parlar.....TP-EP.F

Ent: D'acord, però no fas cap activitat en concret, oi?

ES3: No. Sí que de vegades, per exemple, després del COVID, que la cosa era molt
 aquests aquí i aquests allà, doncs pots proposar, no? I vaig pensar, ostres, aquí s'ha de
 dinamitzar alguna cosa. I vam dir, mira, doncs, a cada aula intentem ficar jocs de taula i
 quan els nanos vagin a fora puguin agafar aquests jocs de taula i que no sigui una cosa
 només mòbil. Ara aquest any s'ha produït el mòbil, eh? Però, vull dir que ens havia
 passat que la dinàmica del pati quedava com molt estancada. I a part que aquí el
 Departament d'Educació dinamitza els patis, el propi Departament. Fan tornejos... És a
 dir, jo observo, faig presència i ma mi em serveix molt per parlar amb nanos perquè rebo
 totes les incidències de l'Institut i per tant, si ara al matí ja l'he vista, doncs al pati i puc
 parlar un hora i dir, eh! Què ha passat? I intentar reconduir-lo una mica. Després
 gestiono l'aula de convivència i reflexió. És l'aula d'expulsats de l'Institut.....TP-EP.F

Ent: Quan hi ha algun expulsat t'avisen?

ES3: No. És un aula que està al costat de la sala de professors, i quan un alumne és
 expulsat de la classe, aquest alumne ha de baixar a l'aula d'expulsats. Allà sempre hi ha
 un profe de guàrdia o jo. Dintre la meva jornada jo hi vaig sis hores. Allà hi ha una graella
 on has d'anotar el nano que ha estat expulsat, a quina hora, quin professor; i el nano ha
 de fer un document explicatiu de la incidència, és a dir, allà ha d'exposar els motius
 sobre perquè és aquí i què faria perquè no tornés a passar. I aquest recull el porto jo, clar
 jo aquest recull, com que rebo les incidències de tots els professors, clar sé el que el
 profe ha dit, sé el que l'alumne expressa. I després ho anem treballant, és a dir, sobretot

aquell alumnat que reiteradament passa per allà o que acumula més incidències, amb aquests acabo fent un treball a llarg termini. És a dir, que anem fent seguiment... **TP-EP.F**

Ent: El seguiment aquest ho quadres, per exemple, amb l'alumne en concret o com ho feu?

ES3: No, sempre amb l'equip d'orientació. És a dir, aquí al centre cada curs té un orientador diferent. Per tant, amb l'orientador pactem, per exemple, ahir em vaig assentar amb l'orientador de primer d'ESO, perquè estem vivint en un primer d'ESO on hi ha elements que detectes importants, i ens vam sentar amb ell per decidir a veure quins jo havia d'assumir per fer aquest treball més a llarg termini. Que en puc fer pocs, eh? Perquè, clar, la meva figura és per tot l'ESO i PFI, que també he intervingut amb nanos de postobligatòria. Per tant, ara fa un mes que faig seguiment a un nano de primer, així cada setmana i ara començaré, divendres començo amb un altre, cada setmana. Però clar, tampoc no puc assumir molts perquè no... ja m'implica una hora i la meva jornada és poca i tinc diferents funcions. Per tant, anem a coordinar-nos i això, però sempre amb concordança i amb orientació. **També formo part de la CAEI, Comissió d'Atenció Educativa i Inclusiva.** Aquest es reuneix els dimecres les dues últimes hores del matí. Jo hi soc. En aquestes reunions hi ha totes les orientadores, hi ha la coordinadora pedagògica, cada quinze dies ve l'EAP. I aquí és on parlem de temes organitzatius, de l'alumnat, dels grups aquests flexibles. I per tant, a mi em va molt bé perquè me'n vaig enterant de coses. Per exemple, si s'ha fet la trobada amb la família tal, jo després puc estar alerta al pati, per exemple. Aquest espai és on jo també exposo el meu treball, els nanos amb els que veig amb més dificultat. Per exemple, ara el pati vaig detectar nanos de primer que van sols al pati. Doncs ho exposes, perquè es pugui treballar i perquè es pugui tenir en compte. Vull dir, que és un òrgan que jo penso que tota figura educadora social hi ha de ser. Perquè a part de tractar tot el que és estructura i organització del centre. Clar, hi ha coses que dictàmens i així... Però després potser també et va bé perquè entens la dificultat d'aquest nano, si a més a més hi sumem la conducta darrere. I alhora soc el pont de coordinació amb tots els agents externs del territori. És a dir, jo coordino els serveis socials, faig les comissions socials de l'Institut, que vol dir, per exemple, aquest mes són, i en vaig fer una, que és la trobada que fem amb l'educadora dels Serveis Socials, l'EAP Social, és a dir, amb la treballadora social de l'EAP i el centre..... **TP-EP.F i EI-ET.RAD**

Ent: I en aquestes trobades, quin és el motiu de la trobada? Què treballeu?

ES3: El motiu de la trobada és fer un traspàs d'informació de l'alumnat que té seguiment de Serveis Socials. És a dir, tenim constància de quin és l'alumnat i aquest dia... Clar aquí al territori de Banyoles hi ha ara mateix quatre educadors. Per tant, t'has d'anar trobant un cada un. Perquè cada un té casos diferents. I després, fem això el traspàs i intentem arribar a acords. A vegades, depèn de l'educador, depenent de tot, costa, però tu manifestes una mica la necessitat del centre o el que estàs observant i ells ens posen al corrent de la situació de casa o el seguiment que s'està fent amb el nano. I bé, són obligatòries pel departament aquestes reunions, però poden tenir sentit perquè estàs fent traspàs. I després em coordino amb agents externs, tipo Càritas i una entitat que es diu Life que tenen una aula d'estudi... el Consell Esportiu he arribat a coordinar. Tenen activitats esportives de futbol net, i a vegades has detectat, per exemple, una agressió a la sortida del Consell Esportiu i fas el feedback per avisar que estiguin alerta o, a vegades, arriben nanos que d'aquí al centre a recursos. Bàsicament amb aquests són els que em centro més, sobretot serveis socials..... **TP-EP.F**

Ent: I amb les famílies també hi fas trobades?

ES3: Sí, una de les famílies que jo tinc del grup, aquest del projecte singular, aquest segur, i després d'altres, amb els que faig seguiment a llarg termini, sí. I amb d'altres, també, perquè a vegades també el que hi hagi una figura educadora social, depèn de què s'hagi de plantejar, també és interessant tant pel tutor com per la dinàmica que pugui haver-hi..... **TP-EP.F**

Sí, clar, jo també, abans no t'ho he explicat, però fa cinc anys, jo hi havia treballat deu anys d'educadora de carrer en els barris d'aquí baix. Per tant, què vol dir? Que molt d'alumnat que és aquí, jo l'he tingut a fora i moltes famílies ja sé qui són. Que això és un plus per l'educador, perquè clar, inherentment tens molt de contacte de nanos i famílies. I això és un luxe. Per això també intimes més, perquè hi ha algun familiar que diu que aquesta ja la conec, perquè l'havia tingut a baix. Per tant, és molt més fàcil si fem una trobada i tu després pots fer el reforç positiu com a educador. Però, si has d'apretar perquè si aquest nano li convindria un esport o li convindria alguna altra cosa... **TP-EP.EV**

Ent: Clar, si ja et coneixen i per la família ets benvinguda, ja no ho veuen com un atac.

ES3: Sí, és un ganxo totalment diferent. Per tant, també faig treball amb famílies. I bàsicament, tot això, no sé si em si em deixo amb una altra funció... Però, bàsicament és això..... **TP-EP.F**

Ent: Perfecte. I per aquest curs 23/24 el CEESC va anunciar que les funcions de les educadores socials a les escoles i instituts ja eren clares i oficials. Aquest comunicat ha implicat algun canvi a les teves tasques i funcions?

ES3: No, perquè jo no formo part del Departament d'Educació. És a dir, això no ha arribat aquí a l'institut perquè no és un centre referent que tingui una figura. Jo m'ho vaig estar mirant... Però, bé, hi ha coses que estic més d'acord, hi ha coses que no tant. Però, clar, també la meua realitat no és una jornada sencera, és una realitat de 15 hores a la setmana.....ESCE-EF

Ent: Aquestes funcions també potser estan més encarades a les educadores que fan jornades completes?

ES3: Sí, a jornades completes i que siguin figures noves, que s'han de reestructurar. És que la dinàmica aquí tothom ja la té molt assumida. I a més estic sent una figura que fa 13 anys que hi és... Hi ha molts profes que porten 13 anys a l'institut, però la majoria no.....ESCE-EF

Ent: Clar, això va ser més a través de l'emergència del COVID que van incorporar educadors i ara ho han hagut de regular.

ES3: Clar, exacte. Hi havia figures d'educadors allà que estaven dient faig patis, potser sí, però o estic a l'aula amb el professor. I aquí va ser com un alerta, jo entenc que hi va haver bastant més alertes i es va dir comencem a regular bé això, que els equips directius tinguin molt clar que ha de fer un educador a l'hora de fer les seves funcions. I com a mínim, els propis professionals entenc i espero que s'ho hagin mirat. I ara tinguin molt clar què han de fer i no assumeixin tasques que no toquen.....ESCE-EF

Ent: D'acord, i més enllà d'aquestes funcions professionals, quin consideres que és l'encàrrec institucional de l'educació social a les escoles i instituts? O sigui, la missió principal d'aquesta figura?

ES3: Jo crec que la missió principal és la resolució de conflictes. La resolució de conflictes, poder haver-hi una figura que pugui donar suport al professorat i tot el claustre en casos que ells no arriben. Jo crec que és aquí. Ara també dependrà molt de com la tinguin ubicada i què acabi fent.....ESCE-EI

Ent: Com és valorada la teua feina per la resta de professionals del centre? En què tens potestat?

ES3: Jo crec que és molt ben valorada perquè la sensació aquesta que coneixes a totes les famílies, quan ara entren nanos a primer d'ESO, molts pel cognom dic, vale, aquest és germà de... germà de... germà de... Clar, això tens molt a guanyat. El profe l'atendrà,

però jo tinc la informació de què hem intervingut amb l'altre què hi ha hagut... Per exemple, ahir amb un cas, aquesta nena de quart podrà pagar les colònies? I després va sortir que el seu germà va venir a l'Institut. I dic, ostres, és veritat el seu germà va a anar a l'Institut fa tres anys: ja ho miro, si va pagar les quotes o no. És a dir, cosetes d'aquestes, clar, donen molt o coneixes les famílies. Si tens un cas de primer d'ESO que ara ha començat, que ara no tenim cap germà... vull dir, l'havíem tingut, però ara en aquests moments no i veiem coses... doncs, clar jo ja conec la família, d'entrada, per tant, algo sé. Potser l'alumne no serà el mateix prototip, però tens aquesta informació extra. Jo crec que és molt ben valorat per això. I, bé, suposo que també per la presència, per ser-hi, per la gestió quan hi ha alguna cosa que s'ha d'actuar ja, s'hi actua. I això també agrada. És una figura que en aquest centre està súper ben arrelada. I no ho dic per a mi eh, ho dic perquè també ja és històrica, té 20 i tant anys que existeix. Està super ben arrelada.....TP-EP.VC

Ent: Sí, sí. Ja no enganxa de nou.

ES3: Ja et dic, jo com a educadora social és un luxe, perquè tinc un horari, però tinc molta flexibilitat. És a dir, em permeten anar a cases de famílies. Vaig a cases de famílies. Si la família no ve o l'alumnat... per exemple, ara, després d'aquí, hi ha un alumne que bueno... és un cas molt peculiar, que fa dues setmanes que està expressant molta violència. Hi ha un canvi de medicació que no s'està equilibrant. És un nano de serveis socials. I ha amenaçat... és a dir, és un nano que ara està a segon, i anteriorment, a primer va tenir una agressió bastant heavy amb un nen. En vistes d'aquests indicadors, el centre de l'equip directiu i inspecció, han decidit que aquest alumne no pot estar al centre i ara s'està esperant la mesura que se li donarà. Mentre no està al centre, això va ser divendres la decisió, des de dilluns que no ve al centre. Doncs dilluns, jo vaig activar que serveis social l'atengués, l'educador referent, perquè a més a més ha estat de vacances. Però bueno, va tornar dijous, jo el dijous el vaig trucar i li vaig dir aquí hem de fer algo. Ell dilluns el va atendre. Ahir no va poder ser (dimarts), però avui jo l'atenc a fora de centre (dimecres). No quedem a casa seva, però tinc un local aquí demanat. I farem una mica de traspàs de saber com estàs, què hi ha... em donaran feina per ell, farà feina amb ell un rato. Vull dir que també penso que és molt important fer això.....TP-EP.EV

Des del COVID cap aquí vaig començar un projecte de l'alumnat expulsat més de tres dies a casa, jo l'atenc fora del centre.....TP-EP.F

Ent: Sí clar, perquè si els expulsen i els envien cap a casa... així només no s'arreglen els problemes.

ES3: Doncs jo els atenc fora del centre. Aquí hi ha un local social de Canaleta, el local social de la Farga, al barri vell... Hi tinc com tres punts.....TP-EP.F

Ent: I se't presenten? Perquè clar, si estan expulsat a casa..

ES3: Sí, perquè vetlles, és a dir, són nanos que ja coneixes, perquè tots els que tenen moltes incidències ja els coneixes. Pots fer-hi més treball o menys, però els coneixes, i per tant, sí. Potser sí, hi ha hagut alguna vegada, algun cas molt complicat que no es va presentar, però jo vaig anar a casa seva. És a dir, al veure que no venia, tinc l'adreça i vaig a casa. I això, fa que ells vegin que estan collats, que a l'hora també t'estàs preocupant per ells, perquè sinó no insistiries tant... I per tant, també al anar a casa d'ell, ahir vaig poder parlar amb la família de la mare d'aquest nano i li vaig dir... i ja està. Bé, que requereix un treball també, perquè per si sols no et vindran. Però com que és una figura que està ben instaurada també fa que funcioni.....TP-EP.EV

Ent: S'ha d'anar treballant, està clar. I què en penses sobre l'educació inclusiva inclusiva i quina relació creus que té amb l'educació social?

ES3: A veure, l'educació inclusiva en si, és a dir, et mires tot el document, és molt maco. Ojalà arribéssim a inclusiva, jo penso que ara mateix l'educació no està inclusiva ni molt menys.....EI-CP

Per què? Perquè una, falten molts recursos, faltaria instaurar figures com la nostra d'educadora social a l'institut, però, a jornada sencera, amb un sentit, amb una estabilitat.....EI-CP.DEI

A vegades, fins i tot penso, bé, jo soc del parer que tampoc no caldria... que aquesta figura seria molt interessant que treballés a fora i a dins. És a dir, que a vegades em fa una mica de por les figures que només estan a dintre l'institut. Perquè pots acabar assumint moltes coses com de funcionariat. I ostres... o que va molt amb un horari, o amb les comunitats de ser funcionari, diguéssim. I clar, jo potser pel meu bagatge, el fet que jo vaig estar vuit anys, potser, treballant aquí 12 hores i fer mitja jornada al carrer. Clar, a mi això m'ha aportat molt, tant per la feina que feia fora, que era un soci educatiu, per a infants i joves, com la feina dins, perquè clar, molt d'aquest alumnat el tens aquí i el tens allà. Per tant, problemes que hi havia a l'institut, podies amb ells a fora i al revés. Per tant, per mi la figura clau seria aquesta i no la figura només.....ESCE-VI

Ent: Estàtica dins les aules, no?

ES3: Exacte. És a dir, tu a on posaries la figura d'educadora social? Jo no la posaria mai a ensenyament. Que es treballés a dintre educació: a les escoles, instituts; sí. Però jo la ficaria a serveis socials. Jo no estic d'acord que l'educadora social hagi d'estar com a plantilla en un departament d'educació. Jo veig més aquesta figura dintre a serveis socials. I tu facis una part de jornada a l'escola i l'institut; i l'altra part, amb les famílies, amb els serveis de tarda... Hi ha centres que organitzativament, penso que sí, que estàs fent l'educació social... però també diré que hi haurà dinàmiques que assumiràs que penso que no van enlloc. Bé, sempre ja et dic que jo soc del parer que l'educador social no hauria de dependre d'Educació i hauria de dependre de Serveis Socials. Està a dins totalment d'acord, eh?..... **ESCE-VI**

Ent: Sí, sí. T'entenc, però que no sigui només una figura estructural del centre. I des del teu centre educatiu com es contempla l'atenció a la diversitat? Quines mesures s'apliquen, estratègies, recursos externs...

ES3: Bé, aquí l'atenció a la diversitat es fa de moltes variants. Una és el grup aquest que et deia el PIM, el Pla Inclusiu de Millora, ja no es diu flexible han canviat el nom. Aquí, cada curs té aquest grup, qui gestiona aquest grup és l'orientador, que també té sentit perquè és qui també acaba fent més aquest treball. I, bé, això també va a més perquè són nanos, no fas una aula oberta. Una aula oberta significa que... no sé si a primer, crec que a primer no poden fer aula oberta, crec que és més a partir de tercer i quart. Però, són uns nanos que ja només tota la jornada la fan dintre de l'aula oberta amb un professor i dos professors. I separat de la resta de la classe. Aquí no, aquí marxen, em sembla que són de la setmana, marxen quatre hores del grup classe perquè fan aquest intensiu i tampoc no és un grup tancat, cada trimestre marxen dos i després n'entren dos. Perquè s'ha de guanyar el recurs. Per tant, hi ha aquesta mesura. Després hi ha la mesura de les atencions individuals que fan els orientadors, que també tenen hores destinades a això. Hi ha la mesura de tot lo que és aquest treball en xarxa en equip: de la CAEI, tota la coordinació amb agents externs. Aquí també tenim des de fa uns anys la figura nova de l'UAU..... **EI-ET.RAD**

Ent: Quina és aquesta figura? Què fan?

ES3: L'UAU és una figura que depèn de l'EAP. Espera, l'UAU és... bàsicament, és una figura que va començar a primària i ara ja comença a estar a secundària perquè encara a vegades fa seguiment de casos de primària. Es fa seguiment al centre. És una figura externa de l'EAP que fa seguiment al centre a certs nanos. Aquí, en aquest cas, ve el dimarts. Els atén una vegada a la setmana, per veure.... coordinació amb l'institut, coses

que s'han de lligar. Bàsicament, aquestes figures són més per nanos amb temes d'absentisme o nanos més vulnerables. És una figura externa que hi ha i que també està bé. Aquí en tenim, crec que n'hi ha una per tot Banyoles i clar, assumeix dos casos de l'institut. Bé, és allò que es crea el projecte, però no es dota de recursos. I sí, hi ha dos casos que pot fer seguiment. I després hi ha tots els projectes aquests de diversificació curricular, el projecte singular. Quan arribes a tercer, hi ha la UEC, que aquí a Banyoles la peculiaritat que té és que tenim una UEC pròpia i molt ben ubicada. I cada institut hi pot derivar tres nanos. Per tant, també tindriem aquest projecte i després tot el que fa referència a mesures que es vagin fent a dintre del centre.....EI-ET.RAD

Ent: I alumnat amb diversitat funcional en teniu que tinguin necessitats especials?

ES3: Sí, bueno... ara portem... en aquest institut no teníem... abans es deia UC, ara es diu SIEI, no n'hi havia. I ara portem dos, tres cursos que tenim un SIEI. És a dir, no hi ha trajectòria de SIEI aquí. El SIEI que hi ha aquí també com que va començar nou amb orientadors també d'aquí de la casa i així, s'ha fet molt a mida. L'alumnat que està dintre d'aquest grup van a grup classe i surten a hores per fer projectes, però no surten tota la jornada. I també van al grup PIM molt sovint. Bueno depèn de quin va al grup PIM, depèn de quin no. Però, sí, també hi ha aquest, però ja et dic, fa tres cursos que ho tenim aquí en aquest institut.....EI-ET.RAD

Ent: Vale. Consideres que l'Institut on treballes garanteix una educació inclusiva per a tot l'alumnat o encara no s'apliquen del tot models que segueixin els principis del Disseny Universal de l'aprenentatge, el DUA?

ES3: Jo crec que força, perquè la línia del centre ja és molt vetllar per això. Per exemple, des de que s'ha fet el nou edifici, hi ha una biblioteca aquí super xula, a l'entrada, doncs s'està fent un projecte per intentar obrir la biblioteca a les tardes a tot el barri. Ja que tenim la biblioteca aquí. O, per exemple, l'Institut paga un monitor a la tarda perquè fiqui una aula d'estudi. I tenim una persona aquí a la biblioteca... després, a l'aula d'estudi.....EI-ET.RAD

bueno jo també coordino aquest servei: derivant nanos, posant en contacte amb el monitor que l'estudiï, per si hi ha algun incident... Però tenim dos dies a la setmana per cada curs: un primer, segons, tercer i quart; una hora. I nosaltres hi derivem casos més aviat socials que sabem que no s'ho poden pagar.....TP-EP.F

Fem pagar quinze hores al mes. Per tant, dos dies a la setmana quinze hores al mes. I per tant, això, no? A vegades també són aquestes coses que intentes... bueno el centre vetlla molt perquè tot quedi com molt ben lligat. Participa als Consells dels barris per

estar alerta. A més aquest institut està situat a un entorn vulnerable. El barri de Canaletes és un barri vulnerable. Per tant, també participen en coses de barri. I jo crec que sí, el que passa és que tornem, crec que falten molts recursos. És a dir, ara, per exemple, el tema espai és força adequat, però ara, si m'haguessis fet una entrevista fa tres anys enrere, t'hagués dit que és insostenible. No hi havia espais, és que a vegades havies de fer les adaptacions amb els nanos drets o amb espais que deies es impossible treballar aquí. Ara, amb aquestes coses ha canviat una mica i sort.....EI-ET

El pati, sí... Clar és que ara a secundària està assumint... és on hi ha la natalitat més alta i ara aquest any tornem a ser... A primer, són quatre grups, però a segon i tercer són cinc grups de 30 a 33 alumnes cada grup. Més cicles que hi ha, és a dir, aquí superem els mil alumnes. Per sort, no, com que els cicles molts son de tarda...Clar un pati de cinc-cents.... Clar, de recursos seria poder reduir ràtios.....EI-ET.D

Ent: Vale. I amb el tema de les classes, creus que encara segueixen potser molt el model tradicional que no són flexibles per a tot l'alumnat?

ES3: Jo crec que no, eh? Jo crec que cada vegada és molt més flexible. Per exemple, a primer d'ESO hi ha una assignatura que és projectes i una altra assignatura que és valors, que és segona tutoria, que van en aquesta línia.....EI-ET

Ent: Vale, que ja s'adapta una mica al ritme de cada alumne.

ES3: Sí. Jo crec que ja es va aquesta línia. L'únic que clar, et demanen fer tot això amb el mateix professorat... és a dir, per exemple, coses curioses que sento...Valors: hi ha aquí tot un tema de tutories treballat que ho fan molt els orientadors d'aquí. Totes les tutories tenen... cada vegada que es fa una tutoria...es fa un dia a la setmana a una hora... hi ha tot un treball molt planificat o l'assignatura de valors. Però clar, si el profe que ho imparteix és matemàtic... Vull dir que a vegades creem la gran proposta i... no és per res, però clar... a secundària hi ha un profe que és especialitzat en matemàtiques... val, potser s'ha tret el CAP en el seu moment i ha fet algo de diversitat, però... Per tant, tu has de tenir un profe que treballi els valors de no sé què o treballi no sé què... A vegades també percebo això.....EI-ET.D

Ent: Ja t'entenc professionals que poden ser professors i fan assignatures que no els pertoca ni la senten ni la viuen.

ES3: Exacte. I per molt que estigui molt ben treballada, molt ben estructurada, amb molt de contingut... i també estem pensant que cada vegada la realitat social... bueno hi ha molts factors aquí de l'alumnat que costa, amb una ràtio de 30 a 33 que tenim.....EI-ET.D

Ent: Sí, clar, i poder fer un treball personalitzat així no ha de ser fàcil.

ES3: Sí, i abans que m'has dit sobre recursos de la diversitat no t'ho he comentat, però sí que hi ha molta... aquí la política és fer molt de suport a l'aula. És a dir, moltes classes són dos a l'aula. L'orientador, dintre de la seva jornada, no sé si tres o quatre hores se'n va a l'aula per ser dos. I alhora poder ajudar a dir, per exemple, del grup aquest que té PIM, doncs poder entrar a l'aula i també poder fer suport a socials, per exemple.....EI-ET.RAD

Ent: Però, aquest suport no és per fer matèria, no? Sinó que és per estar...

ES3: Sí, per estar allà. Hi haurà el profe que farà la matèria, però tu estàs ajudant a aquells que tenen més dificultats. I això, moltes hores hi ha suport a l'aula. I a vegades, el mateix departament, si té hores per donar, també l'objectiu és anar fent suport a l'aula, que siguin dos a l'aula. Això també, no t'ho havia comentat, però també penso que sí que té sentit.....EI-ET.RAD

Ent: Perfecte. Hi ha hagut molt de moviment per part d'associacions de famílies que denunciïn l'incompliment del decret d'educació inclusiva aprovat l'any 2017 a través de campanyes com #Jotambéhivullanar de l'AFFAC. No sé si et sona aquesta campanya. Com creus que s'haurien de transformar els centres educatius perquè siguin inclusius?

ES3: Jo penso que primer s'ha de fer una bona dotació de recursos i no crear projectes o plataformes... Clar, jo el tema, tot el que és protocol, jo ho veig, no sé què, tens una gran estructura... una enganxina amb un telèfon allà... Però... i?.....EI-CP.DEI

Ent: Ja, molt de màrqueting, però potser no...

ES3: I després, parles amb serveis socials que també tenen la casa com la tenen... i què? Bueno jo ho dic, perquè l'any passat, em vaig trobar amb un cas d'una nena que s'havia fet talls, per una situació de violència a casa. No havia vingut a l'institut. Molt exagerada. Una alumna ens passa la foto. Hòstia, aquí hem de fer algo. Aquesta nena està a casa amb aquest risc. I tot el que expressa de violència que ha patit aquell dia i estava a casa. L'orientador i jo vam agafar els trastos cap a casa seva. Vam veure la situació, vam veure molts indicadors a casa, de pudor alcohol... Clar, aquesta nena està aquí amb risc, amb un braç ben inflat pels talls que s'havia fet. Activem. Com que no era a casa seva i no podíem d'allò, ens vam emportar el cotxe cap a l'institut. Això ja era a final del dia, a dos quarts de tres - les tres de la tarda.....EI-CP.DEI i TP-EP.EV

Ent: Els pares no hi eren?

ES3: Vam marxar abans que la mare arribés, perquè la violència era per part de la mare. No era un cas de serveis socials. Jo si hagués sigut un cas de serveis socials, alerta a

serveis socials i mirar a veure si ells ho treballen o ho treballa jo. Al no ser un cas de serveis socials, clar el centre havia d'assumir això. Jo vaig parlar amb l'EAP social, vam mirar protocols a veure què fem, com ho veus, el feedback, tal i activeu. Va arribar l'ambulància aquí... jo és la primera vegada que m'hi trobo així amb tan heavy, eh. Ambulància aquí, cap al Trueta... jo i l'orientadora allà al Trueta. Fent inspecció de la noia i tal. Sortim. I van considerar que bueno, que no era tant. Que ja podia anar cap a casa. Tu prepares la noia... bueno expresses verbalment totes les violències que ens havia expressat en aquell moment... A més, me'n recordo que ara farà un any, perquè va ser pel pont de desembre, clar problema d'això era que després venien quatre dies de festa. El pont aquest, 5, 6, 7, 8, 9. Saps? El problema era aquest. Era el dia abans de tot això. Clar, aquesta nena, cinc dies a casa, no hi ha servei social. Allò que dius, qui vetllarà per aquesta noia...? Doncs, no van trucar a la mare que la vingués a buscar al Trueta.....TP-EP.EV

Ent: Ostres... quina impotència, no?

ES3: Quan teníem el protocol aquí engegat a inspecció, no ens va agafar, l'ensenyament al director, trucant, trucant, no li agafaven el telèfon els de dalt. Vam plegar a les vuit del vespre, l'orientadora i jo, amb una sensació aquella que et queda... I...?.....TP-EP.EV

Ent: Ja, ja...I si passa algo...

ES3: Val que potser sí que és veritat que és la violència en si, no era una nena per entrar en un CRAE de seguida. Sí, tenia danys. Clar, el problema és que tenia d'anys, la mà ben inflada, més tot el que t'exposa. Jo entenc que potser sí, però és que al final dius que no vam aconseguir res. I lo més gros de tot, la doctora va dir, va dir: és clar, farem un informe DGAIA, que hi ha hagut lesions i tot lo que ha explicat i tal... D'acord. I arriba el pont.....TP-EP.EV

Ent: I ningú es va moure... En aquest cas, de fet és DGAIA qui hauria d'haver mogut fils, no?

ES3: Sí, sí. Però DGAIA...l'informe a serveis socials... això va ser el 4 de desembre i va arribar a principis de gener. I jo me'n recordo l'endemà, vaig fer un informe, però vaig pensar això m'ho demanaran, tot un informe detallat de tot el que es dona, les intervencions, recollir coses aquí al centre, l'orientadora... Clar, en aquest cas, jo vaig intervenir en aquell moment, però l'orientadora sí que li havia fet seguiment en aquesta nena, portar cosetes. L'endemà, que era festiu, tu fas l'informe i tal, perquè jo volia que... té el festiu a l'institut, però hi havia un dia entremig laborable, l'envio a serveis socials i

tal... No va servir de res. Serveis socials va dir, fins que no m'arribi el paper de DGAIA.....TP-EP.EV

Ent: Mare meva, quina impotència que devies sentir com a professional.

ES3: Per tant, també et diré que a vegades dius ostres, creem el gran protocol i a veure... Aquest potser va ser l'extra d'allò, però també he vist coses que dius ostres, posem-nos les mans al cap.....EI-CP.DEI

Jo penso que el que s'ha de fer és crear agents al centre que puguin vetllar, que tinguin hores d'atenció individual, que puguin vetllar per la coordinació, que puguin tenir fil directe amb molts agents del territori. Perquè jo també ho vaig tenir molt fàcil, per la zona on vivia aquella noia, sabia quina educadora de referència li tocava. Per tant, jo ja vaig fil directe, li vaig passar el cas i li vaig passar la situació. Aquí a Banyoles també era veritat que l'any passat va haver un canvi de serveis socials. Era Consell Comarcal, es va dividir en Banyoles i també hi havia un caos espectacular dintre de l'àrea. Però a l'1 de gener ho va agafar una educadora que d'allò i es va arremangar i vam treballar-ho i és un cas que ara, ha fet seguiment de Serveis Socials i la situació ha millorat molt i tal.....EI-RES

Però també et diré que aquestes coses passen eh... Per tant, no sé... jo primer penso que abans de crear i crear és dotació de recursos, agents al territori i no només a Educació, vull dir que a la l'àrea de Serveis Socials també hi falta molta gent. I quan tinguem tot això, després podem parlar una mica de... anem a ser inclusius.....EI-CP.DEI

Ent: Clar, comencem per la base.

ES3: Sí, bueno i després clar, organitzativament també ho ha de permetre i aquestes coses. Parlem també, a vegades també hi ha el gran d'allò, però hi els centres que fan aules obertes, que joestic súper en contra de les aules obertes.....EI-CP

Ent: Sí, perquè són molt inclusives, al final el que fas és separar els alumnes.

ES3: I encara hi son. Per tant, què? Bueno no sé eh...També has de vetllar, pot ser des d'Inspecció, ha de vetllar organitzativament als centres, com poden fer serveis, grups inclusius.....EI-CP.DEI

Ent: Està clar. I la última pregunta, consideres que és imprescindible la figura de l'educadora social tant a les escoles com als instituts per garantir una educació inclusiva?

ES3: Jo crec que sí.....ESCE-VI

Ent: Vale, tant a escoles com a instituts?

ES3: Tant a escoles com a instituts.....ESCE-VI

Ent: Coneixes educadores socials que treballin com a tal en alguna escola?

ES3: Educadors socials no. En el seu moment TIS... És que aquí a Banyoles m'han dit que hi ha dues escoles que tenen TIS.....ESCE-DIFTIS

Ent: Vale, ara també t'anava a preguntar quina diferència hi ha entre un educador Social i un TIS?

ES3: Ja m'agrada que m'ho preguntis... Però, no, perquè ara només s'adopten a centres d'alta complexitat. I, per exemple, jo a la meva empresa, a una escola mai ha demanat la figura d'una educadora amb TIS.....ESCE-DIFTIS

Ent: D'acord, perquè vosaltres esteu pendents que us facin la demanda o també aneu a trucar a portes de les escoles i instituts?

ES3: Alguna vegada hem enviat... Bueno ens hem presentat com a empresa que tenim aquest servei i ho hem enviat als centres educatius. Però, clar, és que és una figura... Tenir una educadora social a l'institut val molts de calers. Segons el conveni com a educadora social 15 hores aquí se'ls hi va un pressupost molt heavy. Clar, ells aquí tiren de l'AFA i pràcticament és tot... I si un centre paga l'AFA, però no tots els centres tenen les famílies que estan a l'AFA. Aquí a Banyoles, l'Ajuntament de Banyoles, com que són figures que ja fa temps que hi són i ara la tenim tots tres instituts, tots tres instituts un és un TIS i l'altre és d'educador social i jo soc educadora social, dona subvenció a una part. L'Ajuntament de Banyoles els hi dóna una part al centre i d'allò.....ESCE

Però, clar, a una escola a vegades, jo crec que a vegades no es percep la necessitat a una escola i jo penso que seria allà la clau, perquè com més aviat actuem... Clar aquí, perquè a vegades l'adolescència és més explosiva en molts sentits. Tota la motxilla que portes d'abans, doncs explota aquí. Signes d'autolesions, agressivitat, les pantalles que tot el tema... Que sí, eh que comença a 0 a 3, però clar, quan tens l'hàbit ja tan agafat, quan arribes a secundària, més l'aspecte acadèmic, més l'objectiu del graduat, més moltes coses... Jo penso que a nivell social, la necessitat sembla que sigui més a institut, però jo ho veig més a primària.....ESCE-VI.E

Ent: T'entenc, perquè a l'institut el problema potser ja està creat potser de fa temps.

ES3: Exacte, perquè l'educador té la figura de: va intervenim a la baralla, intervenim a la mediació, intervenim.....ESCE

Ent: Sí, la figura d'apaga-focs.

ES3: Exacte, no? Aquesta figura encara està molt de l'educador social cap aquesta línia, que no hauria de ser així. Sí, perquè és la part de la teva feina, però no hauria de ser sempre així.....ESCE

Ent: I en referència a la pregunta, què aporta a la comunitat educativa que no ho faci un TIS?

ES3: Home, jo penso que l'educador social...jo penso que un TIS és una figura més d'intervenció directa. Però la part d'intervenció indirecta i sobretot treball en xarxa, coordinació, globalitat, jo penso que això és més d'educadora social. És a dir, la figura del TIS seria aquella figura que pot fer un suport a l'aula, perquè tens uns casos, com un orientador, allò que té tot un orientador. És que siguis un TIS, per fer un suport a l'aula, en alguns casos que són socials i de necessitats, fer això. Pot ser una figura de pati, en cas que s'hagi d'anar a dinamitzar el pati. Pot ser una figura, què més en un centre... de suport a l'equip docent. De preparar algun dia alguna xerrada o alguna cosa, no sé què. Però clar, jo veig l'educador social una figura molt més completa, perquè per a mi l'educador és aquella persona que ha d'estar dintre l'estructura del centre, ha de fer treball amb famílies, ha de fer un treball global amb xarxa amb tot el territori, ha de fer aquest treball de casos d'absentisme, poder anar a casa, poder vincular amb la persona. Jo hi veig més això de l'educadora social. Clar, jo.. en alguns centres, em sembla que a Salt i així tenen la figura de TIS i educador. I crec que ja s'està arribant al consens. Però l'educador és amb qui està a totes les taules o taules comunitàries... Bueno aquí jo no hi soc mai les taules comunitàries... o taules de treball l'educador social.....ESCE-DIFTIS

Ent: Perquè hi ha el risc, per exemple, que com que no hi ha pressupost potser contractin a un TIS abans que una educadora social.

ES3: I tant. Jo crec que això és una de les coses que el CEESC està vetllant ara. Clar, pensa que em sembla que quan sortir tot això hi havia 75 educadors socials per tot Catalunya. I TIS n'hi havia més. I també et diré una altra cosa... el personal que tenia jo treballant que molts van anar cap a ensenyament, son educadors socials i estan fent de TIS. Però, clar... i guanyen més calers. A part de tenir un sou més bo, l'horari laboral.....ESCE-DIFTIS

Ent: El TIS té un sou més bo que l'educador social?

ES3: És clar, perquè depèn de com tens les pagues dobles, ets funcionariat, tens més vacances... En el sentit que la qualitat, la jornada, tot és molt més... que està mitja jornada amb un servei de tardes... A més, moltes figures d'educadors socials, molts serveis d'educadors social són de 24 hores o de jornada de tardes. Si tu vols una jornada de matins vens a serveis socials o ja has d'anar a l'administració pública. Què trobes com a educadors social? Per tant, l'ensenyament és una porta, el funcionariat, i això molts

educadors socials s'han anat a fer de TIS a escoles. Perquè per cobrar el mateix, més vacances, i una jornada laboral molt més maca, de dilluns a divendres.....**ESCE-DIFTIS**
Que a vegades també penses l'experiència, no? Que jo potser és una de les coses que més m'estic trobant. Que entrar a un institut així de bones a primeres, penso que abans has d'anar a tocar serveis. Perquè si no perds molt el món de vista i pots entrar en una roda... Per això et deia que l'educador social jo crec que ha d'estar dintre del benestar social i no ha de ser dintre el Departament d'Educació.....**ESCE**

Ent: Sí, t'entenc. Perquè una educadora acaba la carrera i ja es posa en una escola o en un institut no? I no té cap més experiència ni ha recorregut res més...

ES3: Clar, jo penso que així no estarem fent bé la funció d'educadora social. Pots agafar moltes comoditats, de sempre... Pot ser molt bon professional, eh, una cosa no treu l'altra. Però, vulguis o no... si tu abans has tingut coneixement de tot el món de l'educador social, crec que ajuda per bé i per malament, eh, potser abans d'altres feines has tingut alguna mala experiència. Però, ja saps que hi pot haver-hi allò.....**ESCE**

Ent: Clar, i si a més a més, en el teu cas que ja has treballat a la mateixa zona...

ES3: Sí, sí. Bueno, és que jo ja dic per la meva vessant.. un luxe! I per això estic aquí i per això fa tants anys que soc aquí, i gràcies que a l'empresa puc acabar de fer una jornada.....**TP-EP.EV**

Ent: Ja, ja. Ho has pogut lligar tot.

ES3: Sí, clar, perquè sinó tampoc no tindria sentit.....**TP-EP.EV**

Ent: No, està clar, només amb una jornada de 15 hores setmanals no dona.

ES3: I fins que no vetllem amb tot això, què passa que amb altres centres, l'empresa no ho pot possibilitar això. El que està al Pla de l'estany és una noia que ja s'hi va quedar de pràctiques i ja s'hi va quedar. Porta molts anys però perquè té una altra jornada en un altre lloc. I a l'Institut X de Banyoles no acabem de trobar un professional que s'hi quedi hores. No acabem de trobar un professional que s'hi quedi temps, perquè allà està 12 hores a la setmana.....**TP-EP.EV**

Ent: Ja... Troben alguna altra feina i potser ja fan el salt.

ES3: No, jo aquesta professional que tinc allà la tinc a 20 hores a les tardes, treballant. Però, clar... és a dir, ja vetlles per complementar jornades. Els instituts et serveixen perquè si tens un servei de tardes, trobar un professional que li puguis donar el màxim d'hores.....**TP-EP.EV**

Ent: Ja, és complicat..

ES3: Clar, els estàs dient d'acabar a quarts de vuit del vespre cada dia... Que jo ho he fet fins que no he set mare. Però bueno.... Res espero que t'hagi servit.....TP-EP.EV
Ent: Perfecte, i tant! Moltíssimes gràcies per tot, ha anat super bé. Recordar-te que a la transcripció de l'entrevista totes les dades seran anònimes i que si estàs interessada, et faré arribar els resultats finals del treball.

10.10.4. TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ DE L'ENTREVISTA 4

Nom alumne: Laura Roca i Gifre	TFG d'Educació Social
Data de l'entrevista: 4 desembre del 2023	Modalitat: Per escrit (asíncron)
Persona entrevistada: Educadora Social 4	Lloc de treball: Institut D de Girona

TRANSCRIPCIÓ – 4a entrevista

Entrevistadora (Ent): Breu presentació (nom, edat, ocupació, estudis realitzats)

Educadora Social 4 (ES4): Soc la Marta, tinc 30 anys i vaig estudiar CFGS d'Integració social i després el Grau d'Educació Social. Actualment, estic treballant com a educadora social a l'Institut D de Girona.....TP-FAC

Entrevistadora (Ent): Quina és la teva experiència laboral com a educadora social a les escoles/instituts?

Educadora Social 4 (ES4): Vaig treballar tres anys com a tècnica d'absentisme a Badalona Sud, concretament al barri de Sant Roc. Com a tècnica tenia la referència de l'escola X de Badalona, de primària i secundària. Una de les meves funcions era treballar sobre l'absentisme escolar, amb els infants, adolescents, famílies i comunitat educativa. Tot i que era un agent extern de l'escola, treballava molt dins de l'entorn escolar.

En l'actualitat, fa un any que treballo com a educadora social a l'institut D de Girona.....TP-EP

Entrevistadora (Ent): Quines funcions fas? I a quins espais? (a les aules amb tot l'alumnat, al pati, al despatx?)

Educadora Social 4 (ES4):

Múltiples funcions:

Hora del pati:

Dinamització d'activitats amb el suport de l'alumnat.

Observació de les relacions entre els alumnes i tipus de relacions.

Detecció de qualsevol situació que es pugui donar de vulnerabilitat, assetjament, conflicte... i intervenir-hi.

Participació de la CAEI (Comissió d'Atenció Educativa Inclusiva):

Reunió setmanal amb els diferents agents educatius de l'institut; coordinació pedagògica, orientadors educatius, coordinació de secundària. La funció d'aquesta estructura és la gestió de les mesures i els suports per atendre tot l'alumnat del centre, es fa seguiment i avaluació per tal d'ajustar les intervencions i els recursos a les seves necessitats. La participació dels diferents professionals permet fer una mirada global de les diferents situacions i fer propostes que s'ajustin a les necessitats reals dels alumnes.

Participació de la comissió social:

Reunió trimestral, amb els diferents agents socioeducatius que intervenen amb les famílies i l'alumnat del centre. Hi participa, SBAS i els diferents professionals dels recursos socioeducatius, comunitaris del barri (Centre Obert, PAES, etc.).

Participació en la comissió de convivència:

Reunió setmanal per parlar i proposar accions per capacitar tot l'alumnat i a la resta de la comunitat escolar per a la convivència i la gestió positiva dels conflictes. És l'estructura encarregada de detectar situacions d'assetjament, comportament i de vetllar per la convivència. Si cal, s'encarrega d'activar els protocols pertinents. Per tant, conjuntament amb l'orientador de centre:

-Mediacions de conflictes

-Anàlisi i Intervenció en les diferents situacions d'assetjament

-Organització, programació i impartir la formació a professorat #AQUIPROUBULLYING

-Dinamització del Projecte guaites.

Seguiment i intervenció en els casos d'absentisme seguint el protocol d'absentisme.

Tallers emocionals amb 3r ESO

Coordinació amb l'infermer de Salut i Escola.....EI-ET.RAD i TP-EP.F

Entrevistadora (Ent): Per aquest curs 23/24 el CEESC va anunciar que les funcions de les educadores socials a les escoles ja eren clares i oficials. Aquest comunicat ha implicat algun canvi en les teves tasques i funcions al centre?

Educadora Social 4 (ES4): No. Les funcions van canviant segons les necessitats de l'alumnat i el professorat, tenint en compte que aquestes funcions han de respondre a afavorir un entorn segur, enriquidor, inclusiu, acollidor, socialitzador, educatiu a l'alumnat i donar resposta les diferents necessitats que es vagin detectant.....ESCE-EF

Entrevistadora (Ent): Més enllà d'aquestes funcions professionals, quin consideres que és l'encàrrec institucional de l'Educació Social a les escoles i als instituts?

Educadora Social 4 (ES4): ---

Entrevistadora (Ent): Com és valorada la teva feina per la resta de professionals del centre? En què tens potestat?

Educadora Social 4 (ES4): Molt ben valorada. Al generar propostes que responguin a necessitats que es van detectant.....TP-EP.VC

Exemple; es va detectar el curs passat una situació d'assetjament, a part d'acompanyar a la víctima es va crear un petit projecte per treballar amb els agressors i treballar aquestes conductes, un espai de conscienciació, de reflexió i treballar d'arrel.....TP-EP.EV

Entrevistadora (Ent): Què en penses sobre l'educació inclusiva i quina relació creus

que té amb l'Educació Social?

Educadora Social 4 (ES4): L'educació ha de ser inclusiva perquè és un dret.....EI-CP.S

S'ha de poder canviar la mirada i dotar als centres educatius de recursos per tal de poder acompanyar de la manera més integral possible a tots els infants i adolescents.....EI-CP

La figura de l'educador social té un paper molt important en la lluita per la igualtat socioeducativa i l'èxit escolar, però és indispensable que per això es treballi amb tot l'alumnat del centre educatiu per treballar realment per un canvi. Que es treballi amb les famílies i que se les apropi al centre educatiu per tal de teixir en clau comunitari.....EI-RES

Entrevistadora (Ent): Des del teu centre educatiu com es contempla l'atenció a la diversitat? Quines mesures s'apliquen, estratègies? Recursos externs?

Educadora Social 4 (ES4): L'Institut té la SIEI. No puc expressar massa, perquè intervinc molt poc. La SIEI és gestionada per dos orientadors educatius i una integradora social.....EI-ET.RAD

Entrevistadora (Ent): Consideres que l'escola/institut on treballes garanteix una educació inclusiva per tot l'alumnat o encara no s'apliquen del tot models que segueixin els principis de Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA)?

Educadora Social 4 (ES4): Segurament no s'apliquen tots els models, però també crec que en general tots els instituts i sobretot els que reuneixen característiques d'alta complexitat fan el que poden amb la realitat que hi ha, els recursos i el temps que tenen per oferir al màxim la igualtat d'oportunitats i generar el màxim de coneixement i estratègies a l'alumnat i acompanyar en totes les vessants possibles.....EI-ET

La realitat de cada institut és molt diferent i més si el model hi perpetua la

segregació.....EI-ET.D

Entrevistadora (Ent): Hi ha hagut molt de moviment per part d'associacions de famílies que denuncien l'incompliment del Decret d'Educació Inclusiva aprovat l'any 2017 a través de campanyes com #jotambéhivullanar de l'AFFAC. Com creus que s'haurien de transformar els centres educatius per tal que siguin inclusius?

Educadora Social 4 (ES4): ---

Entrevistadora (Ent): Consideres que és imprescindible la figura de l'educadora social tant a les escoles com als instituts per garantir una educació inclusiva? Què aporta a la comunitat educativa que no faci un Tècnic d'Integració Social (TIS)?

Educadora Social 4 (ES4): Sí, en tots els instituts..... ESCE-VI.I

Doncs l'educador social està capacitat per dirigir a establir plans, programes, projectes d'intervenció socioeducativa després de fer un diagnòstic de necessitats. Té les estratègies per detectar, plantejar i donar una resposta.....ESCE-DIFTIS

10.11. RESUM ESTRATÈGIC DE LES ENTREVISTES

10.11.1. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 1

ENTREVISTA 1			
EIX TEMÀTIC	SUBTEMA	RESUM ESTRATÈGIC SEGONS SUBTEMES	CITES TEXTUALS IL·LUSTRATIVES DEL RESUM
1.TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL	1.1.Formació acadèmica	-Treballa d'educadora social en una escola de Salt. TP-EP -Va ser contractada quan el Departament d'Educació va convocar 75 places	

	<p>1.2.Experiència professional</p> <p>1.2.1.Funcions</p> <p>1.2.2.Valoració de les companyes</p> <p>1.2.3.Experiències viscudes</p>	<p>d'educadores socials als centres educatius declarats d'alta complexitat per pal·liar els efectes de la COVID-19. TP-EP</p> <p>-L'equip directiu confia molt en el criteri de l'educadora social. No ha calgut revisar les funcions que es van oficialitzar per aquest curs. TP-EP.F</p> <p>-Cada vegada es reconeix i es valora més aquesta figura. Ha sigut un procés difícil, ja que és una figura nova i que s'ha incorporat recentment amb unes funcions, al principi, molt generals. Però, els resultats i valoracions estan sent favorables. TP-EP.VC</p>	
<p>2. EDUCACIÓ SOCIAL ALS CENTRES EDUCATIUS</p>	<p>2.1.Evolució de les funcions</p> <p>2.2.Encàrrec institucional</p> <p>2.3.Valoració de la seva importància</p> <p>2.3.1.A les escoles</p> <p>2.3.2.Als instituts</p> <p>2.4.Diferències amb la figura TIS</p>	<p>-Treballa en un despatx conjuntament amb una TIS. La figura de TIS fa 14 anys que hi és. Feia funcions moltes funcions que ara ha assumit l'educadora social. ESCE-DIFTIS</p> <p>-L'educadora social es diferencia de la TIS en les funcions de coordinació especialment. Es coordina amb serveis socials, EAP, professionals de l'institut, famílies, serveis de la comunitat. També, si es tracta d'una TIS que només té aquesta titulació i no ha fet el grau d'Educació Social, se'ls hi escapa el tema de confidencialització i protecció de dades, el format i requisits formals de redacció d'informes, etc. ESCE-DIFTIS</p> <p>-L'Educació Social té l'encàrrec d'esdevenir de vincle entre el context, la</p>	<p>-“Intentar l'èxit educatiu a tots els membres de la comunitat, vetllar perquè tots els alumnes estiguin en un estat de benestar i puguin desenvolupar plenament el seu aprenentatge”. ESCE-EI</p>

		<p>realitat de l'alumnat i el centre educatiu, ja que a vegades les pràctiques educatives no estan connectades amb la realitat dels seus alumnes. ESCE-EI</p> <p>-Posaria educadors socials a les escoles i instituts a jornada completa i com a figura estructural, per tal de crear comunitat. Als instituts cal més d'una figura, ja que hi ha molta feina a fer. ESCE-VI</p>	
<p>3. EDUCACIÓ INCLUSIVA</p>	<p>3.1. Consideracions personals</p> <p>3.1.1. Significat</p> <p>3.1.2. Aportacions pel Decret d'Educació Inclusiva</p> <p>3.2. Relació amb l'Educació Social</p> <p>3.3. Experiència en el lloc de treball</p> <p>3.3.1. Recursos atenció diversitat</p> <p>3.3.2. Dificultats</p>	<p>-Falten molts recursos econòmics, personals, materials. Hi ha molta diversitat de diagnòstics, ratios d'alumnes molt elevats i no hi ha personal per oferir una educació inclusiva. EI-ET.D</p> <p>-L'Educació Social pot aportar un canvi de mirada, en els mestres per exemple, per abordar d'una forma més inclusiva i no discriminatòria aquell alumnat que és més conflictiu. Així com promoure que la seva pràctica educativa estigui vinculada amb el context de l'alumnat. EI-RES</p> <p>-Els alumnes que tenen un perfil per anar en CEE es passen el dia pintant, excepte quan ve la mestra de SIEI. EI-ET.RAD</p> <p>-Per aconseguir que el sistema educatiu sigui inclusiu, a part de recursos materials i humans, també seria important universalitzar l'educació. Igual que el CAP de Girona té la mateixa manera de funcionar i atendre que el de Barcelona, les escoles i instituts també haurien de tenir un sistema</p>	<p>-“Jo crec que l'educació inclusiva és com una utopia”. EI-CP</p> <p>-“Jo crec que també és una cosa nova que s'estan trobant, perquè cada any n'hi ha més i a base de que vagin adquirint més d'aquests alumnes, jo crec que potser ja tindran un calaix d'activitats o recursos”. EI-CP</p> <p>-“Realment, jo penso, tenim tecnologia però és que no l'estem fent servir comunitàriament. Aquí és com sobreviure individualment cada escola, cada...no? Jo crec que els educadors socials tenim com aquesta xarxa de coordinar-nos que és molt més àmplia”. EI-CP.DEI</p>

		universal de funcionar. EI-CP.DEI	
--	--	--------------------------------------	--

Taula 12: Resum estratègic entrevista 1. FONT: Elaboració pròpia.

10.11.2. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 2

ENTREVISTA 2			
EIX TEMÀTIC	SUBTEMA	RESUM ESTRATÈGIC SEGONS SUBTEMES	CITES TEXTUALS IL·LUSTRATIVES DEL RESUM
1.TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL	1.1.Formació acadèmica	-Va començar treballant d'integradora social en dos o tres instituts. Hi va accedir per una borsa, a través del cicle superior d'educació infantil.	
	1.2.Experiència professional	Posteriorment, va fer el grau d'Educació Social i diferents màsters i cursos. TP-FAC	
	1.2.1.Funcions	-Va ser contractada a l'escola de Figueres com a educadora social quan el Departament d'Educació va convocar 75 places d'educadores socials als centres educatius declarats d'alta complexitat per pal·liar els efectes de la COVID-19. TP-EP	
	1.2.2.Valoració de les companyes	-A l'escola on treballa, declarada d'alta complexitat des de feia anys, van incorporar la figura d'educadora social i de TIS al mateix moment. TP-EP.VC	
	1.2.3.Experiències viscudes		

<p>2. EDUCACIÓ SOCIAL ALS CENTRES EDUCATIUS</p>	<p>2.1.Evolució de les funcions</p> <p>2.2.Encàrrec institucional</p> <p>2.3.Valoració de la seva importància</p> <p>2.3.1.A les escoles</p> <p>2.3.2.Als instituts</p> <p>2.4.Diferències amb la figura TIS</p>	<p>-Importància d'incorporar la figura d'educadores socials a totes les escoles per treballar la prevenció. ESCE-VI.E</p> <p>-Les funcions han anat canviant segons les necessitats del centre i l'alumnat. Sí que ha notat un canvi des que va entrar, ja que poc a poc s'ha anat guanyant el seu espai dins el centre i professionals. ESCE-EF</p> <p>-Forma part d'un projecte de convivència de l'escola. Pensa que la figura de l'educadora social és qui hauria de ser la figura de coordinació. ESCE-EF</p> <p>-Les funcions amb la TIS n'hi ha que estan ben diferenciades en el seu centre, i d'altres, s'han de parlar més i arribar a un consens. Per exemple, coordinació amb Serveis Social està clar que ho fa l'educadora social i assumptes de l'AFA es pot arribar a parlar. ESCE-DIFTIS</p> <p>-Expressa que les maneres de fer de la TIS i l'educadora social son diferents. L'educadora social destaca per la seva capacitat d'anàlisi, és resolutiva per buscar solucions, detecta i ofereix els recursos adequats. Tenen una mirada i una manera de fer diferenciats, tot i que es complementen. ESCE-DIFTIS</p>	<p>-“Aquí, per això hi ha la lluita dels integradors socials (...). Però potser no estaven fent les funcions que tocava. El que passa que com que (...) cobren menys, feia falta aquella figura i de fet no n'hi havia tants (...). Va ser a partir del Covid que es va triplificar”. ESCE-DIFTIS</p> <p>-“Per això dic que als instituts és quan et trobes amb el problema de que no s'ha fet prevenció des de primària. Llavors, és quan ja peten les coses, que si autolesions”. ESCE-VI.E</p> <p>-“Cada cop hi ha més violència (...) s'ha de valorar aquest punt de vista més social, perquè hi ha cada cop el perfil que et ve d'alumnat sigui amb pocs recursos socioeconòmics o amb depèn de quines necessitats socials (...). I penso que és molt important que s'instal·li a tots els centres educatius. Perquè és important tenir una mirada global i penso que és una figura que no pot fer qualsevol”. ESCE-EI i ESCE-VI</p>
--	--	---	--

		<p>-Considera important posar educadores socials tant a escoles com a instituts a jornada completa i com a figura estructural del centre educatiu. ESCE-VI</p>	
<p>3. EDUCACIÓ INCLUSIVA</p>	<p>3.1.Consideracions personals</p> <p>3.1.1.Significat</p> <p>3.1.2.Aportacions pel Decret d'Educació Inclusiva</p> <p>3.2.Relació amb l'Educació Social</p> <p>3.3.Experiència en el lloc de treball</p> <p>3.3.1.Recursos atenció diversitat</p> <p>3.3.2.Dificultats</p>	<p>-Considera que estan apretant molt amb el tema de l'educació inclusiva, però sense de dotar de recursos necessaris per poder dur-la a terme. Falta personal. Tot i que considera que cada vegada s'està millorant i treballant més aquest tema. EI-CP.DEI</p> <p>-Els educadors socials treballen per formar comunitat i aporten aquesta mirada més social per promoure que es connecti la pràctica educativa al context de l'alumnat. EI-RES</p> <p>-Considera que la seva escola cada vegada treballa més en la línia del DUA. Destaca que fa poc que com a director tenen un educador social. EI-ET</p> <p>-Considera necessari que igual que hi ha el departament d'orientació als centres educatius, es creï el departament social, en el qual hi hagi l'educadora social i la TIS. Totes dues haurien de treballar de forma conjunta i coordinada. EI-CP.DEI</p>	<p>-“Penso que aquí falten recursos, en comptes de fer-nos un contracte de tres anys i al cap de dos anys, doncs... ens haurien de fer estructurals”. EI-CP.DEI</p> <p>-“Però no segreguis perquè això no és inclusió. I llavors veure que, o fer veure no tothom té la mateixa motxilla i que per tant, no pots demanar uns deures, perquè els mateixos deures són segregadors a tot l'alumnat. Hi ha diferent tipologia d'alumnat”. EI-RES</p>

Taula 13: Resum estratègic entrevista 2. FONT: Elaboració pròpia.

10.11.3. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 3

ENTREVISTA 3			
EIX TEMÀTIC	SUBTEMA	RESUM ESTRATÈGIC SEGONS SUBTEMES	CITES TEXTUALS IL·LUSTRATIVES DEL RESUM
1.TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL	1.1.Formació acadèmica	-És educadora social i pedagoga. TP-FAC	-“El meu objectiu màxim és vetllar per la convivència del centre”. TP-EP.F
	1.2.Experiència professional	-Fa 13 anys que treballa d'educadora social en aquest institut de Banyoles. La seva figura és per tot l'ESO i PFI. La seva jornada és de 15 hores setmanals (ve tres dies a la setmana). Ve d'una empresa externa contractada per l'AFA i l'altra part de jornada la complementa amb l'empresa. TP-EP	
	1.2.1.Funcions		
	1.2.2.Valoració de les companyes	-Fa 5 anys també havia estat treballant durant 10 anys de forma complementària d'educadora de carrer al mateix barri de l'Institut de Banyoles d'on treballa ara. Ho valora molt positivament per la seva feina, ja que coneix a moltes famílies i alumnes; i a l'inversa, també la coneixen en ella. Per tant, tot és molt més fàcil. TP-EP.EV	
	1.2.3.Experiències viscudes	-Abans d'entrar aquí, ha treballat d'educadora social a l'institut de Celrà i Cassà de la Selva, fent jornades d'entre 10 i 12 hores setmanals. TP-EP	

		-La figura d'educadora social, ja està molt ben implementada al seu institut. És molt ben valorada i reconeguda. TP-EP.VC	
2. EDUCACIÓ SOCIAL ALS CENTRES EDUCATIUS	<p>2.1.Evolució de les funcions</p> <p>2.2.Encàrrec institucional</p> <p>2.3.Valoració de la seva importància</p> <p>2.3.1.A les escoles</p> <p>2.3.2.Als instituts</p> <p>2.4.Diferències amb la figura TIS</p>	<p>-Expressa que les funcions que es van oficialitzar de les educadores socials als centres educatius, no està d'acord amb totes. Estan encarades a professionals que s'han incorporat recentment amb jornades completes. ESCE-EF</p> <p>-Considera molt interessant que la figura de l'educadora social treballi dins i fora l'institut, ja que del contrari, pot acabar acomodant-se mirant només pels beneficis de ser funcionaria. Per tant, una part de la jornada la faci a l'institut, i l'altra, amb famílies, serveis socials, etc. ESCE-VI</p> <p>-Manifesta la importància que a totes les escoles i als instituts hi hagi la figura d'educadores socials. Però, especialment, pot ser una figura clau a les escoles, ja que com més aviat s'actui millor. ESCE-VI.E</p> <p>-La figura de l'educador social encara està molt relacionada com un apagafocs i no hauria de ser així. ESCE</p> <p>-Hi ha el problema institucional que molts centres educatius opten</p>	<p>-“Jo crec que la missió principal és la resolució de conflictes. La resolució de conflictes, poder haver-hi una figura que pugui donar suport al professorat i tot el claustre en casos que ells no arriben. Ara també dependrà molt de com la tinguin ubicada i què acabi fent”. ESCE-EI</p> <p>-“Jo no posaria mai la figura d'educadora social a ensenyament. Que es treballés a dintre educació: a les escoles, instituts; sí. Però jo la ficaria a serveis socials. Jo no estic d'acord que l'educadora social hagi d'estar com a plantilla en un departament d'educació. Jo veig més aquesta figura dintre a serveis socials”. ESCE-VI</p> <p>-“Jo penso que un TIS és una figura més d'intervenció directa. Però la part d'intervenció indirecta i sobretot treball en xarxa, coordinació, globalitat, jo penso que això és més d'educadora social”. ESCE-DIFTIS</p> <p>“Jo potser és una de les coses que més m'estic trobant. Que entrar a un</p>

		<p>per contractar TIS en comptes d'educadors socials, ja que no representa tanta despesa econòmica. Per això, hi ha molts centres que hi ha educadors socials que estan contractats com a TIS. ESCE-DIFTIS</p>	<p>institut així de bones a primeres, penso que abans has d'anar a tocar serveis. Perquè si no perds molt el món de vista i pots entrar en una roda...". ESCE</p>
<p>3. EDUCACIÓ INCLUSIVA</p>	<p>3.1.Consideracions personals</p> <p>3.1.1.Significat</p> <p>3.1.2.Aportacions pel Decret d'Educació Inclusiva</p> <p>3.2.Relació amb l'Educació Social</p> <p>3.3.Experiència en el lloc de treball</p> <p>3.3.1.Recursos atenció diversitat</p> <p>3.3.2.Dificultats</p>	<p>-Al seu institut no tenen aula d'acollida. Fan projectes singulars amb grups reduïts, com el projecte POTS i el grup PIM, per aquell alumnat conductual o desmotivats del sistema educatiu. Amb aquests projectes s'ofereixen alternatives per tal que puguin continuar endavant i no hagin de repetir curs. EI-ET.RAD</p> <p>-Forma part de la CAEI, Comissió d'Atenció Educativa i Inclusiva. Considera important que tota educadora social d'un centre educatiu en formi part. EI-ET.RAD</p> <p>-Fa tres cursos que tenen SIEI. S'està treballant molt en la línia del DUA per garantir una educació inclusiva. EI-ET.RAD</p> <p>-Considera que seria necessari reduir ratios. Hi ha grups de 30 a 33 alumnes per classe. Així com, dotar dels recursos personals necessaris per dur a terme segons quins projectes. Per exemple, que el professor de matemàtiques no hagi de fer l'assignatura de valors. EI-ET.D</p>	<p>-“Aquests projectes singulars, em sembla que ja es fan tots els instituts, però cada institut ho organitza a la seva manera. Sí que hi ha un criteri que és que cal ser alumnat de 15 a 16 anys, això segur, però després com ho vulguis enfocar, no té res a veure amb cada institut”. EI-ET.RAD</p> <p>“L'educació inclusiva en si, és a dir, et mires tot el document, és molt maco. Ojalà arribéssim a inclusiva, jo penso que ara mateix l'educació no està inclusiva ni molt menys”. EI-CP</p> <p>-“Falten molts recursos, faltaria instaurar figures com la nostra d'educadora social a l'institut, però, a jornada sencera, amb un sentit, amb una estabilitat”. EI-CP.DEI</p> <p>-“Jo penso que el que s'ha de fer és crear agents al centre que puguin vetllar, que tinguin hores d'atenció individual, que puguin vetllar per la coordinació, que puguin tenir fil directe amb molts agents del territori”. EI-RES</p>

			<p>-“Abans de crear i crear és dotació de recursos, agents al territori i no només a Educació, vull dir que a la l'àrea de Serveis Socials també hi falta molta gent. I quan tinguem tot això, després podem parlar una mica de... anem a ser inclusius”. EI-CP.DEI</p>
--	--	--	---

Taula 14: Resum estratègic entrevista 3. FONT: Elaboració pròpia.

10.11.4. RESUM ESTRATÈGIC ENTREVISTA 4

ENTREVISTA 4			
EIX TEMÀTIC	SUBTEMA	RESUM ESTRATÈGIC SEGONS SUBTEMES	CITES TEXTUALS IL·LUSTRATIVES DEL RESUM
1.TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL	1.1.Formació acadèmica	-Ha fet el CFGS d'integració i després el grau universitari d'Educació Social. TP-FAC	
	1.2.Experiència professional	-Fa un any que treballa com a educadora social a un institut de Girona. TP-EP	
	1.2.1.Funcions		
	1.2.2.Valoració de les companyes	-La seva feina és molt ben valorada per la resta de companyes del centre educatiu. TP-EP.VC	
	1.2.3.Experiències viscudes		
2. EDUCACIÓ SOCIAL ALS CENTRES	2.1.Evolució de les funcions	-Considera que és una figura que hauria de ser-hi a tots als instituts. ESCE-VI.I	“Les funcions van canviant segons les necessitats de l'alumnat i el professorat, tenint en

<p>EDUCATIUS</p>	<p>2.2.Encàrrec institucional</p> <p>2.3.Valoració de la seva importància</p> <p>2.3.1.A les escoles</p> <p>2.3.2.Als instituts</p> <p>2.4.Diferències amb la figura TIS</p>		<p>compte que aquestes funcions han de respondre a afavorir un entorn segur, enriquidor, inclusiu, acollidor, socialitzador, educatiu a l'alumnat i donar resposta les diferents necessitats que es vagin detectant". ESCE-EF</p> <p>-“L'educador social està capacitat per dirigir a establir plans, programes, projectes d'intervenció socioeducativa després de fer un diagnòstic de necessitats. Té les estratègies per detectar, plantejar i donar una resposta". ESCE-DIFTIS</p>
<p>3. EDUCACIÓ INCLUSIVA</p>	<p>3.1.Consideracions personals</p> <p>3.1.1.Significat</p> <p>3.1.2.Aportacions pel Decret d'Educació Inclusiva</p> <p>3.2.Relació amb l'Educació Social</p> <p>3.3.Experiència en el lloc de treball</p> <p>3.3.1.Recursos atenció diversitat</p> <p>3.3.2.Dificultats</p>	<p>-Forma part de la CAEI (Comissió d'Atenció Educativa Inclusiva) EI-ET.RAD</p> <p>-S'ha de dotar els centres educatius dels recursos humans i materials necessaris per garantir el dret a l'educació a tot l'alumnat. EI-CP</p> <p>-El seu institut té SIEI. EI-ET.RAD</p> <p>-Considera que la realitat de cada institut és molt diferent. Aquells que són declarats d'alta complexitat és molt complicat oferir una educació inclusiva. Però, es fa el màxim possible per poder garantir una igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu per tot l'alumnat. EI-ET</p>	<p>-“La figura de l'educador social té un paper molt important en la lluita per la igualtat socioeducativa i l'èxit escolar, però és indispensable que per això es treballi amb tot l'alumnat del centre educatiu per treballar realment per un canvi. Que es treballi amb les famílies i que se les apropi al centre educatiu per tal de teixir en clau comunitari". EI-RES</p>

Taula 15: Resum estratègic entrevista 4. FONT: Elaboració pròpia.